

Programación Docente de Acústica aplicada á composición

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Miguel Millán Torre Castro				millan.m_torre_castro@csmvigo.com				Xoves ás 12h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Fundamentos de acústica aplicada á música e emprego de ferramentas propias do audio dixital para a comprensión do fenómeno acústico. Deseño de materiais acústicos para a composición por ordenador. Comprensión dos medios de reprodución electrónica do son e estudo de mesturas (acústica e electrónica).
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica Xeral
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X20, X22, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC6, EC7, EC8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os conceptos básicos do tratamento do son, analóxicos e dixitais.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8
2. Coñecer as ferramentas dixitais para a comprensión do fenómeno acústico.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8
3. Coñecer e comprender o deseño de materiais acústicos para a composición por ordenador.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8
4. Comprender os medios de reprodución electrónica do son, e as mesturas.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características do sonanalóxico e dixital.	1. Son e ruído. Amplitude, frecuencia, timbre e tempo. Tipos de formas de onda. Concepto de envolvente no tempo.	1
2. A conversión analóxico/dixital.	2. Frecuencia de muestreo e resolución en bits. Frecuencia nyquist e aliasing.	1
3. Ferramentas de análise e manipulación de son.	3. Estudo do programa sonic visualiser. Interpretación de espectrogramas, sonogramas e outras representacións gráficas do son.	1
4. Síntese do son. Sintetizadores.	4. Estudo do programa libre Spear para comprender os diferentes tipos de síntese aditiva, sustractiva, granular, e outras. Sintetizadores históricos analóxicos. Sintetizadores virtuais. Hardware e software.	6
5. Deseño de materiais acústicos.	5. Uso de diferentes ferramentas de edición de audio coma soundforge, adobe audition, spear, reaper, etc., e de diferentes procesos de edición, mestura e masterizaicón, para o seu uso na creación de materiais sonoros compositivos. Xeración de materiais sonoros básicos a través de plugins, como Iris2, morphine, argtlunar, e outros.	7
6. Visión histórica e tendencias no campo da creación electrónica do son e da acústica na composición.	6. Historia da creación artificial do son. Primeiros instrumentos electromecánicos e eléctricos: fundamentos acústicos. Novos dispositivos e o ordenador. Música concreta e música electroacústica.	1

Total de sesións por cuadrimestre			17
5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.			
Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.			
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	60%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-December-)			
Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	60%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	80%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	20%
EXTRAORDINARIA			

Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	80%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Polo tanto a porcentaxe do exame engadírase a do rendemento do traballo personal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Agulló, Joachim - Acústica musical", Prensa Científica (Libros de Investigación y Ciencia), Barcelona, 1989
 Calvo-Manzano, Antonio - Acústica físico-musical.
 Carrión, A. - Diseño acústico de espacios arquitectónicos - Ediciones UPC, Barcelona, 1998
 De Diego, A. M. & Merino, M. - Fundamentos físicos de la música. ICE Universidad de Valladolid, 1988
 Fdez. de la Gándara, Gonzalo & Lorente, M. - Acústica musical. Henríquez, Luis L. - Acústica Musical
 Meyer, Jürgen - Acoustics and the performance of music. Verlag der Musikinstrument, Frankfurt am Main, 1978
 Núñez, Adolfo - Informática y electrónica musical. Paraninfo S. A., Madrid, 1992
 Pierce, John - Los sonidos de la música. Prensa Científica, Barcelona, 1985
 Reck Kiranda, Eduardo - Perspectivas para el siglo XXI. Ed. Música y nuevas tecnologías. Recuero López, Manuel - Acústica arquitectónica aplicada. Paraninfo, Madrid, 2000
 Riemann, H.- Teoría General de la Música.
 Roederer, Juan G. - Acústica e Psicoacústica da Música. Ed. Ricordi.
 Rumsey, Francis & McCormick, Tim - Sonido y Grabación. Introducción a las técnicas sonoras. Savioli, Carlos Umberto - Acústica Práctica". Librerías y Editorial Alsina, 1992
 Schaefer, - Tratado de los objetos musicales
 Tribaldos, Clemente - Sonido profesional. Paraninfo S. A., Madrid, 1999

Programación Docente de Acústica aplicada a la producción y gestión (I)												
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)												
1. Identificación e contextualización:												
DISCIPLINA Acústica aplicada a la producción y gestión (I)												
ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL							ITINERARIO	-----			
CARÁCTER	OBRIGATORIA							TIPO DE CLASES	COLECTIVA			
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1		
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Observacións			
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA			
	Miguel Millán Torre Castro				millan.m_torre_castro@csmvigo.com				Xoves ás 12h.			

2. Descriptor e competencias												
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016												
DESCRITOR	Fundamentos de acústica aplicada á música e emprego de ferramentas propias do audio dixital para a comprensión do fenómeno acústico.Deseño de materiais acústicos para a composición por ordenador. Comprensión dos medios de reprodución electrónica do son e estudo de mesturas (acústica e electrónica).											
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior											
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica Xeral											
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16											
XERAIS	X5, X8, X9, X20, X22, X24											
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC6, EC7, EC8											

3. Obxectivos												
DESCRICIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS			
1. Coñecer os conceptos básicos do tratamento do son, analóxicos e dixitais.									T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8			
2. Coñecer as ferramentas dixitais para a comprensión do fenómeno acústico									T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8			
3. Coñecer e comprender o deseño de materiais acústicos para a composición por ordenador									T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8			
4. Comprender os medios de reprodución electrónica do son, e as mexturas.									T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC5, EC6, EC7, EC8			

4. Contidos												
TEMAS					DESCRITOR SUBTEMAS					SESIÓNS		
1. Características do sonanalóxico e dixital.					1. Son e ruído. Amplitude, frecuencia, timbre e tempo. Tipos de formas de onda. Concepto de envolvente no tempo.					1		
2. A conversión analóxico/dixital					2. Frecuencia de muestreo e resolución en bits. Frecuencia nyquist e aliasing.					1		
3. Ferramentas de análise e manipulación de son.					3. Estudo do programa sonic visualiser. Interpretación de espectrogramas, sonogramas e outras representación gráficas do son.					1		

4. Síntese do son. Sintetizadores.	4. Estudo do programa libre Spear para comprender os diferentes tipos de síntese aditiva, sustractiva, granular, e outras. Sintetizadores históricos analóxicos. Sintetizadores virtuais. Hardware e software.	6
5. Deseño de materiais acústicos.	5. Uso de diferentes ferramentas de edición de audio coma soundforge, adobe audition, spear, reaper, etc., e de diferentes procesos de edición, mestura e masterizaición, para o seu uso na creación de materiais sonoros compositivos. Xeración de materiais sonoros básicos a traves de plugins, como Iris2, morphine, argtlunar, e outros	7
6. Visión histórica e tendencias no campo da creación electrónica do son e da acústica na composición.	6. Historia da creación artificial do son. Primeiros instrumentos electromecánicos e eléctricos: fundamentos acústicos. Novos dispositivos e o ordenador. Música concreta e música electroacústica.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22, X24	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	EC4, EC5, EC6 EC7, EC8	40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22 X24 EC4, EC5, EC6 EC7, EC8	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22 X24 EC4, EC5, EC6	40% 20%

		EC7, EC8	
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T1,T3, T4, T16 X5,X8, X9, X20 X22 X24 EC4,EC5,EC6 EC7, EC8	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1,T3, T4, T16 X5,X8, X9, X20 X22 X24 EC4,EC5,EC6 EC7, EC8	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T1,T3, T4, T16 X5,X8, X9, X20 X22 X24 EC4,EC5,EC6 EC7, EC8	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1,T3, T4, T16 X5,X8, X9, X20 X22 X24 EC4,EC5,EC6 EC7, EC8	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
- Meyer, Jurgen - Acoustics and the performance of music. Verlag das Musikinstrument, Frankfur t am Main, 1978 - Núñez, Adolfo - Informática y electrónica musical. Paraninfo S. A., Madrid, 1992 - Pierce, John - Los sonidos de la música. Prensa Científica, Barcelona, 1985 - Reck Kiranda, Eduardo - Perspectivas para el siglo XXI. Ed. Música y nuevas tecnoloxías. Recuero López, Manuel - Acústica arquitectónica aplicada. Paraninfo, Madrid, 2000 - Riemann, H.- Teoría General de la Música. - Roederer, Juan G. - Acústica e Psicoacústica da Música. Ed. Ricordi. - Rumsey, Francis & McCormick, Tim - Sonido y Grabación. Introducción a las técnicas sonoras. Savioli, Carlos Umber to - Acústica Práctica". Librerías y Editorial Alsina, 1992 - Schaefer, - Tratado de los objetos musicales - Tribaldos, Clemente - Sonido profesional. Paraninfo S. A., Madrid, 1999 - Agulló, Joachim - Acústica musical", Prensa Científica (Libros de Investigación y Ciencia), Barcelona, 1989 - Calvo-Manzano, Antonio - Acústica físico-musical. - Carrión, A. - Diseño acústico de espacios arquitectónicos - Ediciones UPC, Barcelona, 1998 - De Diego, A. M. & Merino, M. - Fundamentos físicos de la música. ICE Universidad de Valladolid, 1988 - Fdez. de la Gándara, Gonzalo & Lorente, M. - Acústica musical. Henrique, Luís L. - Acústica Musica			

Programación Docente de Acústica xeral (I)													
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)													
1. Identificación e contextualización:													
DISCIPLINA Acústica xeral (I)													
ESPECIALIDADE		TECNOLOXÍA MUSICAL						ITINERARIO		-----			
CARÁCTER		OBRIGATORIA						TIPO DE CLASES		COLECTIVA			
DEPARTAMENTO		PRODUCCIÓN E XESTIÓN						XEFE/A DO DEPARTAMENTO		D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		D.Oswaldo Costal Oro	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase		1	
ETCS/ CUADRIMESTRE		3								Observacións			
DOCENTES		NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
		Miguel Millán Torre Castro					millan.m_torre_castro@csmvigo.com					Xoves ás 12h.	

2. Descritor e competencias												
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016												
DESCRITOR		Fundamentos de acústica aplicada á música e emprego de ferramentas propias do audio dixital (de xeración, manipulación e procesamento do son) de cara a unha mellor comprensión dos conceptos acústicos e do funcionamento dos instrumentos musicais.										
COÑECEMENTOS PREVIOS		Os propios do remate dos estudos de grao profesional.										
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS		Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada										
TRANSVERSAIS		T1, T3, T4, T16										
XERAIS		X5, X8, X9, X20, X22, X24										
ESPECÍFICAS		Composición EC4, EC6, EC7, EC8 Interpretación EI4 Pedagogía EP11										
3. Obxectivos												
DESCRICIÓN										COMPETENCIAS RELACIONADAS		
1. Coñecer de forma teórica e práctica os procedementos e ferramentas da acústica musical.										T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC6, EC7, EC8, EI4, EP11		
2. Ser capaz de relacionar os diferentes aspectos da acústica con problemáticas musicais.										T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC6, EC7, EC8, EI4, EP11		
3. Adquirir unha visión histórica das relacións entre acústica e práctica musical.										T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC6, EC7, EC8, EI4, EP11		
4. Adquirir unha visión crítica das decisións que como pedagogos, directores ou compositores tómanse en base a criterios das diferentes ramas da acústica.										T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20, X22, X24 EC4, EC6, EC7, EC8, EI4, EP11		
4. Contidos												
TEMAS					DESCRITOR SUBTEMAS					SESIÓNS		
1. Acústica física					1.1. Ondas acústicas. O son e a súa propagación 1.2 Calidades do son. Interferencia, ondas estacionarias e resonancia					6		
2. Acústica musical: Intervalos, gamas musicais e instrumentos musicais					2.1 Escalas musicais; consonancia e disonancia. 2.2 Instrumentos de corda, vento e percusión.					6		
3. Acústica fisiolóxica					3.1 O sistema auditivo 3.2 O sistema fonador					3		

	Repaso xeral dos contidos previos	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5,X8,X9,X20,X22 X24	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	EC4,EC6,EC7,EC8, EI4, EP11	40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22, X24 EC4,EC6,EC7,EC8, EI4, EP11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22, X24 EC4,EC6,EC7,EC8, EI4, EP11	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22, X24 EC4,EC6,EC7,EC8, EI4, EP11	80 %

Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22, X24 EC4,EC6,EC7,EC8, EI4, EP11	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22, X24 EC4,EC6,EC7,EC8, EI4, EP11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X20 X22, X24 EC4,EC6,EC7,EC8, EI4, EP11	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
-Acústica musical. Una aproximación didáctica. J.M. Merino de la Fuente. Ed. Universidad de Valladolid (Valladolid, 2012). – Acústica musical. Luís Colomer Blasco (2016) Documento esta realizado bajo licencia Creativ Commons “ReconocimientoCompartirIgual 4.0 Internacional”. – Acústica físico-musical. Antonio Calvo-Manzano. Real Musical (Madrid, 1991). – Acústica para todos, ¡incluidos los músicos! Miguel Fernández. Colección música, arte y proceso (Vitoria-Gasteiz, 2000). – Acústica musical. Francisco Estévez Días. Opera tres. Ediciones (Madrid, 1990). – Afinación y temperamentos históricos. J. Javier Goldáraz Gainza. Alianza Música (Madrid, 2004). – Los Sonidos de la música. John R Pierce. Biblioteca “Scientific American” (Barcelona, 1995). – Ingeniería acústica. Manuel Recuero. Paraninfo (Madrid, 1994). – Acústica musical v orqanoliqía. T. De Olazábal. Ed. Ricordi (Santander. 1988)			

Programación docente de Contabilidade e Xestión Orzamentaria I

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA CONTABILIDADE E XESTIÓN ORZAMENTARIA I

ESPECIALIDADE	Producción e Xestión								ITINERARIO	Producción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Producción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					2				OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20.30 – 21.30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencia

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	O plan contable. Aplicación da contabilidade analítica, discriminación dos instrumentos de financiación e ordenación de balances e contas, resultados, xestión de plans de tesourería, cálculo de desviacións, compatibilidade analítica e instrumentos de financiación
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Xestión económica: Contabilidade e xestión orzamentaria (outros cuadrimestres); Relacións empresariais e institucionais
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17
XERAIS	X10, X16, X18, X24, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver habilidades e criterios contables	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8
2. Aplicar coñecementos contables nas entidades musicais	
3. Elaborar e xestionar os orzamentos dunha entidade musical	
4. Comprender e contabilizar a tributación da actividade artística	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Introducción á contabilidade	Que é a contabilidade, a súa orixe e aplicación na industria musical	3
Plan Xeral de Contabilidade	Estudio e comprensión do Real Decreto 1514/2017 e disposicións	4
As contas anuais	Normas de elaboración das contas anuais. Modelos abreviados para entidades musicais. Cadro de contas.	4
Funcións económica e financeira	Estructura económica e financeira dunha entidade musical	2
O balance	Elaboración, comprensión e lectura do balance de entidades musicais	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
---------------------------	-------------------------	------------------------	-------------

ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
• BLANCO DOPICO, Ma ISABEL: Introducción a las Contabilidad: Contabilidad Financiera. I. Ed. Prentice Hall 2000 • INSTITUTO DE CONTABILIDAD Y AUDITORÍA DE CUENTAS: Informe sobre la situación actual de la contabilidad en España y líneas básicas para abordar su reforma. (Libro Blanco para la reforma de la contabilidad en España). ICAC 2002 • MENÉNDEZ MENÉNDEZ, MANUEL: Contabilidad general. Ed. Civitas 1995 • MUÑOZ MERCANTE, A: Fundamentos de Contabilidad. Ed. UNED 1997 • REQUENA RODRIGUEZ, J.M.: La epistemología de la contabilidad como teoría científica. Ed. Universidad de Málaga. • REQUENA RODRÍGUEZ, JOSE Ma La homogenización de magnitudes en la Cincia de la Contabilidad. Ed. ICE. 1997 • RIVERO ROMERO, JOSÉ: Supuestos de contabilidad financiera. Ed. Trivium, D.L. 2000 • SAEZ TORRECILLA, A.: Contabilidad general. Ed. McGraw Hill 1994 • SÁNCHEZ FERNÁNDEZ DE VALDERRAMA. J.L. Y GALLEGO DIEZ, E.: Análisis y desarrollos prácticos del Plan general de Contabilidad. Ed. Pirámide 1998 • SOTERO AMADOR FERNÁNDEZ Y FRANCISCO ESTEO SÁNCHEZ: Contabilidad Financiera: 230 casos prácticos sobre principios y normas de valoración. Ed. Centro de Estudios Financieros 1998. • TUA PEREDA, JORGE: El Marco Conceptual para la Información Financiera: Análisis y comentarios. Ed. AECA 2000. • HERAS, O (2017). Loentiendo. Recuperado de https://loentiendo.com/diferencias-entre-contrato-mercantil-y-contrato-laboral/ • MARTÍNEZ ARGUDO. J (2020). Economía sublime. Recuperado de http://www.econosublime.com/2018/02/que-es-seguro-tipos-economia-4-eso.html • Recursos e materiais proporcionados polo profesorado			

Programación docente de Contabilidade e Xestión Orzamentaria II

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA CONTABILIDADE E XESTIÓN ORZAMENTARIA II

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión								ITINERARIO	Produción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						2			OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	O plan contable. Aplicación da contabilidade analítica, discriminación dos instrumentos de financiación e ordenación de balances e contas, resultados, xestión de plans de tesourería, cálculo de desviacións, compatibilidade analítica e instrumentos de financiación
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Xestión económica: Contabilidade e xestión orzamentaria (outros cuadrimestres); Relacións empresariais e institucionais
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17
XERAIS	X10, X16, X18, X24, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver habilidades e criterios contables	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8
2. Aplicar coñecementos contables nas entidades musicais	
3. Elaborar e xestionar os orzamentos dunha entidade musical	
4. Comprender e contabilizar a tributación da actividade artística	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Análise e interpretación de estados financeiros	O fondo de maniobra e as principais ratios financeiras	5
A conta de resultados	Elaboración, comprensión e lectura da conta de resultados de entidades musicais	5

O ciclo contable	Calendarización da contabilidade dunha entidade musical	3
Feitos contables	Rexistro dos feitos contables	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
------------	--------------------

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- BLANCO DOPICO, Ma ISABEL: Introducción a las Contabilidad: Contabilidad Financiera. I . . Ed. Prentice Hall 2000
- INSTITUTO DE CONTABILIDAD Y AUDITORÍA DE CUENTAS: Informe sobre la situación actual de la contabilidad en España y líneas básicas para abordar su reforma. (Libro Blanco para la reforma de la contabilidad en España). ICAC 2002
- MENÉNDEZ MENÉNDEZ, MANUEL: Contabilidad general. Ed. Civitas 1995
- MUÑOZ MERCANTE, A: Fundamentos de Contabilidad. Ed. UNED 1997
- REQUENA RODRIGUEZ, J.M.: La epistemología de la contabilidad como teoría científica. Ed. Universidad de Málaga.
- REQUENA RODRÍGUEZ, JOSE Ma La homogenización de magnitudes en la Cincia de la Contabilidad. Ed. ICE. 1997
- RIVERO ROMERO, JOSÉ: Supuestos de contabilidad financiera. Ed. Trivium, D.L. 2000
- SAEZ TORRECILLA, A: Contabilidad general. Ed. McGraw Hill 1994
- SÁNCHEZ FERNÁNDEZ DE VALDERRAMA. J.L. Y GALLEGU DIEZ, E.: Análisis y desarrollos prácticos del Plan general de Contabilidad. Ed. Pirámide 1998
- SOTERO AMADOR FERNÁNDEZ Y FRANCISCO ESTEO SÁNCHEZ,: Contabilidad Financiera: 230 casos prácticos sobre principios y normas de valoración. Ed. Centro de Estudios Financieros. 1998
- HERAS, O (2017). Loentiendo. Recuperado de <https://loentiendo.com/diferencias-entre-contrato-mercantil-y-contrato-laboral/>
- MARTÍNEZ ARGUDO. J (2020). Economía sublime. Recuperado de <http://www.econosublime.com/2018/02/que-es-seguro-tipos-economia-4-eso.html>
- TUA PEREDA, JORGE: El Marco Conceptual para la Información Financiera:. Análisis y comentarios. Ed. AECA 2000.
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Contabilidade e Xestión Orzamentaria III

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA CONTABILIDADE E XESTIÓN ORZAMENTARIA III

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión							ITINERARIO	Produción e Xestión	
CARÁCTER	Obrigatorio							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	V I	VII	VII I	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							2		OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Andrea González					andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30
										*Solicitar cita previa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	O plan contable. Aplicación da contabilidade analítica, discriminación dos instrumentos de financiación e ordenación de balances e contas, resultados, xestión de plans de tesourería, cálculo de desviacións, compatibilidade analítica e instrumentos de financiación
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Xestión económica: Contabilidade e xestión orzamentaria (outros cuadrimestres); Relacións empresariais e institucionais
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17
XERAIS	X10, X16, X18, X24, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver habilidades e criterios contables	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8
2. Aplicar coñecementos contables nas entidades musicais	
3. Elaborar e xestionar os orzamentos dunha entidade musical	
4. Comprender e contabilizar a tributación da actividade artística	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Contas anuais	Elaboración, comprensión e lectura do balance e contas de resultados de entidades musicais	4
Impostos	Os principais impostos da actividade musical. Imposto sobre o Valor Engadido. Imposto sobre a Renta das Persoas Físicas. Imposto de Sociedades	3

Tributación da actividade artística	Elaboración e contabilidade de nóminas e facturas	3
Xestión orzamentaria	Tipos de orzamentos. Elaboración, control e seguimento do orzamento dunha entidade musical. Elaboración e xustificación de orzamentos de subvencións	4
Orzamento de tesourería	Elaboración e xestión do orzamento de tesourería	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23
<i>*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor</i>			
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
<i>*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado</i>			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, G10, G16, G18, G24, G27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación
8. Bibliografía, materiais e documentos	
• BLANCO DOPICO, Ma ISABEL: Introducción a las Contabilidad: Contabilidad Financiera. Ed. Prentice Hall 2000 • España y líneas básicas para abordar su reforma. (Libro Blanco para la reforma de la contabilidad en España). ICAC • INSTITUTO DE CONTABILIDAD Y AUDITORÍA DE CUENTAS: Informe sobre la situación actual de la contabilidad en 2002 • MENÉNDEZ MENÉNDEZ, MANUEL: Contabilidad general. Ed. Civitas 1995 • MUÑOZ MERCANTE, A: Fundamentos de Contabilidad. Ed. UNED 1997 • REQUENA RODRIGUEZ, J.M.: La epistemología de la contabilidad como teoría científica. Ed. Universidad de Málaga. • REQUENA RODRÍGUEZ, JOSE Ma La homogenización de magnitudes en la Cincia de la Contabilidad. Ed. ICE. 1997 • RIVERO ROMERO, JOSÉ: Supuestos de contabilidad financiera. Ed. Trivium, D.L. 2000 • SAEZ TORRECILLA, A: Contabilidad general. Ed. McGraw Hill 1994 • SÁNCHEZ FERNÁNDEZ DE VALDERRAMA. J.L. Y GALLEGU DIEZ, E.: Análisis y desarrollos prácticos del Plan general de Contabilidad. Ed. Pirámide 1998 • SOTERO AMADOR FERNÁNDEZ Y FRANCISCO ESTEO SÁNCHEZ.: Contabilidad Financiera: 230 casos prácticos sobre principios y normas de valoración. Ed. Centro de Estudios Financieros. 1998 • Heras, O (2017). Loentiendo. Recuperado de https://loentiendo.com/diferencias-entre-contrato-mercantil-y-contrato-laboral/ • Martínez Argudo. J (2020). Economía sublime. Recuperado de http://www.econosublime.com/2018/02/que-es-seguro-tipos-economia-4-es.html • TUA PEREDA, JORGE: El Marco Conceptual para la Información Financiera.: Análisis y comentarios. Ed. AECA 2000. • Plan xeral de contabilidade 2010 • Recursos e materiais proporcionados polo profesorado	

Programación docente de Conxunto I

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA CONXUNTO I

ESPECIALIDADE	Producción e Xestión								ITINERARIO	Producción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Producción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VI I	VII I	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2, 5						OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Andrea González					andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30
										*Solicitar cita previa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Actuación musical nun grupo con diferentes formacións, repertorios e instrumentos, incluído ou instrumento principal. Desenvolvemento de hábitos e técnicas de proba. Publicación en común de criterios interpretativos. Fundamentos da xestión en pequenos grupos. Desenvolvemento de proxectos musicais colectivos
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Música de Conxunto: Conxunto (outros cuadrimestres); Coro
TRANSVERSAIS	T1, T7, T9, T10
XERAIS	X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22
ESPECÍFICAS	EPX5, EPX6, EPX7

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Proporcionar ao alumno ferramentas para aumentar o seu éxito na programación, xestión e execución do concerto musical	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7
2. Adquirir habilidades de emprendemento na elaboración dunha proposta escénica	
3. Crear unha 'storytelling' vinculada a un repertorio musical	
4. Traballar e interpretar en conxunto, facer arranxos musicais e adaptar o repertorio musical á proposta	
5. Fomentar a interdisciplinariedade e didáctica das propostas musicais	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Ideación, creación e execución dun proxecto musical grupal, <u>interdisciplinar</u> , no que outros elementos artísticos agás da música interveñan na posta en escea.	Introducción sobre a ideación dun proxecto musical interdisciplinar	1
	'Brainstorming'	1
	Estudio de mercado sobre proxectos musicais interdisciplinares	1
	Investigación e escolla do material musical e artístico-literario	2

	Sintetización da idea	1
	Guión da actuación, escaleta da produción, necesidades técnicas, etc	1
	Ensaio musical, postural, verbal, multimedia, atrezzo, etc	6
	Divulgación do programa musical	1
	Interpretación	2
	Análise de mellora	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	25		25
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Ensaio de grupo para a interpretación musical e produción escénica	10		10
Traballo persoal		20	20
<i>*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor</i>			
Total de horas por cuatrimestre			75

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
<i>*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.</i>			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

● 8. Bibliografía, materiais e documentos

- Fundación Juan March
- Conciertos para Jóvenes de Leonard Bernstein
- Servicio Educativo da Casa da Música de Oporto
- Proxecto Discovery da London Symphony Orchestra
- Guía de escoita do Teatro alla Scala de Milán
- AEOS. Asociación Española de Orquestas Sinfónicas
- El estudio de Andrea. Revista Ritmo (entrevistas a xestores musicais en España)
- Juventudes Musicales de España
- Roselló Cerezuela, D. (2006). Diseño y evaluación de proyectos culturales.
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Conxunto II												
Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión (ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)												
1. Identificación e contextualización												
DISCIPLINA CONXUNTO II												
ESPECIALIDADE		Producción e Xestión						ITINERARIO		Producción e Xestión		
CARÁCTER		Obrigatorio						TIPO DE CLASES		Colectiva		
DEPARTAMENTO		Producción e Xestión						XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Oswaldo Costal		
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		Andrea González
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VI I	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS		1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					2,5					OBSERVACIÓNS		
DOCENTES		NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA		
		Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30		
										*Solicitar cita previa		
2. Descritor e competencias												
Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)												
DESCRITOR		Actuación musical nun grupo con diferentes formacións, repertorios e instrumentos, incluído ou instrumento principal. Desenvolvemento de hábitos e técnicas de proba. Publicación en común de criterios interpretativos. Fundamentos da xestión en pequenos grupos. Desenvolvemento de proxectos musicais colectivos										
COÑECEMENTOS PREVIOS		Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior										
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS		Materia de Música de conxunto: Conxunto; Coro										
TRANSVERSAIS		T1, T7, T9, T10										
XERAIS		X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22										
ESPECÍFICAS		EPX5, EPX6, EPX7										
3. Obxectivos												
DESCRICIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS			
1. Proporcionar ao alumno ferramentas para aumentar o seu éxito na programación, xestión e execución do concerto musical									T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7			
2. Adquirir habilidades de emprendemento na elaboración dunha proposta escénica												
3. Crear unha 'storytelling' vinculada a un repertorio musical												
4. Traballar e interpretar en conxunto, facer arranxos musicais e adaptar o repertorio musical á proposta												
5. Fomentar a interdisciplinidade e didáctica das propostas musicais												
4. Contidos												
TEMAS				DESCRITOR SUBTEMAS					SESIÓNS			
Ideación, creación e execución dun proxecto musical grupal, didáctico, no que outros elementos artísticos agás da música interveñan na posta en				Introducción sobre a ideación dun proxecto musical didáctico					1			
				'Brainstorming'					1			
				Estudio de mercado sobre proxectos musicais interdisciplinares					1			

	Investigación e escollo do material musical e artístico-literario	2
	Sintetización da idea	1
	Guión da actuación, escaleta da produción, necesidades técnicas, etc	1
	Ensaio musical, postural, verbal, multimedia, atrezzo, etc	5
	Elaboración da guía didáctica do profesorado e alumnado	2
	Interpretación	2
	Análise de mellora	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17	6	23
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Ensaio de grupo para a interpretación musical e produción escénica	10		10
Traballo persoal		22	22
<i>*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor</i>			
Total de horas por cuatrimestre			75

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50 %
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50 %
<i>*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.</i>			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T7, T9, T10, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X13, X17, X21, X22, EPX5, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Fundación Juan March
- Roselló Cerezuela, D. (2006). Diseño y evaluación de proyectos culturales.
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Crítica Musical I

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA CRÍTICA MUSICAL I

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión							ITINERARIO	Produción e Xestión	
CARÁCTER	Obrigatorio							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Coñecemento e práctica dos elementos básicos da noticia como fonte de información (titular, entrada, corpo, epígrafe, etc.). Técnicas para a narrativa. Redacción de pezas en estilo xornalístico, utilizando as ferramentas propias da crítica textual e aplicadas ás diversas manifestacións musicais (concertos, programacións, acústica arquitectural, etc.)
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Comunicación, promoción e representación: Crítica musical (outros cuadrimestres); Socioloxía da música; Técnicas de mercado; Inglés / francés; Alemán / italiano
TRANSVERSAIS	T2, T3, T4, T5, T11, T16, T17
XERAIS	X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Analizar e interpretar os datos relativos á disciplina para poder expresar argumentos fundamentados	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8
2. Valorar, sintetizar e aplicar conceptos e datos relevantes achega de obras e fenómenos de natureza musical para xerar xuízos razoados sobre na narrativa musical	
3. Desenvolver certo grao de autonomía persoal á hora de empregar as ferramentas de investigación propias da musicoloxía, aplicándoas de xeito autónomo ao estudo da música empregando un vocabulario axeitado e respectando as opinións alleas	
4. Valorar o papel da música no desenvolvemento cultural e artístico da sociedade en cada momento	
5. Captar, a través do análise e da audición, as características da música de cada período estudado, co fin de entender a súa evolución e situar as obras musicais no tempo	
6. Coñecer as principais fontes bibliográficas para o estudo da cultura musical	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Introdución á crítica musical	Definición e función. O crítico musical. Os obxectivos da crítica	2
A crítica musical	Técnicas xerais para a narrativa dun texto musical. Tipos de textos musicais. Fontes	2
Clipping críticas musicais	A elaboración dun resumo de críticas musicais	1
A divulgación musical	Técnicas, lectura, audición e elaboración de críticas musicais	3
	Técnicas, lectura e elaboración de notas de prensa	3
	Técnicas, lectura e elaboración de libretos de tempadas de concertos	3
	Técnicas, lectura e elaboración de notas ao programa	3
Total de sesións por curso académico		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	20	20	40
Traballo persoal		33	33
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dicembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- BARTHES, Roland. Crítica y verdad. Madrid: Siglo XXI, D.L. 2005.
- BATISTA, Antoni. "La crítica musical en las modernas ciencias de la comunicación", Revista de Musicología, 26, vol. 2, 2003, pp. 613-628.
- BARTHES, Roland. Crítica y verdad. Madrid: Siglo XXI, D.L. 2005.
- BATISTA, Antoni. "La crítica musical en las modernas ciencias de la comunicación", Revista de Musicología, 26, vol. 2, 2003, pp. 613-628.
- CARREIRA, Xoán Manuel. "Variaciones sobre la crítica musical", Ritmo, núm 51, 1981, pp. 29-36.
- CASARES, Emilio: "Crítica", Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana, Madrid: Fundación AUTOR, 1999.
- COOK, Nicholas: Analysing musical multimedia, Oxford: Clarendon Press, 1998.
- DEAN, Winton: "Criticism", The New Grove Dictionary of Music and Musicians, Londres: Macmillan,

- 1980, vol. V, pp. 36-50.
- ERICKSON, Gregory: "Speaking of Music: Explorations in the Language of Music Criticism",
- Enculturation, vol. 2, no2, primavera de 1999.
- GRAF, Max: Composer and critic, Nueva York: Norton, 1971.
- SAID, Edward W. Musical Elaborations. New York: Columbia University Press, 1991. SCHICK, Robert D.: Classical Music Criticism, Nueva York: Oxford University Press, 1996.
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación Docente de Crítica Musical II													
Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión (ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)													
1. Identificación e contextualización													
DISCIPLINA CRÍTICA MUSICAL II													
ESPECIALIDADE				Producción e Xestión					ITINERARIO		Producción e Xestión		
CARÁCTER				Obrigatorio					TIPO DE CLASES		Colectiva		
DEPARTAMENTO				Producción e Xestión					XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Oswaldo Costal		
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		Andrea González	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	HORAS DE CLASE SEMANAIS		1	
ETCS/ CUADRIMESTRE							3			OBSERVACIÓNS			
DOCENTES				NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
				Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30	
												*Solicitar cita previa	
2. Descritor e competencias													
Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)													
DESCRITOR					Coñecemento e práctica dos elementos básicos da noticia como fonte de información (titular, entrada, corpo, epígrafe, etc.). Técnicas para a narrativa. Redacción de pezas en estilo xornalístico, utilizando as ferramentas propias da crítica textual e aplicadas ás diversas manifestacións musicais (concertos, programacións, acústica arquitectural, etc.)								
COÑECEMENTOS PREVIOS					Os requiridosna proba de acceso ao grado superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior								
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS					Materia de Comunicación, promoción e representación: Crítica musical (outros cuadrimestres); Socioloxía da música; Técnicas de mercado; Inglés / francés; Alemán / italiano								
TRANSVERSAIS					T2, T3, T4, T5, T11, T16, T17								
XERAIS					X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26								
ESPECÍFICAS					EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8								
3. Obxectivos													
DESCRICIÓN										COMPETENCIAS RELACIONADAS			
1. Analizar e interpretar os datos relativos á disciplina para poder expresar argumentos fundamentados										T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8			
2. Valorar, sintetizar e aplicar conceptos e datos relevantes achega de obras e fenómenos de natureza musical para xerar xuízos razoados sobre na narrativa musical													
3. Desenvolver certo grao de autonomía persoal á hora de empregar as ferramentas de investigación propias da musicoloxía, aplicándoas de xeito autónomo ao estudo da música empregando un vocabulario axeitado e respectando as opinións alleas													
4. Valorar o papel da música no desenvolvemento cultural e artístico da sociedade en cada momento													
5. Captar, a través do análise e da audición, as características da música de cada período estudado, co fin de entender a súa evolución e situar as obras musicais no tempo													
6. Coñecer as principais fontes bibliográficas para o estudo da cultura musical													
4. Contidos													

	TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS		
	Historia da crítica musical en España e internacional	Concertos, proxectos discográficos e festivais a través da prensa, radio, televisión, cine e medios dixitais españois e internacionais	4		
	A divulgación musical	Técnicas, lectura e elaboración de libretos de discos	3		
		Técnicas, lectura e elaboración de entrevistas	3		
		Técnicas, lectura e elaboración de críticas musicais en radio e televisión	3		
		Técnicas, lectura e elaboración de textos sobre música para redes sociais	2		
		Técnicas, lectura e elaboración de textos sobre música para blogs e webs	2		
	Total de sesións por curso académico		17		
	5. Metodoloxía e Planificación Docente				
	TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS	
	Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17	
	Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	20	20	40	
	Traballo persoal		33	33	
	*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor				
	Total de horas por cuadrimestre			90	
	6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN			CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA					
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)					
Asistencia e participación			Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios			Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado					
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)					
Exame			Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios			Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)					
Exame			Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18	50%
Traballos e/ou exercicios			Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

			X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	
	EXTRAORDINARIA			
Exame		Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X1, X4, X10, X11, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX1, EPX3, EPX6, EPX7, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios		Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
	ERASMUS			
	Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
	Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
	7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
	DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
	No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
	8. Bibliografía, materiais e documentos			
•	• BARTHES, Roland. Crítica y verdad. Madrid: Siglo XXI, D.L. 2005. • BATISTA, Antoni. "La crítica musical en las modernas ciencias de la comunicación", Revista de Musicología, 26, vol. 2, 2003, pp. 613-628. • BARTHES, Roland. Crítica y verdad. Madrid: Siglo XXI, D.L. 2005. • BATISTA, Antoni. "La crítica musical en las modernas ciencias de la comunicación", Revista de Musicología, 26, vol. 2, 2003, pp. 613-628. • CARREIRA, Xoán Manuel. "Variaciones sobre la crítica musical", Ritmo, núm 51, 1981, pp. 29-36. • CASARES, Emilio: "Crítica", Diccionario de la Música Española e Hispanoamericana, Madrid: Fundación AUTOR, 1999. • COOK, Nicholas: Analysing musical multimedia, Oxford: Clarendon Press, 1998. • DEAN, Winton: "Criticism", The New Grove Dictionary of Music and Musicians, Londres: Macmillan, 1980, vol. V, pp. 36-50. • ERICKSON, Gregory: "Speaking of Music: Explorations in the Language of Music Criticism", Enculturation, vol. 2, no2, primavera de 1999. • GRAF, Max: Composer and critic, Nueva York: Norton, 1971. • SAID, Edward W. Musical Elaborations. New York: Columbia University Press, 1991. SCHICK, Robert D.: Classical Music Criticism, Nueva York: Oxford University Press, 1996. • Recursos e materiais proporcionados polo profesorado			

Programación docente de Dereito Aplicado e Propiedade Intelectual I

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA DEREITO APLICADO E PROPIEDAD INTELECTUAL I

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión								ITINERARIO	Produción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					2				OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Coñecemento das formas xurídicas aplicables aos/as artistas e institucións culturais; modelos de contratación, contratos de compravenda de servizos; institucións de xestión e xestión de seguros no espectáculo musical. Dereito mercantil, dereito fiscal e dereito laboral. Regularización da propiedade intelectual e dereitos de autor/a e intérprete. Regularización da propiedade intelectual e da imaxe pública
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	----
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T13
XERAIS	X10, X18, X19, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a lexislación vixente nacional en materias artísticas, de espectáculos, dereitos de autor/a, e propiedade intelectual	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8
2. Coñecer as distintas personalidades xurídicas máis habituais no ámbito musical	
3. Coñecer as características básicas do contrato laboral	
4. Coñecer xenéricamente a normativa e follas de ruta internacionais para a cultura	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Introducción ao dereito aplicado na actividade musical	Dereito público e dereito privado no ordenamento xurídico español	1
Personalidades xurídicas	Normativa sobre asociacións. Constitución dunha asociación destinada á actividade musical	4
	Normativa sobre fundacións. Constitución dunha fundación destinada á actividade musical	4
	Normativa sobre empresas. Constitución dunha empresa destinada á actividade musical	4
	Normativa sobre cooperativas. Constitución dunha cooperativa destinada á actividade musical	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			

Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
- AA.VV. Guía Legal y Financiera de la Música en España. Madrid: Instituto de Derecho de Autor, 2014 - Albaladejo M., Derecho Civil I. Introducción y parte General. Barcelona: Librería Bosch, S.L., 2002 - Díez Soto, C.M., Lecciones de Introducción al Derecho Civil. Universidad Politécnica de Cartagena, 2008. - Román Hernández, J., Manual de Derecho Mercantil. Barcelona: Ediciones San José S.C.P., 2003 - Mas, A., Cooperativas de Músicos: un nuevo modelo de gestión. Sociedad de Artistas AIE, 2013. - Centro de Estudios Fiscales (CEF), Guía Fiscal 2016. Madrid: Autor, 2016. - Recursos e materiais proporcionados polo profesorado			

Programación docente de Dereito Aplicado e Propiedade Intelectual II

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA DEREITO APLICADO E PROPIEDAD INTELECTUAL II

ESPECIALIDADE	Producción e Xestión								ITINERARIO	Producción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Producción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						2			OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Coñecemento das formas xurídicas aplicables aos/as artistas e institucións culturais; modelos de contratación, contratos de compravenda de servizos; institucións de xestión e xestión de seguros no espectáculo musical. Dereito mercantil, dereito fiscal e dereito laboral. Regularización da propiedade intelectual e dereitos de autor/a e intérprete. Regularización da propiedade intelectual e da imaxe pública
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	---
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T13
XERAIS	X10, X18, X19, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a lexislación vixente nacional en materias artísticas, de espectáculos, dereitos de autor/a, e propiedade intelectual	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8
2. Coñecer as distintas personalidades xurídicas máis habituais no ámbito musical	
3. Coñecer as características básicas do contrato laboral	
4. Coñecer xenéricamente a normativa e follas de ruta internacionais para a cultura	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
O Estatuto do artista	Coñecemento do Estatuto do artista. Proposta de melloras no ámbito fiscal e laboral	1
Materia laboral	Reximen xurídico laboral dos artistas. O contrato de traballo	3
Materia fiscal	Reximen fiscal dos artistas	2
Propiedade Intelectual	Normativa vixente sobre Propiedade Internacional en España e Internacional	5
Subvencións	Normativa vixente sobre subvencións no plano nacional e rexional	3
Mecenazgo, doazón e patrocinio	Normativa vixente sobre mecenazgo, doazón e patrocinio en España	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
- AA.VV. Guía Legal y Financiera de la Música en España. Madrid: Instituto de Derecho de Autor, 2014 - Albaladejo M., Derecho Civil I. Introducción y parte General. Barcelona: Librería Bosch, S.L., 2002 - Díez Soto, C.M., Lecciones de Introducción al Derecho Civil. Universidad Politécnica de Cartagena, 2008. - Román Hernández, J., Manual de Derecho Mercantil. Barcelona: Ediciones San José S.C.P., 2003 - Mas, A., Cooperativas de Músicos: un nuevo modelo de gestión. Sociedad de Artistas AIE, 2013. - Centro de Estudios Fiscales (CEF), Guía Fiscal 2016. Madrid: Autor, 2016. - Recursos e materiais proporcionados polo profesorado			

Programación docente de Dereito Aplicado e Propiedade Intelectual III

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA DEREITO APLICADO E PROPIEDAD INTELECTUAL III

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión								ITINERARIO	Produción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							2		OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Coñecemento das formas xurídicas aplicables aos/as artistas e institucións culturais; modelos de contratación, contratos de compravenda de servizos; institucións de xestión e xestión de seguros no espectáculo musical. Dereito mercantil, dereito fiscal e dereito laboral. Regularización da propiedade intelectual e dereitos de autor/a e intérprete. Regularización da propiedade intelectual e da imaxe pública.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	---
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T13
XERAIS	X10, X18, X19, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a lexislación vixente nacional en materias artísticas, de espectáculos, dereitos de autor/a, e propiedade intelectual	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8
2. Coñecer as distintas personalidades xurídicas máis habituais no ámbito musical	
3. Coñecer as características básicas do contrato laboral	
4. Coñecer xenéricamente a normativa e follas de ruta internacionais para a cultura	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Introdución ás políticas culturais	Concepto e definición	1
	Declaración de México sobre políticas culturais	2
	Convención sobre a protección e a promoción da diversidade das expresións culturais	2
Dereito da cultura no ámbito nacional	A cultura como dereito constitucional. Plano cultural do Goberno de España. O código das Artes Escénicas e da Música.	3
Dereito da cultura no ámbito rexional	A cultura no Estatuto de Autonomía de Galicia. Estratexia da Cultura Galega. Outras estratexias culturais autonómicas en España.	3
Dereito da cultura no ámbito local	Plan cultural local. Capital Europea da cultura. Desenvolvemento dun plan cultural na localidade do alumnado	4
Dereito da cultura no ámbito internacional	Axenda 2030 para o desenvolvemento sostible da ONU. Outras estratexias culturais internacionais	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23

*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor

Total de horas por cuatrimestre **60**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Alfons M.& Teixeira C. Políticas culturales: concepto configuración y tendencias. UOC, 2018.
- Alfons M.& Teixeira C. Cultura y ciudad: la gestión de las políticas culturales locales. UOC, 2018.
- AA.VV. Guía Legal y Financiera de la Música en España. Madrid: Instituto de Derecho de Autor, 2014
- Albaladejo M., Derecho Civil I. Introducción y parte General. Barcelona: Librería Bosch, S.L., 2002
- David Stoppes. Cómo vivir de la música. Industrias creativas. OMPI
- Dez Soto, C.M., Lecciones de Introducción al Derecho Civil. Universidad Politécnica de Cartagena, 2008.
- Patricia, M. As entidades de xestión. Universidad autónoma de Madrid, 2010.
- Román Hernández, J., Manual de Derecho Mercantil. Barcelona: Ediciones San José S.C.P., 2003
- Mas, A., Cooperativas de Músicos: un nuevo modelo de gestión. Sociedad de Artistas AIE, 2013.
- Centro de Estudios Fiscales (CEF), Guía Fiscal 2016. Madrid: Autor, 2016.
- Pradier Sebastián, A. (2020). Código de las artes escénicas y de la música. Ministerio de cultura y deporte
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Dereito Aplicado e Propiedade Intelectual IV

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA DEREITO APLICADO E PROPIEDAD INTELECTUAL IV

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión								ITINERARIO	Produción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE								2	OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21.30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Coñecemento das formas xurídicas aplicables aos/as artistas e institucións culturais; modelos de contratación, contratos de compravenda de servizos; institucións de xestión e xestión de seguros no espectáculo musical. Dereito mercantil, dereito fiscal e dereito laboral. Regularización da propiedade intelectual e dereitos de autor/a e intérprete. Regularización da propiedade intelectual e da imaxe pública
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	---
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T13
XERAIS	X10, X18, X19, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a lexislación vixente nacional en materias artísticas, de espectáculos, dereitos de autor/a, e propiedade intelectual	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8
2. Coñecer as distintas personalidades xurídicas máis habituais no ámbito musical	
3. Coñecer as características básicas do contrato laboral	
4. Coñecer xenéricamente a normativa e follas de ruta internacionais para a cultura	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Lexislación estatal e autonómica para espectáculos	Normativa de espectáculos públicos e actividades recreativas de Galicia	4
	Normativa do emprendemento e a competitividade económica de Galicia: a declaración responsable, a autorización e a licenza	4
	Normativa sobre o plan de autoprotección na Comunidade Autónoma de Galicia	2
	Normativa sobre o control de accesos aos espectáculos públicos	2
	Catálogo de espectáculos	1
Normativa laboral para actividades artísticas, técnicas e auxiliares	Normativa laboral e reforma. O contrato artístico	2
	Convenio colectivo de eventos de Galicia	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23

*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor

Total de horas por cuatrimestre 60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T3, T8, T13, X10, X18, X19, X27, EPX1, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- AA.VV. Gúa Legal y Financiera de la Música en España. Madrid: Instituto de Derecho de Autor, 2014
- Albaladejo M., Derecho Civil I. Introducciin y parte General. Barcelona: Librería Bosch, S.L., 2002
- Abbing, H. Why Are Artists Poor? The Exceptional Economy of the Arts. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2002.
- Boll, D. (2011). Art for Sale. A Candid View of the Art Market. Ostfildern: Hatje Cantz.
- Centro de Estudios Fiscales (CEF), Gúa Fiscal 2016. Madrid: Autor, 2016.
- Dez Soto, C.M., Lecciones de Introducciin al Derecho Civil. Universidad Politécnica de Cartagena, 2008
- Elkins, J. (2003). What Happened to Art Criticism?. Chicago: Prickly Paradigm Press
- Helguera, P. (2007). The Pablo Helguera Manual of Contemporary Art Style. Nueva York: Jorge Pinto Books. (Ediciin en espaol: Manual de estilo del arte contemporáneo. México: Animalos, 2006).
- Lind, M.; Velthuis, O. (eds.) (2012). Contemporary Art and its Commercial Markets. A Report on Current Conditions and Future Scenarios. Berlín: Sternberg Press.
- Romin Hernández, J., Manual de Derecho Mercantil. Barcelona: Ediciones San José S.C.P., 2003
- Mas, A., Cooperativas de Músicos: un nuevo modelo de gestiin. Sociedad de Artistas AIE, 2013.
- Moulin, R. Le marché de l'art: Mondialisation et nouvelles technologies. Pars: Flammarion, 2009.
- O'Doherty, B. Dentro del cubo blanco. La ideología del espacio expositivo. Murcia: CEN- DEAC, 2011.
- Pau Waelder. El sector de las artes plásticas y visuales. UOC, 2018.
- Pradier Sebastián, A. Código de las artes escénicas y de la música. Ministerio de cultura y deporte. 2020.
- Peist, N. El éxito en el arte moderno. Trayectorias artísticas y proceso de reconocimiento. Madrid: Abada Editores, 2012.
- Ptak, A. (ed.) RE-tooling RESIDENCIES: A Closer Look at the Mobility of Art Professionals. Varsovia: Centre for Contemporary Art Ujazdowski Castle, 2011.
- Saatchi, C. My Name is Charles Saatchi and I am an Artaholic. Londres: Phaidon. Stallabrass, J. (2004). Art Incorporated. The Story of Contemporary Art. Oxford: Oxford University Press, 2009.
- Thomson, D. The \$12 Million Stuffed Shark. The Curious Economics of Contemporary, 2008.
- Art and Auction Houses. Londres: Aurum Press.
- Thornton, S. Seven Days in the Art World. Nueva York / Londres: W. W. Norton, 2008.

- Luis B, Alvaro G. Héctor S. y Guimar A. (2009). Políticas para la creatividad. Guía para el desarrollo de las industrias culturales y creativas. Unesco.
- Velthuis, O. Talking Prices. Symbolic Meanings of Prices on the Market for Contemporary Art. Princeton: Princeton University Press, 2007.
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

INFORME DE PRÁCTICAS DE PRODUCCIÓN E XESTIÓN DE MÚSICA E ARTES ESCÉNICAS DO CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE VIGO

Primeiro. Obxecto.

O obxectivo deste informe é determinar aspectos relacionados coa organización de prácticas externas para estudantes de ensinanza artística superior que constitúen unha actividade formativa do mesmo en centros, empresas ou entidades colaboradoras, tanto públicas como privadas, a nivel nacional e internacional, e nas condicións específicas establecidas nos convenios de colaboración, de acordo co establecido neste informe.

Segundo. Definicións.

- **Prácticas externas:** son aquelas actividades académicas integradas como tales no plan de estudos correspondente a cada ensinanza realizada en centros, empresas ou entidades colaboradoras, en situacións asimiladas a situacións laborais reais.
- **Centro, empresa ou entidade colaboradora:** poden ser empresas, grupos ou asociacións de empresas, centros educativos, institucións ou organizacións públicas ou privadas.
- **Coordinador académico ou coordinadora de prácticas externas:** persoa designada pola dirección do centro educativo cuxas funcións están definidas na sección oitava deste informe.
- **Titor ou titora académica de prácticas externas:** persoa designada pola dirección do centro que controla as prácticas externas do alumnado e cuxas funcións están definidas no noveno apartado.
- **Titor ou titora da entidade colaboradora:** persoa designada polas entidades onde se realizan prácticas externas que realiza o seguimento no centro ou entidade dos estudantes.

Terceiro. Finalidade das prácticas externas.

As prácticas externas contribuirán á formación integral dos estudantes complementando a súa aprendizaxe teórica e práctica; facilitarán o coñecemento da metodoloxía de traballo adecuada á realidade profesional dos estudantes, contrastando e aplicando os coñecementos adquiridos; favorecerán o desenvolvemento de competencias técnicas metodolóxicas e participativas; permitiránlles obter unha experiencia práctica que facilite a súa inserción no mercado de traballo e mellore a súa empregabilidade futura; así mesmo, favorecerán os valores de innovación, creatividade e emprendemento.

Cuarto. Requisitos para a realización de prácticas externas.

Os estudantes aos que se dirixen as prácticas externas deben cumprir os seguintes requisitos:

- Ter formalizada a matrícula na materia de prácticas externas.

Quinto. Duración e calendario académico de prácticas externas.

A duración das prácticas externas e o período da súa realización axustaranse ao establecido no correspondente plan de estudos.

- Prácticas de produción escénica: 300 horas por curso académico.
- Prácticas de xestión escénica: 240 horas por curso académico.

As horas de prácticas de produción e xestión escénicas repartiranse da seguinte maneira durante o curso académico:

	EMPRESAS/INSTITUCIÓNS EXTERNAS	CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE VIGO	ELABORACIÓN DE MEMORIA	TITORÍAS	TOTAL HORAS
PRÁCTICAS DE PRODUCCIÓN ESCÉNICA	200 horas	60 horas	20 horas	20 horas	300 horas
PRÁCTICAS DE XESTIÓN ESCÉNICA	160 horas	40 horas	20 horas	20 horas	240 horas

As horas de prácticas externas serán, como máximo, iguais ás horas de traballo do centro, empresa ou entidade colaboradora, non podendo superar en ningún caso a duración máxima da xornada ordinaria legalmente establecida. Cando o centro, empresa ou entidade colaboradora estableza quendas de traballo, o horario do alumnado adaptárase a esas quendas. Os períodos e horarios destas prácticas, en todo caso, serán compatibles coa actividade académica e a representación e participación desenvolvida polos alumnos no centro educativo.

Durante o período das prácticas externas, o horario regular do profesorado que exerce as funcións de titoría académica destas prácticas será segundo a dispoñibilidade persoal e material do centro.

Sexto. Proxecto de formación.

O proxecto formativo desenvolverase segundo o formulario incluído no anexo I e, de acordo coa guía didáctica, incluírá o conxunto de actividades que os estudantes deben realizar durante o período no que realizan as prácticas externas e o transversal, xeral e / ou específico que vai adquirir; así como un plan de seguimento para verificar a consecución dos resultados de aprendizaxe de prácticas externas.

Sétimo. Relación do alumnado co centro, empresa ou entidade colaboradora.

Os estudantes quedarán excluídos da participación no acordo nos seguintes casos:

- Ausencias reiteradas de asistencia ou puntualidade inxustificada, logo de escoitar o interesado.
- Actitude incorrecta ou falta de uso no centro onde se realizan as prácticas externas, logo de escoitar ao

interesado.

- Incumplimento do proxecto formativo no centro de traballo para as prácticas externas.

Oitava. Coordinador ou coordinadora no centro docente de prácticas externas.

Para realizar as prácticas externas, as persoas que leven a cabo a xestión dos centros educativos que imparten ensinanzas artísticas superiores nomearán un coordinador ou coordinadora de prácticas externas, que terá as seguintes funcións:

- Asesorar aos titores académicos na preparación de guías docentes para prácticas externas.
- Garantir o bo desenvolvemento do proxecto formativo.
- Manter e actualizar contactos con centros, empresas ou entidades colaboradoras, en colaboración co titor académico.
- Acordar, xunto co titor académico, a posibilidade de cambiar de centro, empresa ou entidade colaboradora no caso de que non se cumpran as condicións establecidas no proxecto formativo do alumno.

Noveno. Tutoría académica de prácticas externas.

O titor ou titora académica estará baixo a dirección do coordinador ou coordinadora de prácticas externas do centro educativo. O titor ou titora académico terá as seguintes funcións:

- Elaborar a guía docente en colaboración co seu coordinador.
- Realizar un seguimento de prácticas externas en coordinación co titor ou titora da entidade colaboradora.
- Exercer tutorías sobre o alumnado en prácticas externas.
- Avaliar prácticas externas.

Décimo. Avaliación de prácticas externas.

Para a avaliación de prácticas externas teranse en conta os seguintes instrumentos:

- Informe final do titor ou titora da entidade colaboradora.
- Informe final de prácticas externas elaborado polo alumnado.
- Informe de avaliación final do titor ou titora académica do centro educativo.

O informe final do titor ou titora da entidade colaboradora enviarase ao titor ou titora académico para a avaliación global das prácticas externas e recollerá a avaliación sobre a adquisición de habilidades.

Informe final do alumnado.

Os estudantes que realicen prácticas externas en centros, empresas ou entidades colaboradoras entregarán ao tutor ou titora académica, nas datas establecidas nas convocatorias de avaliación, un informe final no que figurarán os seguintes aspectos:

- Datos académicos.
- Datos identificativos do centro, empresa ou entidade colaboradora onde se realizaron as prácticas externas.
- Descrición das tarefas e traballos realizados, así como dos departamentos do centro, empresa ou entidade colaboradora aos que foi adscrito. Para o control e avaliación destas actividades formativas utilizarase a folla de seguimento semanal, que se facilitará a cada alumno, e na que recollerá as actividades realizadas no centro asignado e o tempo dedicado a elas. O tutor ou titora académica será o responsable do correcto cumprimento do formulario polos alumnos. Os devanditos ficheiros deberán contar co visto e prace do tutor ou titora da entidade colaboradora.
- Avaliación do seguimento de prácticas externas por parte do tutor ou titora académica e do tutor ou titora da entidade colaboradora.
- A extensión da memoria será dun mínimo de 12 páxinas e un máximo de 15 páxinas. Fonte Arial 12. Espazamento entre liñas 1,5.
- Aqueles traballos que non se axusten ás pautas dadas serán cualificados negativamente. Aqueles traballos literalmente copiados ou non feitos por devandito alumno cualificaranse como 0.

ANEXO I: PROXECTO FORMATIVO

CENTRO DOCENTE: PROFESOR/A TITOR/A DE PRÁCTICAS:		CENTRO DE PRÁCTICAS: TITOR/A DA EMPRESA OU ENTIDADE COLABORADORA:	FOLLA Nº
ENSINANZA ARTÍSTICA SUPERIOR DE: ESPECIALIDADE:			
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS, XERAIS E/OU ESPECÍFICAS		ACTIVIDADES FORMATIVAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS: T1, T2, T3, T4, T5, T8, T13 y T17. COMPETENCIAS XERAIS: G12, G14, G16, G17, G18, G24, G25 y G27. COMPETENCIAS ESPECÍFICAS: EPG1, EPG 2, EPG 3, EPG 4, EPG 5, EPG 6, EPG 7, EPG 8. (Ver o DECRETO 171/2016 do 24 de novembro)		PRÁCTICAS DE XESTIÓN ESCÉNICA: • Supervisión e realización da parte contable da empresa. • Tarefas de comunicación e difusión. • Investigación de mercados e desenvolvemento de estratexias. • Actividades centradas na computación musical. • Deseño de proxectos culturais. • Estudo dos espazos escénicos. • Preparación de contratos. • Xeración de follas de ruta. • Outros. PRÁCTICAS DE PRODUCCIÓN ESCÉNICA: • Recollida de información sobre a fase de produción. • Supervisión de raiders técnicos. • Elaboración de informes de produción. • Seguimento e supervisión do cumprimento das follas de ruta dunha produción. • Compra e venda de billetes. • Outros.	

ANEXO II: FICHA SEMANAL E INFORME

FICHA SEMANAL DO ALUMNADO

(Folla ... de)

SEMANA DO AO DE..... DE 20	
CENTRO DOCENTE:	EMPRESA OU ENTIDADE COLABORADORA:
PROFESOR/ PROFESORA RESPONSABLE DO SEGUIMENTO:	TITOR/TITORA DA ENTIDADE COLABORADORA:
ALUMNO / ALUMNA:	ENSINANZA ARTÍSTICA SUPERIOR DE: ESPECIALIDADE:

DÍA	ACTIVIDADE DESENVOLVIDA / POSTO FORMATIVO	TEMPO EMPREGADO	OBSERVACIÓNS
LUNS			
MARTES			
MÉRCORES			
XOVES			
VENRES			
SÁBADO			
DOMINGO			

O/A ALUMNO/A

Vº Bº O/A PROFESOR/A RESPONSABLE DO SEGUIMENTO

Vº Bº O/A TUTOR/A DA EMPRESA OU ENTIDADE COLABORADORA

Fdo:

Fdo:

Fdo:

PRÁCTICAS EXTERNAS ESPECIALIDADE: PRODUCCIÓN E XESTIÓN DE MÚSICA E ARTES ESCÉNICAS

INFORME FINAL DO ALUMNADO

1. Datos académicos:

- 1.1. Nome e apelidos do alumno:
- 1.2. Centro de estudos, especialidade e curso:
- 1.3. Titor ou titora académica:

2. Datos identificativos da entidade ou entidades colaboradoras nas que se realizou a práctica externa:

- 2.1. Institución en prácticas:
- 2.2. Departamento:
- 2.3. Titor ou titora da entidade colaboradora:
- 2.4. Duración das prácticas (data de inicio e fin e horas realizadas):

3. Descrición das tarefas e traballos realizados, así como dos departamentos da entidade á que foi adscrito. Para o control e avaliación destas actividades formativas xuntarase como anexo o rexistro semanal de seguimento de cada alumno e no que se recollerán as actividades realizadas no posto de traballo e o tempo dedicado a elas. Os devanditos ficheiros deberán contar co visto e prace do titor da entidade colaboradora.

3.1. Describe brevemente as actividades e tarefas realizadas durante o período de prácticas.

3.2. Grao de cumprimento dos obxectivos fixados.

3.3. Describir as competencias e habilidades adquiridas a través da práctica.

3.4. Valoración do papel de acompañamento-guía do titor ou titora da entidade colaboradora.

3.5. Avaliación global de prácticas.

4. Autoavaliación de prácticas externas e suxestións de mellora.

4.1. Autoavaliación das tarefas realizadas e coñecementos e habilidades adquiridas durante as prácticas.

4.2. Suxestións de mellora.

5. Data de entrega e sinatura do alumno/a:

En Vigo, a de de

Firmado:

Programación docente de Inglés I-II

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA INGLÉS I-II

ESPECIALIDADE	Producción e Xestión				ITINERARIO				Producción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio				TIPO DE CLASES				Colectiva
DEPARTAMENTO	Producción e Xestión				XEFE/A DO DEPARTAMENTO				Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS 1
ETCS/ CUADRIMESTRE	2	2							OBSERVACIÓNS
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30
									*Solicitar cita previa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Adquisición dos coñecementos gramaticais básicos dunha lingua estranxeira (inglés ou francés) que permita a comprensión do idioma e facilite, a si mesmo, a comunicación na promoción e comercialización de artistas e nas técnicas de venda
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Comunicación, promoción e representación: Inglés (outros cuatrimestres); Socioloxía da música; Técnicas de mercado; Crítica musical; Alemán / italiano
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13
XERAIS	X8, X16, X18, X21, X24, X26
ESPECÍFICAS	EPX1

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Demostrar a capacidade para desenvolverse en situacións cotiás en inglés	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1
2. Dominar a terminoloxía base do inglés aplicado á xestión e produción da música	
3. Adquirir habilidades de comprensión oral e lectora, e expresión oral e escrita en inglés	
4. Comprender de maneira xeral a industria musical no sistema inglés	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Comprensión oral	Adquisición das habilidades en inglés para a escoita en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17
Expresión oral	Adquisición das habilidades en inglés para falar en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17
Comprensión lectora	Adquisición das habilidades en inglés para ler en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17

Expresión escrita	Adquisición das habilidades en inglés para escribir en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17
Proxecto final	Elaboración e presentación dun proxecto final que comprenda a comprensión oral e lectora, e a expresión oral e escrita, como por exemplo un <i>business plan</i> , un CV, entre outros.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/u exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non ealizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non ealizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non ealizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Be Your Own Manager. A career handbook for classical musicians. Bernhard Kerres & Betthina Mehne (Authors)
- All You Need to Know About The Music Business. Passman, Donald S. (Author)
- How to Make It in the New Music Business. Herstand, Ari (Author)
- The Music Business Advice Book: 150 Immediately Useful Tips From The Pros. Owsinski, Bobby (Author)
- Artist Management for the Music Business. Paul Allen (Author)
- Start Your Music Business: How to Earn Royalties, Own Your Music, Sample Music, Protect Your Name & Structure Your Music Business. Audrey K. Chisholm Esq. (Author) - Nader Nadernejad (Narrator)
- Awakening your business brain.(2015) An iCadenza Guide to Launching your Music Career. Jennifer Rosenfeld and Julia Torgovitskaya
- Diccionario Bilingüe Inglés-Español
- English Grammar in Use.For intermediate learners of English. Cambridge
- Webs de teatros, auditorios, festivais, radios, etc., en inglés
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Italiano II-III

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA INGLÉS I-II

ESPECIALIDADE	Producción e Xestión				ITINERARIO				Producción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio				TIPO DE CLASES				Colectiva
DEPARTAMENTO	Producción e Xestión				XEFE/A DO DEPARTAMENTO				Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS 1
ETCS/ CUADRIMESTRE			2	2					OBSERVACIÓNS
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30
									*Solicitar cita previa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Adquisición dos coñecementos gramaticais básicos dunha lingua estranxeira (alemán o italiano) que permita a comprensión do idioma e facilite, a si mesmo, a comunicación na promoción e comercialización de artistas e nas técnicas de venda
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Comunicación, promoción y representación: Italiano (outros cuadrimestres); Socioloxía da música; Técnicas de mercado; Crítica musical; Inglés / francés
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13
XERAIS	X8, X16, X18, X21, X24, X26
ESPECÍFICAS	EPX1

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Demostrar a capacidade para desenvolverse en situacións cotiás en italiano	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1
2. Dominar a terminoloxía base do inglés aplicado á xestión e produción da música	
3. Adquirir habilidades de comprensión oral e lectora, e expresión oral e escrita en italiano	
4. Comprender de maneira xeral a industria musical no sistema italiano	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Comprensión oral	Adquisición das habilidades en italiano para a escoita en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17
Expresión oral	Adquisición das habilidades en italiano para falar en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17
Comprensión lectora	Adquisición das habilidades en italiano para ler en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17

Expresión escrita	Adquisición das habilidades en italiano para escribir en contextos da xestión e produción da música. Vocabulario específico e recursos. Vocabulario específico e recursos lingüísticos.	17
Proxecto final	Elaboración e presentación dun proxecto final que comprenda a comprensión oral e lectora, e a expresión oral e escrita, como por exemplo un <i>business plan</i> , un CV, entre outros.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		23	23
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/u exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non ealizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non ealizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T2, T4, T5, T6, T9, T12, T13, X8, X16, X18, X21, X24, X26, EPX1	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non ealizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Organizziamo un evento artistico in dieci mosse. Giovanni Scoz (Autore). Franzo Angeli
- Organizzare musica. Legislazione, produzione, distribuzione, gestione nel sistema italiano. Cecilia Balestra
- Recursos académicos:
 - o Il sistema Festival. Andrea Minetto
 - o Project management. Giulia Ciancio
 - o Negoziazione. Alessandro Rubini .
 - o Finanziare progetti. Alessandro Rubini-Fondazione Cariplo
 - o Le risorse pubbliche, private, fundraising. Alessandro Valenti
 - o Diritto d'autore e SIAE. Salvatore Solimeno
 - o Editorie. M. Guastoni
 - o Associazioni. Giovanni Scoz
 - o Economia della musica in Italia. Cecilia Balestra
- Diccionario Bilingüe Italiano-Español
- Progetto Italiano 1 e 2. Libro dello studente (Nuovo Progetto Italiano). Edi Lingua
- Grammatica essenziale della lingua italiana con esercizi. Guerra Edizioni
- Webs de teatros, auditorios, festivais, radios, etc., en italiano
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Patrimonio Musical

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA PATRIMONIO MUSICAL

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión							ITINERARIO	Produción e Xestión	
CARÁCTER	Obrigatorio							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30	
									*Solicitar cita previa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Afondamento no estudo do patrimonio musical, especialmente o español e enmarcalo na música occidental, co obxectivo da súa revalorización e / ou recuperación. Punto de partida e referencia na actividade musical, de investigación, xestión, interpretación e docencia. Metodoloxía de catalogación e conservación do patrimonio musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Producción: Planificación e deseño de proxectos culturais; Producción aplicada á industria musical
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T12, T16, T17
XERAIS	X1, X10, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X18, X26
ESPECÍFICAS	EPX6, EPX7

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Afondar no estudo do patrimonio musical da música occidental	T1, T2, T3, T4, T8, T12, T16, T17, X1, X10, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX6, EPX7
2. Investigar, xestionar e interpretar o ensino do patrimonio musical español	
3. Coñecer as formas de catalogar e conservar o patrimonio musical	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Estudo do patrimonio da música occidental, especialmente a española e na importancia da súa conservación, recuperación e revalorización	Introdución ao patrimonio musical. Bibliotecas, arquivos, museos, coleccións e órganos patrimoniais. O papel da Universidade. Políticas xeoculturais. Recuperación e difusión.	3
Investigación, xestión, interpretación e ensino do patrimonio musical español	Mapa do patrimonio de música e danza en España. Archivos sonoros. Coleccións de instrumentos musicais. Catálogo de fondos.	3

Principais bens musicais	Música manuscrita e impresa en todo tipo de soportes	1
	Instrumentos musicais e obradoiros para a conservación e reparación	1
	Documentos escritos sobre música	1
	Iconografía musical	1
	Grabacións sonoras e audiovisuais en todo tipo de soportes	1
	Aparatos de reprodución e manipulación	1
	Espacios para a audición e produción de música	1
	Patrimonio musical inmaterial – músicas tradicionais	1
O patrimonio musical no marco legal	UNESCO. Convención de 1972. Constitución Española. Ley do patrimonio histórico Español. Convención de 2003. Ley para a salvaguarda do patrimonio cultural inmaterial. Patrimonio cultural de Galicia	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	17		17
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	20	20	40
Traballo persoal		33	33
<i>*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor</i>			
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T2, T3, T4, T8, T12, T16, T17, X1, X10, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T4, T8, T12, T16, T17, X1, X10, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T4, T8, T12, T16, T17, X1, X10, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T4, T8, T12, T16, T17, X1, X10, X12, X13,	50%

Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.	X14, X15, X16, X17, X18, X26, EPX6, EPX7	50%
---------------------------	---	--	-----

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Alvarez, Gómez, Gonzalez, Gutierrez y Marcos. La gestión del patrimonio musical. Situación actual y perspectivas de futuro (2014, Madrid). Recuperado de <http://www.sibetrans.com/public/docs/actas-la-gestion-del-patrimonio-musical.pdf>
- ALÉN, María Pilar. "Panorama y reflexiones sobre un cuarto de siglo de historiografía y actividades musicales en Galicia (ca. 1972-1997)". En: *AEDOM. Boletín de la Asociación Española de Documentación Musical*, vol. 4, nº 2 (jul - dic. 1997) pp. 5-69. ISSN 1134-3117.
- CACHEIRO, María Josefa. *Catálogo de fuentes musicales españolas de Música en Compostela*. Santiago de Compostela: Servicio de Publicacións e Intercambio Científico, Universidade de Santiago de Compostela, 1998. 249 p.; 24 cm. ISBN 84-8121-699-2.
- GARBAYO MONTABES, Francisco Javier. "Historiografía musical de las catedrales gallegas: más de un siglo de aportaciones y alguna acotación de futuro". En: *SEMATA. Ciencias Sociais e Humanidades*, nº 22 (2010) pp. 103-129. ISSN 1137-9669.
- GONZÁLEZ GARCÍA, Miguel Ángel y GONZÁLEZ PAZ, J. "Órganos en la provincia de Orense". Ponencia en: COLÓQUIO GALAICO-MINHOTO (3º. 1984. Viana do Castelo) *Actas do III Colóquio Galaico-Minhoto*. Congreso celebrado en Viana do Castelo (Portugal), 27-29 de setembro de 1985. [Viana do Castelo]: Cámara Municipal de Viana do Castelo, 1994, pp. 681-700. ISBN 972-588-058-7.
- Iglesias y Lozano (2008). La música del siglo XIX. Una herramienta para su descripción bibliográfica. Recuperado de <http://www.bne.es/export/sites/BNWEB1/en/Servicios/NormasEstandares/ManualDeCatalogacionDePartituras/Docs/manualpartiturasXIX.pdf>
- Inaem. Mapa del patrimonio musical en España. Centro de documentación de música y danza. Bibliografías por comunidades autónomas. Ministerio de educación cultura y deporte. Recuperado de <http://cdmyd.mcu.es/mapatrimoniomusical/bibliografia-general.html>
- YLC Collazo (2019). Patrimonio musical, un acercamiento. Revista AV Notas, No7 ISSN: 2529-8577 Mayo, 2019
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación Docente de Formación, creación e dirección de empresas I – II – III – IV

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión

(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA FORMACIÓN, CREACIÓN E DIRECCIÓN DE EMPRESAS I – II – III - IV

ESPECIALIDADE	PRODUCCIÓN E XESTIÓN				ITINERARIO		
CARÁCTER	OBRIGATORIA				TIPO DE CLASES	COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal Oro	
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	María Fernández Trillo	
CUADRIMESTRE			I	II	III	IV	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE			2	2	2	2	Observacións
DOCENTES	NOME E APELIDOS			MAIL/TEL/WEB			TITORÍA
	María Fernández Trillo			maria.fernandez.trillo@csmvigo.com			Con cita previa por mail presencial ou telemática

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Análise e interpretación de estados financeiros do sector artístico. Compravenda de servizos. Formas de contratación laboral e mercantil. Xestión de dereitos e de seguros. Xestión fiscal de IVE, IRPF e seguridade social. Elaboración e xestión de balances e contas de resultados
COÑECEMENTOS PREVIOS	Nivel de inglés acorde cos estudos de ensinanza obrigatoria
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Contabilidade e xestión presupostaria; Relacións empresariais e institucionais.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T10, T12, T14, T15
XERAIS	X10, X12, X16, X18, X24, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Definir o concepto de empresa e as funcións dentro dun sistema de economía de mercado. Clasificar as empresas dende distintos puntos de vista.	T1, T2, T3, T8, T10, T12, T14, T15, X10, X12, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.
Definir que se entende por entorno da empresa e determinar os distintos tipos de entorno existentes.	
Presentar a empresa como institución impulsora do cambio social, resaltando a importancia da ética e a responsabilidade social da empresa.	
Coñecer a evolución do pensamento sobre organización e administración de empresas, expoñer as principais aportacións teóricas en administración de empresas. Analizar as distintas funcións da administración.	
Definir e explicar os termos e conceptos básicos que se recollen na función de dirección. Comprender a natureza do liderazgo e as teorías que o explican.	

4. Contidos

3º curso

Formación, creación e xestión de empresas I – II

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
As empresas como obxecto de estudo. O emprendedor	Concepto de empresa. Tipos de empresas. O emprendedor.	7
A empresa e o seu entorno. A empresa como sistema: Teoría de sistemas	Entorno xeral e entorno específico dunha empresa. A empresa como sistema.	6
Dirección da empresa	Dirección, liderado e control na empresa.	6
A organización empresarial	Factores para o deseño de postos organizativos. Deseño da superestrutura: os departamentos. As estruturas organizativas. Funcións.	7

Estratexias comerciais e análise	Estratexias, análises e resultados.	6
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesións por curso	32

4º curso

Formación, creación e xestión de empresas III– IV

Ferramentas de supervisión económica financeira	Ferramentas de supervisión económica financeira. Orzamento. O inventario. Elaboración do Balance. Xestión do rexistro contable.	9
Productividade	Conceptualización. Tipos e importancia. Factores influentes.	4
Valoración da empresa.	O valor. Razóns para valorar unha empresa. Principios e fases da avaliación. Criterios da avaliación.	5
A empresa virtual.	Definición e evolución.	5
Gestión de seguros	Conceptualización. Tipos.	3
Formas de contratación	Contratos.	6
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesións por curso	32

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN POR CUATRIMESTRE	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral	32		32
Lectura guiada de fontes	6		6
Exposición de traballos	8		8
Traballo persoal		22	22
Pescuda de información		10	10
Actividades complementarias		8	8
Avaliación e revisión		3	3
Titorías		1	1
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T2, T3, T8, T10, T12, T14, T15, X10, X12, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	60%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
Asistencia e actitude	Por medio do rendemento diario nas aulas.		20%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida a unha das outras dúas porcentaxes (exames ou traballos).

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T10, T12, T14, T15, X10, X12, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	80%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe. *Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP). *Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T10, T12, T14, T15, X10, X12, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	80%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe. *Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP). *Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T10, T12, T14, T15, X10, X12, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	80%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe. *Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP). *Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
- Albizu, E. y Landeta, J. (2001). <i>Dirección estratégica de los recursos humanos</i>. Madrid. Ed. Pirámide. Partes 1 y 2. - Aduna, A.P. (2008). <i>Empresas culturales y gestión</i>. Tijuana: XII congreso de investigación en ciencias administrativas. - Aguer, M. & Pérez, E. (2010). <i>Manual de administración y dirección de empresas</i>. Madrid: Editorial centro de Estudios Ramón Areces. - Bueno, E. (2002). <i>Economía de la empresa. Análisis de las decisiones empresariales</i>. Madrid: Ediciones Pirámide. - Castillo, A.M. (Dir. y coord.) (2003): <i>Introducción a la Economía y Administración de Empresas</i>. Pirámide. 9788436817140. - Castillo, A.M.; ABAD, I.M. (2013): <i>Dirección de Empresas</i>. Ed. Pirámide, Madrid. - Cuervo, A. (director) (2008): <i>Introducción a la Administración de Empresas</i>. Ed. Civitas, 6a Edición, Madrid. - Danés, J. (2019). <i>La nómina y cómo entender sus conceptos</i>. <i>Lo entiendo</i>. https://loentiendo.com/ - Instituto Autor (2014). <i>Guía Legal y Financiera de la Música en España</i>. Madrid: Instituto de Derecho de Autor. - Lippi, A. & Morisi, M. (2008). <i>Gestión y Administración pública</i>. Valencia: Editorial Tirant lo Blanch. - Material aportado polo profesorado. - Ministerio de trabajo y economía social (s.f.). <i>Servicio Público de Empleo Estatal</i>. - Navarro, A. (2009). <i>Creación de empresas en el ámbito cultural</i>. Madrid: Fundación autor. - Rodrioo, C. (2008). <i>Administración y funciones de la empresa</i>. Sanz y Torres. Palma España			

- Seltzer, J.C. & Repetto, V. Teoría de la Organización. Buenos aires: Material elaborado por los Equipos Técnicos de la Dirección de Educación de Adultos y Formación Profesional de la Dirección General de Cultura y Educación de la Provincia de Buenos Aires.
- Sympathy for the Lawyer (2019) Guía para facturar conciertos y actuaciones artísticas (altas, IVA, IRPF). *Sympathy for the Lawyer*. http://sympathyforthelawyer.com/2017/07/27/facturar-conciertos-actuaciones-artisticas-iva-alta-autonomos-irpf/#Requisitos_de_las_facturas_de_musicos_y_artistas
- Tena, J. (1992): El entorno en la empresa. Barcelona. Ed. Gestió 2000.
- UNESCO. (2010). Políticas para la creatividad. Guía para el desarrollo de las industrias culturales y creativas. <https://es.unesco.org/creativity/sites/creativity/files/220384s.pdf>.
- Vernis, A. (2004). La gestión de las organizaciones no lucrativas. Barcelona: Ediciones Deusto.

Programación Docente de Planificación e deseño de proxectos culturais I – II – III – IV											
Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Produción e Xestión											
(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)											
1. Identificación e contextualización											
DISCIPLINA PLANIFICACIÓN E DESEÑO DE PROXECTOS CULTURAIS I – II – III - IV											
ESPECIALIDADE		PRODUCCIÓN E XESTIÓN						ITINERARIO			
CARÁCTER		OBRIGATORIA						TIPO DE CLASES		COLECTIVA	
DEPARTAMENTO		PRODUCCIÓN E XESTIÓN						XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Oswaldo Costal Oro	
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV					Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE		3	3	3	3					Observacións	
DOCENTES		NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
		María Fernández Trillo				maria.fernandez.trillo@csmvigo.com				Con cita previa por mail presencial ou telemática	
2. Descritor e competencias											
Ver lista e descrición de competencias no anexo II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)											
DESCRITOR		Coñecemento das estruturas e tendencias socioculturais actuais e dos elementos que interveñen na produción artística. Planificación de proxectos culturais e artísticos, cos seus mecanismos e estratexias específicas de promoción. Particularidades da xestión de recursos humanos en empresas e institucións do mundo da cultural e do entretemento.									
COÑECEMENTOS PREVIOS		Nivel de inglés acorde cos estudos de ensinanza obrigatoria.									
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS		Produción aplicada a la industria musical; Patrimonio musical									
TRANSVERSAIS		T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17									
XERAIS		X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27									
ESPECÍFICAS		EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8									
3. Obxectivos											
DESCRIPCIÓN										COMPETENCIAS RELACIONADAS	
1. Adquirir coñecementos respecto das estruturas e tendencias socioculturais actuais e dos elementos que interveñen na produción artística.										T1, T2, T6, T7, T9, T10,	
2. Planificación de proxectos culturais e artísticos, cos seus mecanismos e estratexias										T11, T13, T15, T17, X5,	
3. Entende a xestión cultural										X10, X11, X12, X14, X16,	
4. Coñecer as políticas culturais										X17, X18, X21, X23, X25,	
5. Saber levar a cabo proxectos escénicos.										X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	
4. Contidos											
1º curso											
Planificación y diseño de proyectos culturales I – II											
TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS								SESIÓNS	
Xestión cultural		Concepto. Especificidades da xestión cultural. Animación cultural e xestión cultural. Industrias culturais. O campo profesional.								7	
Políticas culturais		Políticas e axentes culturais. Tipos. Modelos de xestión cultural.								7	
O proxecto como ferramenta cultural		Terminoloxía. Niveis de planificación. Requisitos os proxectos culturais. Niveis e versións do proxectos. Métodos para a planificación do proxecto.								6	
Accesibilidade e sustentabilidade de eventos culturais		Accesibilidade. Sustentabilidade. Creatividade. Técnicas de creatividade. Animación artística.								6	
Prevención de riscos no contorno do evento		Consideracións de prevención de riscos relacionadas coa celebración de eventos culturais.								6	
		Total de sesións por cuadrimestre								16	

	Total de sesións por curso		32	
2º curso				
Planificación y diseño de proyectos culturales III - IV				
Instalacións culturais	Conceptualización. Clasificación. Principios. Ferramentas metodolóxicas para a práctica do ASC. Actividades a partir das que se pode realizar animación cultural.	6		
Museos	Conceptualización. Xestión. Estruturación. As colección. Espazo. Función socieducativa dos museos. Accesibilidade nos museos.	9		
Exposicións	Conceptualización. Clasificación. Deseño da exposición. Equipo. Elementos importantes nas exposicións.	9		
Galerías	Axentes do mercado da arte.	4		
Accesibilidade e sustentabilidade de eventos culturais	Accesibilidade. Sustentabilidade.	4		
	Total de sesións por cuatrimestre	16		
	Total de sesións por curso	32		
6. Metodoloxía e Planificación Docente				
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN POR CUADRIMESTRE		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral		32		32
Lectura guiada de fontes		6		6
Exposición de traballos		8		8
Traballo persoal			22	22
Pescuda de información			10	10
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*			8	8
Avaliación e revisión			3	3
Titorías			1	1
Total de horas por cuatrimestre			90	
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesorado.				
7. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN	
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	50%	
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%	
Asistencia e actitude	Por medio do rendemento diario nas aulas.		20%	
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida a unha das outras dúas porcentaxes (exames ou traballos).				
*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).				
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.				
*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiada-Dezembro-)				
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13,	70%	

Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.	T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	30%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe. *Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP). *Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	30%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe. *Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP). *Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	30%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe. *Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP). *Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
- Ander-Egg, E. y Aguilar, J.M. (s.f.). <i>Cómo elaborar un proyecto</i>. Buenos Aires. Ed.LUMEN - Alonso, L. (2003). <i>Diseño de exposiciones. Concepto, instalación y montaje</i>. Madrid - Ariel, H. (2007) <i>Gestión cultural y desarrollo: claves del desarrollo</i>. Agencia española de Cooperación Internacional para el Desarrollo. - Barry L, Gail L. (1998) <i>Manual de Gestión de Diseños</i>. Barcelona - Bernárdez, J. <i>La profesión de la gestión cultural: definiciones y retos</i>. Artículo en www.gestioncultural.org - Bonet, L., Castañer, X. (2006). <i>Gestión de proyectos culturales. Análisis de casos</i>. Barcelona. Editorial Ariel - Cánoves, G. et al. (2014). <i>Turismo de interior: renovarse o morir</i>. Universidad de Valencia. Servicio de publicación. https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=558294 - Carreño, T. (2014). <i>La gestión de festivales en tiempos de crisis: análisis de las estrategias financieras y laborales e impacto de la recesión económica. La gestión de festivales en tiempos de crisis: análisis de las estrategias financieras y laborales e impacto de la recesión económica</i>. [Tesis doctoral]. Departamento de Economía Pública, Economía Política y Economía Española, Universidad de Barcelona. https://www.tdx.cat/handle/10803/134819#page=1 - Council of Europe/ERICarts (2010) <i>Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe</i>. www.culturalpolicies.net			

- Devesa, M. et al. (2012). Repercusiones económicas y sociales de los festivales Culturales: el caso del Festival Internacional de Cine de Valdivia. *EURE*, Vol.38. 95-115. <https://www.scielo.cl/pdf/eure/v38n115/art05.pdf>
- Domínguez, J. (2020). El virus desenchufa los festivales de música. *El País*. <https://elpais.com/economia/2020-05-15/el-virus-desenchufa-los-festivales-de-musica.html>
- García, G. (1996). Diseño y evaluación de proyectos sociales. Ed. Certeza.
- García, A. (1999) *La exposición: un medio de comunicación*. Madrid
- Gimeno, J. (2001) *Educación y convivencia en la cultura global*. Madrid
- Gordillo, J.A. *Algunos modelos actuales de Gestión cultural: El caso de la ciudad de las artes y las ciencias*
- Hormigos, J. (2012). La sociología de la música, teorías clásicas y puntos de partida en la definición de la disciplina. *Barataria*. <https://revistabarataria.es/web/index.php/rb/article/view/102>
- Jijena Sanchez, R. (2004). A, B, C, D, Eventos. Buenos Aires
- Jiménez, M.C. (2009). Música y sociedad. *Innovación y experiencias educativas* (Nº19). https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_19/MARIA%20CARMEN_JIMENEZ_GONZALEZ01.pdf
- Junta de Andalucía. (19 de junio del 2020). Orden de 19 de junio de 2020, por la que se adoptan medidas preventivas de salud pública en la Comunidad Autónoma de Andalucía para hacer frente a la crisis sanitaria ocasionada por el coronavirus (COVID-19), una vez superado el estado de alarma. VE 00173926. Recuperado de: https://www.juntadeandalucia.es/boja/2020/539/BOJA20-539-00052-6553-01_00173926.pdf
- López de Aguieta, I. (2000) *Cultura y ciudad. Manual de política cultural municipal*. Ed. Trea
- Martinell, A. (2001). Diseño y elaboración de proyectos de cooperación cultural. Organización de Estados Iberoamericanos
- Marín, M.A.: *"Tendencias y desafíos de la programación musical"*. Universidad de La Rioja – Fundación Juan March
- Material aportado polo profesorado
- Mena, F. (2021). Medidas de seguridad o cancelación: ¿Qué será de los conciertos y festivales este 2021?. *Radio Televisión Española*. <https://www.rtve.es/noticias/20210523/conciertos-festivales-2021-pandemia-coronavirus/2090350.shtml>
- Ministerio de Sanidad de España. (2020). *Recomendaciones para eventos y actividades multitudinarias en el contexto de nueva normalidad por covid-19 en España*. https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/COVID19_Recomendaciones_eventos_masivos.pdf
- Musemecci, G., Bonina, A. (2004). Cómo organizar eventos. Buenos Aires. Ed. Valletta
- Navarro, A. *¿Es la gestión cultural una profesión?* Artículo en www.gestioncultural.org
- Pedrotti, G.(s.f.): PLANIFICACIÓN DE EVENTOS
- Rausell, P. (2002) *Una aproximación a la política cultural y sus implicaciones en el concepto de la gestión cultural*. Valencia.
- Real Instituto Elcano de Estudios Internacionales y Estratégicos (2004) *La política cultural en España*
- Roselló, D.; Colombo, A. (2008). Gestión cultural. Estudios de caso. Barcelona. Ed. Ariel
- Roselló, D. (2011): Diseño y evaluación de proyectos culturales. Barcelona. Ed. Ariel
- Terrill, A y Jacob, A. (2015). Qué beneficios obtienen las ciudades al ayudar a crecer la industria musical. *OMPI*. http://www.wipo.int/wipo_magazine/es/
- Ocaña, C. et al. (2020). *Impacto social de la pandemia en España. Una evaluación preliminar*. Funcas. <https://www.funcas.es/wp-content/uploads/2020/11/Impacto-social-de-la-pandemia-en-Espa%C3%B1a.pdf>
- Siskind, B. (2007). Marketing de eventos: estrategias clave para ferias comerciales, presentaciones, conferencias y otros eventos. Barcelona. Ed. Deusto.
- Sociedad General de Autores y Editores. (2002). *Anuario 2002 (Música Grabada)*. <http://www.anuariosgae.com/anuario2002/anuariopdfs/MUSICA%20GRABADA%202002.pdf>
- Sociedad General de Autores y Editores. (2019). Informe de gestión. Departamento de publicaciones
- Zoltán, J. [János]. (2010). La investigación acerca de los festivales. *Boletín Gestión Cultural*, (19), 1–7. https://nanopdf.com/download/la-investigacion-acerca-de-los-festivales_pdf

Programación Docente de Prácticas de xestión

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión

(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA PRÁCTICAS DE XESTIÓN

ESPECIALIDADE	Produción e								ITINERARIO	-----
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	Produción e xestión musical								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso	4.º curso			COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	María Fernández Trillo
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							8		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS						MAIL/TEL/WEB			TITORÍA
	María Fernández Trillo						maria.fernandez.trillo@csmvigo.com			Mércores 20:30-21:30

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Prácticas en eventos ou empresas profesionais de diversas obras de interpretación musical ou artística aplicando as habilidades adquiridas durante os estudos de especialización en traballos interdisciplinares tanto colectivos como individuais. Busca a unión entre os contidos aprendidos na especialidade e a práctica diaria na xestión de empresas e organizacións que se desenvolven ou traballan no sector cultural e musical. Cemento máis profundo para a xestión empresarial.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Prácticas de produción escénica
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T13, T17
XERAIS	X12, X14, X16, X17, X18, X24, X25, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX5, EPX6, EPX7, EPX8

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Demostrar a capacidade para organizarse e planificar ou traballar de forma eficiente e motivadora, resolvendo problemas e tomando decisións.	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T13, T17, X12, X14, X16, X17, X18, X24, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX5, EPX6, EPX7, EPX8.
2. Demostrar a capacidade de recoller, analizar e sintetizar información significativa e demostrar un éxito adecuado.	
3. Demostrar capacidade para non usar e aplicar un papel crítico ao traballo individual e en equipo das tecnoloxías da información e comunicación.	
4. Demostrar a aplicación de principios éticos e non o desenvolvemento profesional.	
5. Demostrar a capacidade para integrar, dirixir e xestionar equipos de traballo multidisciplinar e en contextos culturais diversos.	
6. Demostrar a capacidade para traballar de forma autónoma, avaliando a iniciativa e o espírito emprendedor.	
7. Demostrar calidade e excelencia nas actividades profesionais.	
8. Demostrar coñecemento da lexislación nacional e internacional actual en asuntos artísticos, de entretemento e dereitos de autor.	
9. Demostrar coñecemento de economía, xestión, contabilidade, estratexias de mercado e recursos humanos.	
10. Constrúe as características de dous espazos culturais, con especial atención á acústica das salas e á loxística de grupos musicais de diferentes formatos.	
11. Dominar redes informáticas da música, oficina e comunicación.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS
Realización de prácticas de xestión externa nunha das organizacións e institucións coas que o centro ten un convenio de colaboración para este fin. Prácticas en eventos ou diversos traballos de xestión musical ou artística aplicando as habilidades adquiridas durante os estudos da especialidade en traballos interdisciplinares tanto colectivos como individuais	Para realizar estas prácticas de xestión empresarial externa inclúense: -Planificación e execución de proxectos relacionados coa música e as artes escénicas, en calquera hai posibles fases como a creación, produción, gravación, exposición pública ou distribución, entre outras. Realizaranse actividades en economía empresarial, contabilidade, estratexias de mercado, contratación e recursos humanos, difusión de eventos musicais e dominio da informática musical, ofimática e redes de comunicación, estudando as características estruturais de dous espazos culturais, con especial atención á acústica. salas e grupos musicais de diferentes formatos. Así mesmo, as actividades estarán estreitamente relacionadas coas accións de xestión musical antes e despois do evento.

	-Traballo en equipo en diferentes campos de acción, como economía, comunicación, organización humana e recursos materiais, xestión lóxística e planificación estratéxica. - Elaboración dun cuestionario de satisfacción que se incluírá no informe. -Memoria de prácticas externas
--	---

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	TOTAL HORAS
Horas presenciais e non presenciais nas empresas ou institucións	200
Horas presenciais nas titorías	20
Traballo da memoria final	20
Total de horas por curso	240

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Prácticas externas de xestión musical.	Realización de 200 horas de prácticas de xestión empresarial externa..	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T13, T17, X12, X14, X16, X17, X18, X24, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX5, EPX6, EPX7, EPX8.	80 %
Traballo escrito	Realización e presentación puntual do informe final de prácticas externas por parte do alumnado. Realización de traballos e/ou actividades en prácticas de xestión de empresas externas (Informe de prácticas, cuestionario de satisfacción, seguimento semanal asignado por el titor/a de la empresa e entregado ao titor/a académico): -Aqueles traballos literalmente copiados ou non feitos por devandito alumno clasificaranse como "0". -Aqueles traballos que non se axusten ás pautas dadas serán cualificados negativamente. A extensión da memoria será dun mínimo de 12 páxinas e un máximo de 15. Fonte Arial 12.Espazamento entre liñas 1.5.	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T13, T17, X12, X14, X16, X17, X18, X24, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX5, EPX6, EPX7, EPX8.	20 %

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*O traballo escrito é indispensable entregalo para avaliar as prácticas externas. Para avaliar as prácticas debe facerse o mínimo esixible das horas, é dicir, as 200 horas estipuladas para as prácticas en empresas e institucións externas. A baremación da nota final dependerá do devandito enchemento e da baremación final dos titores ou titoras.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Prácticas externas de xestión musical.	Realización de 200 horas de prácticas de xestión empresarial externa.		80 %
Traballo escrito	Realización e presentación puntual do informe final de prácticas externas por parte dos alumnos Realización de traballos e / ou actividades en prácticas de xestión de empresas externas (Informe de prácticas, cuestionario de satisfacción, seguimento semanal asignado por el titor/a de la empresa e entregado ao titor/a académico): -Aqueles traballos literalmente copiados ou non feitos por devandito alumno clasificaranse como "0". -Aqueles traballos que non se axusten ás pautas dadas serán cualificados negativamente. A extensión da memoria será dun mínimo de 12 páxinas e un máximo de 15. Fonte Arial 12.Espazamento entre liñas 1.5.	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T13, T17, X12, X14, X16, X17, X18, X24, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX5, EPX6, EPX7, EPX8.	20 %

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Prácticas externas de xestión musical.	Realización de 200 horas de prácticas de xestión empresarial externa.		80 %
Traballo escrito	Realización e presentación puntual do informe final de prácticas externas por parte dos alumnos Realización de traballos e / ou actividades en prácticas de xestión de empresas externas (Informe de prácticas, cuestionario de satisfacción, seguimento semanal asignado por el titor/a de la empresa e entregado ao titor/a académico): -Aqueles traballos literalmente copiados ou non feitos por devandito alumno clasificaranse como "0". -Aqueles traballos que non se axusten ás pautas dadas serán cualificados negativamente. A extensión da memoria será dun mínimo de 12 páxinas e un máximo de 15. Fonte Arial 12.Espazamento entre liñas 1.5.	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T13, T17, X12, X14, X16, X17, X18, X24, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX5, EPX6, EPX7, EPX8.	20 %

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*O traballo escrito é indispensable entregalo para avaliar as prácticas externas. Para avaliar as prácticas debe facerse o mínimo esixible das horas, é dicir, as 200 horas estipuladas para as prácticas en empresas e institucións externas. A baremación da nota final dependerá do devandito enchemento e da baremación final dos titores ou titoras.

EXTRAORDINARIA

Prácticas externas de xestión musical.	Realización de 200 horas de prácticas de xestión empresarial externa.		80 %
Traballo escrito	Realización e presentación puntual do informe final de prácticas externas por parte dos alumnos Realización de traballos e / ou actividades en prácticas de xestión de empresas externas (Informe de prácticas, cuestionario de satisfacción, seguimento semanal asignado por el titor/a de la empresa e entregado ao titor/a académico): -Aqueles traballos literalmente copiados ou non feitos por devandito alumno clasificaranse como "0". -Aqueles traballos que non se axusten ás pautas dadas serán cualificados negativamente. A extensión da memoria será dun mínimo de 12 páxinas e un máximo de 15. Fonte Arial 12.Espazamento entre liñas 1.5.	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T9, T13, T17, X12, X14, X16, X17, X18, X24, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX5, EPX6, EPX7, EPX8.	20 %

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*O traballo escrito é indispensable entregalo para avaliar as prácticas externas. Para avaliar as prácticas debe facerse o mínimo esixible das horas, é dicir, as 200 horas estipuladas para as prácticas en empresas e institucións externas. A baremación da nota final dependerá do devandito enchemento e da baremación final dos titores ou titoras.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros/as, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

DECRETO 171/2016, de 24 de novembro, por el que se establece el Plan de estudios de las enseñanzas artísticas superiores de Música, en las especialidades de Dirección y Producción y Gestión, y se amplían los anexos del plan de estudios correspondiente a la especialidad de Interpretación, establecidos en el Decreto 163/2015, de 29 de octubre, mediante la incorporación de nuevos itinerarios.

Programación Docente de Producción aplicada á industria musical I – II – III – IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música

(ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA PRODUCCIÓN APLICADA Á INDUSTRIA MUSICAL I – II – III - IV

ESPECIALIDADE	PRODUCCIÓN E XESTIÓN				ITINERARIO	
CARÁCTER	OBRIGATORIA				TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal Oro
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE		3	3	3	3	Observacións
DOCENTES	NOME E APELIDOS			MAIL/TEL/WEB		TITORÍA
	María Fernández Trillo			maria.fernandez.trillo@csmvigo.com		Con cita previa por mail presencial ou telemática

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento dos elementos que interveñen na produción artística, das estruturas e tendencias socioculturais actuais aplicadas á produción musical e os seus mecanismos e estratexias promocionais e específicas. Criterios de programación cultural.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Nivel de inglés acorde cos estudos de ensinanza obrigatoria
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Planificación e deseño de proxectos culturais; Patrimonio musical
TRANSVERSAIS	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17
XERAIS	X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Adquirir coñecementos respecto das estruturas, procesos e actores que interveñen na produción musical.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8
2. Coñecer das estruturas e tendencias socioculturais actuais.	
3. Comprender os diferentes tipos de eventos existentes.	
4. Coñecer as TIC e súa importancia dentro da industria.	
5. Coñecer os elementos que interveñen na produción artística.	
6. Analizar as distintas fases da produción artística aplicadas a un proxecto escénico.	
7. Adquirir vocabulario técnico necesario nunha produción.	
8. Aprender criterios de programación musical.	
9. Saber levar a cabo proxectos escénicos.	

4. Contidos

2º curso

Producción aplicada á industria musical I – II

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Eventos	Concepto. Tipos de eventos, características. Clasificación.	6
Etapas, estruturas e elementos básicos na produción	Etapas de produción. O produtor cultural. Estruturas básicas de produción. Elementos básicos na produción. Etapa posterior ao evento.	6
Organización de eventos musicais	Implicacións derivadas da lei de propiedade intelectual.	5
As TIC e a súa importancia na industria musical	Industria musical. Evolución da industria musical e enumeración das principais redes e o seu papel da visibilización dos produtos musicais. Community manager.	5

Análise económico da industria musical	Movemento económico da industria musical.	5
Estudio de casos de proxectos escénicos	Análise de distintos casos de proxectos escénicos.	5
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesións por curso	32
3º curso		
Producción aplicada á industria musical III - IV		
Programación musical	Conceptualización. O concerto. Tendencias nas programaciónes. Retos da programación.	5
Esquema para o deseño de proxectos culturais	Esquema, exemplos y consideracións na redacción de proxectos e a súa realización	8
Festivais de música	Conceptualización. Historia. Repercusión. Producción.	6
A produción musical no ensino	Conciertos didácticos.	7
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesións por curso	32

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN POR CUATRIMESTRE	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral	27		27
Lectura guiada de fontes	3		6
Exposición de traballos	6		6
Traballo persoal		20	20
Pescuda de información		7	7
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Avaliación e revisión		3	3
Titorías		1	1
	Total de horas por cuatrimestre		90

*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesorado.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8	50%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%
Asistencia e actitude	Por medio do rendemento diario nas aulas.		20%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida a unha das outras dúas porcentaxes (exames ou traballos).

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T6, T7, T9, T10, T11, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X14, X16, X17, X18, X21, X23, X25, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Ander-Egg, E. y Aguilar, J.M. (s.f.). *Cómo elaborar un proyecto*. Buenos Aires. Ed.LUMEN
- Bonet, L., Castañer, X. (2006). *Gestión de proyectos culturales. Análisis de casos*. Barcelona. Editorial Ariel
- Cánoves, G. et al. (2014). *Turismo de interior: renovarse o morir*. Universidad de Valencia. Servicio de publicación. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=558294>
- Carreño, T. (2014). *La gestión de festivales en tiempos de crisis: análisis de las estrategias financieras y laborales e impacto de la recesión económica. La gestión de festivales en tiempos de crisis: análisis de las estrategias financieras y laborales e impacto de la recesión económica*. [Tesis doctoral]. Departamento de Economía Pública, Economía Política y Economía Española, Universidad de Barcelona. <https://www.tdx.cat/handle/10803/134819#page=1>

- Devesa, M. et al. (2012). Repercusiones económicas y sociales de los festivales Culturales: el caso del Festival Internacional de Cine de Valdivia. *EURE*, Vol.38. 95-115. <https://www.scielo.cl/pdf/eure/v38n115/art05.pdf>
- Domínguez, J. (2020). El virus desenchufa los festivales de música. *El País*. <https://elpais.com/economia/2020-05-15/el-virus-desenchufa-los-festivales-de-musica.html>
- García, G. (1996). Diseño y evaluación de proyectos sociales. Ed. Certeza.
- Hormigos, J. (2012). La sociología de la música, teorías clásicas y puntos de partida en la definición de la disciplina. *Barataria*. <https://revistabarataria.es/web/index.php/rb/article/view/102>
- Jijena, R. (2004). A, B, C, D, Eventos. Buenos Aires
- Jiménez, M.C. (2009). Música y sociedad. *Innovación y experiencias educativas* (Nº19). https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_19/MARIA%20CARMEN_JIMENEZ_GONZALEZ01.pdf
- Junta de Andalucía. (19 de junio del 2020). Orden de 19 de junio de 2020, por la que se adoptan medidas preventivas de salud pública en la Comunidad Autónoma de Andalucía para hacer frente a la crisis sanitaria ocasionada por el coronavirus (COVID-19), una vez superado el estado de alarma. VE 00173926. Recuperado de: https://www.juntadeandalucia.es/boja/2020/539/BOJA20-539-00052-6553-01_00173926.pdf
- Martinell, A. (2001). Diseño y elaboración de proyectos de cooperación cultural. Organización de Estados Iberoamericanos
- Marín, M.A.: “Tendencias y desafíos de la programación musical”. Universidad de La Rioja – Fundación Juan March
- Material aportado polo profesorado
- Mena, F. (2021). Medidas de seguridad o cancelación: ¿Qué será de los conciertos y festivales este 2021?. *Radio Televisión Española*. <https://www.rve.es/noticias/20210523/conciertos-festivales-2021-pandemia-coronavirus/2090350.shtml>
- Ministerio de Sanidad de España. (2020). *Recomendaciones para eventos y actividades multitudinarias en el contexto de nueva normalidad por covid-19 en España*. https://www.mscbs.gob.es/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov/documentos/COVID19_Recomendaciones_eventos_masivos.pdf
- Musemecci, G., Bonina, A. (2004). Cómo organizar eventos. Buenos Aires. Ed. Valletta
- Pedrotti, G.(s.f.): PLANIFICACIÓN DE EVENTOS
- Roselló, D.; Colombo, A. (2008). Gestión cultural. Estudios de caso. Barcelona. Ed. Ariel
- Roselló, D. (2011): Diseño y evaluación de proyectos culturales. Barcelona. Ed. Ariel
- Terrill, A y Jacob, A. (2015). Qué beneficios obtienen las ciudades al ayudar a crecer la industria musical. *OMPI*. http://www.wipo.int/wipo_magazine/es/
- Ocaña, C. et al. (2020). *Impacto social de la pandemia en España. Una evaluación preliminar*. Funcas. <https://www.funcas.es/wp-content/uploads/2020/11/Impacto-social-de-la-pandemia-en-Espa%C3%B1a.pdf>
- Siskind, B. (2007). Marketing de eventos: estrategias clave para ferias comerciales, presentaciones, conferencias y otros eventos. Barcelona. Ed. Deusto.
- Sociedad General de Autores y Editores. (2002). *Anuario 2002 (Música Grabada)*. <http://www.anuariosgae.com/anuario2002/anuariopdfs/MUSICA%20GRABADA%202002.pdf>
- Sociedad General de Autores y Editores. (2019). Informe de gestión. Departamento de publicaciones
- Zoltán, J. [János]. (2010). La investigación acerca de los festivales. *Boletín Gestión Cultural*, (19), 1–7. https://nanopdf.com/download/la-investigacion-acerca-de-los-festivales_pdf

Programación Docente de Relacións empresariais e institucionais I – II – III – IV

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión

(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA RELACIÓNS EMPRESARIAIS E INSTITUCIONAIS I – II – III – IV

ESPECIALIDADE	PRODUCCIÓN E XESTIÓN				ITINERARIO		
CARÁCTER	OBRIGATORIA				TIPO DE CLASES	COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal Oro	
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	María Fernández Trillo	
CUADRIMESTRE			I II III IV		Horas de clase	1	
ETCS/ CUADRIMESTRE			2 2 2 2		Observacións		
DOCENTES	NOME E APELIDOS			MAIL/TEL/WEB			TITORÍA
	María Fernández Trillo			maria.fernandez.trillo@csmvigo.com			Con cita previa por mail presencial ou telemática

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Coñecemento da teoría e práctica do patrocinio privado e público e das súas características e diferenzas, dos diferentes programas de soporte cultural das administracións e institucións e das diferentes formas de rendibilidade do patrocinio privado, así como dos seus mecanismos de acceso.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Nivel de inglés acorde cos estudos de ensinanza obrigatoria
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Formación, creación e dirección de empresas; Contabilidade e xestión presupostaria.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17
XERAIS	X10, X16, X18, X24, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Definir o concepto de patrocinio. Diferenciar entre o patrocinio público e privado.	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.
2. Saber elaborar unha proposta de patrocinio.	
3. Coñecer os principais aspectos da lei de mecenazgo.	
4. Coñecer as principais fontes de financiación do sector da cultura en España.	
5. Identificar as principais fontes de financiación pública da cultura: as subvencións públicas.	
6. Coñecer os principais mecanismos de financiación aplicables ao sector cultural.	
7. Evaluar la dimensión da cultura no desarrollo	

4. Contidos

3º curso

Relacións empresariais e institucionais I – II

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Fontes financeiras	Financiamento público e privado.	5
A financiación pública da cultura	Principais fontes de financiación pública no sector cultural. Financiamento autonómico, nacional e comunitario.	5
Organismos públicos para o financiamento da cultura en España.	Principais axencias e operación.	6
As fundacións	Concepto, tipos e funcionamento.	5
Financiamento privado. Patrocinio	Concepto de patrocinio: ideas básicas.	5

Propostas de patrocinio	Pasos a seguir na elaboración dunha proposta de patrocinio.	6
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesións por curso	32
4º curso		
Relacións empresariais e institucionais III - IV		
Análisis y propuesta dossier de proyecto/propuesta de patrocinio	Análisis y propuesta dossier de proyecto/propuesta de patrocinio.	6
Financiamento privado. Mecenazgo	Concepto de mecenazgo. Ideas básicas. Patrocinio e mecenazgo empresarial como parte da responsabilidades social corporativa. Convergencia de conceptos entre patrocinio e mecenazgo.	6
La cultura y su relación con la educación, comunicación y el desarrollo	Dimensión da cultura no desenvolvemento.	6
Los recursos humanos dentro de la empresa	Evolución. Factores. Objetivos. Políticas. Finalidades. Organización. Dirección estratégica.	7
Relaciones empresariales: relación empresa-público. Atraer e vincular audiencias.	Tipos de públicos e a súa relación coa organización cultural. Estratexias de vinculación.	8
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesións por curso	32

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN POR CUADRIMESTRE	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral	16		16
Lectura guiada de fontes	3.5		3.5
Exposición de traballos	4		4
Traballo persoal		16	16
Pescuda de información		10	10
Actividades complementarias		8.5	8.5
Avaliación e revisión		1	1
Titorías		1	1
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	60%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
Asistencia e actitude	Por medio do rendemento diario nas aulas.		20%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida a unha das outras dúas porcentaxes (exames ou traballos).

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Diámetro-)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	80%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.			
*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).			
*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	80%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.			
*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).			
*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T2, T3, T8, T9, T16, T17, X10, X16, X18, X24, X27, EPX1, EPX8.	80%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		20%
*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida nas outra porcentaxe.			
*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).			
*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
- Albizu, E. y Landeta, J. (2001). Dirección estratéxica de los recursos humanos. Madrid. Ed. Pirámide. Partes 1 y 2 - Besseyre des Horts, C.H. (1989). Gestión estratéxica de los recursos humanos. Bilbao. Ed. Deusto. Cap. 0 y 1 - Beer, M.; Spector, B; Lawrence, P; Mills, D.Q. y Walton, R.E. (1989). Gestión de recursos humanos. Madrid. Centro de Publicaciones del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social. 1ª versión en inglés en 1985, cap. 4 - Barquero, D. (2002). Comunicación y Relaciones Públicas. Madrid. Ed. ESERP. - Bel, J.I. (2005). Comunicar para crear valor. La Dirección de comunicación en las organizaciones. Navarra. Ed. EUNSA - Carretón, MªC., Ramos, I. (2009). Las relaciones públicas en la gestión de la comunicación interna. Sevilla. Ed. AIRPE. - Gómez de la Iglesia, R. (2011), <i>Manual práctico para la búsqueda de patrocinio</i>, Observatorio Cultural Atalaya - Juan de Andrés, (1993) <i>Mecenazgo y Patrocinio. Las claves del marketing del siglo XXI</i>. Madrid. Editmex. - Loring, J. (1994). <i>La gestión financiera</i>. Bilbao. Ediciones Deusto. - Martinell, A. (s.f.). Cultura y Desarrollo. Universitat Oberta de Catalunya. - Material aportado polo profesorado. - Moscoso Prado, A. y Díez Alonso, A., (2014). <i>Guía legal y financiera de la música en España</i>, Madrid: - Páxina web del Ministerio de Cultura.			

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE
E FORMACIÓN PROFESIONAL
Conservatorio Superior de Música de Vigo

- [Página web de la Organización de las Naciones Unidas.](#)

Programación Docente de Técnicas de mercado IV- V- VI- VII

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión

(ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TÉCNICAS DE MERCADO IV- V – VI - VII

ESPECIALIDADE	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								ITINERARIO	
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal Oro
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso			COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	María Fernández Trillo
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					2	2	2	2	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	María Fernández Trillo				maria.fernandez.trillo@csmvigo.com				Con cita previa por mail presencial ou telemática	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Estratexias de promoción de artistas. Técnicas de venda. Principais axentes a nivel nacional e internacional. Estratexias de promoción, difusión e comercialización de produtos e servizos. Marketing en empresas e institucións do ámbito cultural. Emprego da tecnoloxía e as telecomunicacións en relación coa música, aprendizaxe, creación e difusión
COÑECEMENTOS PREVIOS	Nivel de inglés acorde cos estudos de ensinanza obrigatoria
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Socioloxía de la música; Crítica musical
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17
XERAIS	X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as principais estratexias de promoción artística.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.
2. Traballar con estratexias de promoción cultural.	
3. Traballar na difusión cultural.	
4. Profundizar na comercialización de produtos e servizos relacionados coa produción e difusión cultural.	
5. Empregar as TIC na relación coa música, a creación e a difusión cultural e artística.	
6. Coñecer o marketing cultural nos seus diferentes aspectos.	
7. Saber analizar o contorno específico dunha empresa	
8. Comprender a metodoloxía para realizar investigación de mercado: métodos cualitativos e cuantitativos	

4. Contidos

3º curso

Técnicas de mercado IV - V

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Unha visión xeral de marketing e investigación	Marketing: concepto e evolución. Conceptos básicos de marketing. Técnicas de investigación de mercados.	5
Marketing cultural	Significados de marketing cultural. O marketing cultural como estratexia empresarial. Investigación de mercado.	6
Coñecemento e información nas decisións de marketing	Marketing na sociedade do coñecemento. O sistema de apoio á decisión de marketing.	7
Análise do contorno específico. Análise do competidor	As cinco forzas. O prezo. Canles de distribución. A variable de promoción.	7

Métodos cualitativos de investigación de mercado	Técnicas cualitativas e a súa clasificación. Dinámica de grupos ou grupos focais. Entrevista persoal en profundidade. Técnicas proxeccións. Entrevistas de pseudocompra. Técnicas de observación.	7
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesións por curso	32
4º Curso		
Técnicas de mercado VI-VII		
Métodos cuantitativos na investigación de mercados. A enquisa como medio de recollida de información	A enquisa. Vantaxes e desvantaxes das enquisas. Tipos de enquisas. O plan de mostraxe.	4
A enquisa	Deseño do cuestionario. Estructura do cuestionario. Tipo de preguntas. Preguntas a escala, escalas de medida de actitude. Desenvolvemento da enquisa: traballo de campo e recollida de información.	6
Análise da información: técnicas univariadas e bivariadas	Análise da información e clasificación de técnicas de análise. Técnicas univariadas. Técnicas bivariadas.	6
Deseño do informe de investigación de mercado	Comunicación dos resultados da investigación: a importancia do informe final. Normas para a redacción do informe escrito. Estructura do informe escrito. O uso de gráficos no informe. Presentación oral dos resultados.	6
Comunicación corporativa	Creación e xestión da imaxe corporativa. Estudo do perfil de imaxe corporativa.	6
Principais ferramentas de marketing dixital	Estratexias de marketing nas redes sociais y la web. Principais tendencias nas redes sociais. Aplicacións para xestionar campañas en redes sociais.	4
	Total de sesións por cuatrimestre	16
	Total de sesión por curso	32

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN POR CUATRIMESTRE	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral	16		16
Lectura guiada de fontes	3.5		3.5
Exposición de traballos	4		4
Traballo persoal		16	16
Pescuda de información		10	10
Actividades complementarias		8.5	8.5
Avaliación e revisión		1	1
Titorías		1	1
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	50%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%
Asistencia e actitude	Por medio do rendemento diario nas aulas.		20%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida a unha das outras dúas porcentaxes (exames ou traballos).

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiada-Dezembro-)

Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Valoraranse as capacidades de síntese e de desenvolvemento sobre as cuestións plantexadas na proba escrita, que versará sobre os contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8.	70%
Traballos, prácticas e/ou actividades (de ser indicado polo profesorado)	Valoraranse as capacidades de claridade conceptual, síntese e desenvolvemento a través da presentación por escrito e posterior exposición pública de traballos, no que o discente debe presentar un tema relacionado coa materia dun xeito orixinal, cun uso axeitado das fontes dispoñibles e evitando o plaxio en todo momento.		30%

*No caso de que o profesorado considere non realizar unha das partes, a porcentaxe desa sección será engadida na outra porcentaxe.

*Consideraranse positivas as cualificacións iguais ou superiores a cinco e negativas as restantes. Cando o alumnado deba ser avaliado unicamente a través da realización dunha proba, e non se presente á súa realización, a cualificación será a de «non presentado/a» (NP).

*Os erros ortográficos que se cometan en exames e traballos serán sancionados con 0,25 puntos por cada erro.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Allen, P. (2018). Artist Management.
- Argués, N. (2019). E ti, de que marca es? 20 claves para xestionar a túa reputación persoal.
- Capriotti, P. (2009). Fundamentos para la gestión estratégica de la Identidad Corporativa. Branding Corporativo.
- Carr, E. & Paul, M. (2011): Rompiendo la quinta pared: marketing para las artes en la era digital. Madrid. Fundación Autor.
- Colbert, F. & Cuadrado, M. (2007). Marketing de las Artes y de la Cultura. Ed. Ariel Patrimonio.

- Colomer, J. (2013). La formación y gestión de públicos escénicos en una sociedad tecnológica. Madrid. Fundación Autor.
- Como dejamos de pagar por la música: el fin de una industria, el cambio de siglo y el paciente cero de piratería. Stephen Witt. 2016
- Como elaborar un plan de marketing. BIC Galicia. Colección Manuales prácticos pyme.
- Comunicación y Marketing 2.0 BIC Galicia. Manuales prácticos de xestión.
- Díez, F. (2018). Fundamentos de gestión financiera, marketing y producción.
- Diggle K. (1994). Arts Marketing.
- Gómez de la Iglesia, R. (2011), *Manual práctico para la búsqueda de patrocinio*, Observatorio Cultural Atalaya
- Harvey, E. (2006). Política y financiación pública de la música.
- Informe do Consello da Cultura Galega 2017
- Juan de Andrés, A. (1993) *Mecenazgo y Patrocinio. Las claves del marketing del siglo XXI*. Madrid. Editmex.
- Kotler, P et al. (2016). Marketing 4.0.
- Kotler, P. et al. (s.f.). Marketing 5.0.
- Leal, A. y Quero, M. (2011): Manual de marketing y comunicación cultural. Observatorio de Cultura Atalaya. Universidad de Cádiz
- Loring, J. (1994). *La gestión financiera*. Bilbao. Ediciones Deusto.
- Manual Atalaya de Apoyo a la Gestión Cultural (2014). Observatorio de Cultura Atalaya. www.atalayagestioncultural.es/
- Martinell, A. (s.f.). Cultura y Desarrollo. Universitat Oberta de Catalunya.
- Material aportado polo profesorado.
- Moschini, S. (2012). Claves del marketing digital. Barcelona. Ed. La Vanguardia.
- Moscoso Prado, A. y Díez Alonso, A., (2014). *Guía legal y financiera de la música en España*, Madrid:
- Página web del Ministerio de Cultura.
- Quero, M. (s.f.). Marketing de proyectos. Manual Atalaya. <http://atalayagestioncultural.es/inicio>
- Reinares, P. y Calvo, S. (1999). Gestión de la comunicación comercial. S.A. Mcgrwhill / Interamericana de España.
- Roger, B. (2007). Marketing estratégico.
- Rosendo, V. (2018). Investigación de mercados. Aplicación al marketing estratégico empresarial.
- Trespalacios, J.A., Bello L., Vázquez Casielles, R. (2005). Investigación de mercados, métodos de recogida y análisis de la información para la toma de decisiones en marketing, Madrid. Ed. Paraninfo.
- Weil, P. (1992). La comunicación global. Comunicación institucional y de gestión. Barcelona. Ed. Paidós Iberica.

Programación Docente de ORGANOLOXÍA

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Organoloxía

ESPECIALIDADE	TODAS								ITINERARIO	TODOS
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Oswaldo Costal Oro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Millán Miguel Torre Castro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	30
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	Galego e castelán
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Millán Miguel Torre Castro				millan.m_torre_castro@csmvigo.com				Xoves 12:00	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Fundamentos de acústica dos instrumentos. Estudo dos instrumentos musicais, a partir dos diferentes enfoques históricos, tanto antropolóxicos como técnicos ou científicos. Coñecemento das clasificacións dos instrumentos máis importantes, atendendo aos criterios dos/as principais tratadistas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos para a proba de acceso e coñecementos e habilidades obtidos nos cuatrimestres anteriores.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Historia da música. Análise.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T8
XERAIS	X9, X10, X12, X14, X20, X26
ESPECÍFICAS	EC6, EI4, EM3, EP11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer os principios elementais de acústica musical, o son e as súas propiedades, con especial atención aos referidos á obtención do son nos instrumentos, valorando este saber como un aspecto fundamental da formación musical e instrumental.	T8, X9, X20, X26, EC6.
Coñecer os diferentes campos de estudo da organoloxía e o que supoñen ante a investigación musical, relacionándoos cos propios da historia da música e os da súa propia especialidade, co fin de obter unha visión científica e humanística da música que sumar á artística xa coñecida.	T8, X9, X12, X14, X20, X26, EM3.
Considerar o instrumento dunha forma global, apreciando os diferentes enfoques históricos, antropolóxicos, etnográficos, técnicos, artísticos ou científicos, a través da escoita e visualización, para aumentar a consideración global sobre eles, máis aló da función de mero emisor de sons.	T2, T8, X9, X12, X14, X20, X26.
Coñecer os diferentes instrumentos e formacións instrumentais, así como a súa evolución ao longo dos diferentes períodos da historia, relacionándoos coa música e o estilo de cada época.	T1, T2, T8, X12, X14, X20, X26, EC6.
Buscar información relativa aos temas tratados, organizala e defender as súas opinións con argumentos coherentes.	T1, T2, T4, T8, X10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Fundamentos de acústica	1.1. Nocións de acústica. Fundamentos físicos. Campos da acústica. Ondas. Definición de son. Calidades do son. Os corpos vibrantes: frecuencia natural de vibración dun corpo. Resolución de problemas relativos aos contidos tratados. Valoración da importancia da acústica musical na evolución da consideración dos conceptos harmónicos (consonancia, disonancia...), os sistemas (temperamento igual, afinación...) e a composición musical. 1.2. Repercusión musical. Aplicación instrumental: cordas, tubos abertos e pechados, membranófonos e láminas. Fenómenos sonoros. O sistema de Pitágoras e a espiral de quintas. Os temperamentos. Sistemas de afinación e busca da frecuencia dunha nota. Introducción á acústica arquitectónica. Resolución de problemas relativos aos contidos tratados.	3
2. A organoloxía como ciencia	2.1. Definición. Fundamentos históricos. Clasificacións do instrumental; non occidentais (chinesa e hindú), diferentes concepcións occidentais (anteriores ao XIX, Mahillon, Sachs e Hornbostel, Schaeffner...) Estudio dos instrumentos musicais, a partir dos diferentes enfoques históricos, tanto antropolóxicos (consideracións de tipo mitolóxico sobre a súa orixe, de tipo estético sobre a evolución da súa fisionomía, etc.) como técnicos ou científicos. Audición de sons instrumentais, con ou sen apoio visual (foto ou vídeo) dos instrumentos tratados, pertencentes a diferentes etnias e períodos. Manexo das táboas organolóxicas de Sachs e Hornbostel. Busca de datos relativos empregando diferentes fontes (bibliografía, Internet, etc.) Valoración do instrumental como obxecto cultural e etnográfico.	3

3. Os instrumentos occidentais no tempo	3.1. Os instrumentos a través do tempo na música occidental. A evolución dos instrumentos (construción, técnica...) como motor da evolución musical. Visualización e/ou escoita de obras de diferentes zonas ou correntes histórico-estilísticas, interpretadas cos instrumentos correspondentes. Implicacións organolóxicas na recuperación estilística de diferentes músicas doutras épocas. Recoñecemento visual e auditivo de instrumentos. 3.2. Introducción á evolución das agrupacións na música occidental. Evolución das diferentes formacións de cámara e orquestrais ó longo da Historia en Occidente e relación co estilo. Audición e/ou visualización de obras con diferentes formacións e diferentes proporcións dentro de formacións. Audicións comparadas de obras de diferentes períodos da historia, ou de correntes histórico-estilísticas, interpretadas cos instrumentos correspondentes á súa cronoloxía. Interese por investigar e analizar os motivos da evolución dos instrumentos en función das correntes compositivas e do papel da música na sociedade.	9
Total de sesións por cuatrimestre		15

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral. As sesións de clases estarán dedicadas, principalmente, ás explicacións teóricas, visualización de representacións iconográficas, ás leturas e á organización do traballo semanal.	15		15
Introdutorias. Introducción xeral á materia. Organoloxía e etnomusicoloxía. Fontes iconográficas.	5		5
Exposición práctico-teórica. Durante estas sesións realizaranse diferentes audicións e proxeccións de imaxes, para recoñecelas e analízalas.	10		10
De avaliación. En forma de exames.	3		3
Estudio persoal: temario, audicións, análise de partituras, leturas complementarias.		55	55
Tutorías. Individual, caso de ser preciso.	2		2
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación diaria e cotiá.	Participar activamente nas actividades propostas na aula.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26	10%
Exame escrito.	Comentario de audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. Comentario de texto literario musical.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, EI4, EM3, EP11	90%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Observación diaria e cotiá.	Participar activamente nas actividades propostas na aula.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26	10%
Exame escrito.	Preguntas de síntese, test e desenvolvemento.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, EI4, EM3, EP11	90%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Comentario de texto, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. Comentario de texto literario musical.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, EI4, EM3, EP11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Comentario de texto, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, EI4, EM3, EP11	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Andrés, R., Pinto e J.M., Remnant, M. (2002): Historia de los instrumentos musicales, Barcelona: Ma non troppo.

Eiras, J. (2023). Organología: Materiales curriculares. Mos: Makaral Edicións

Scholes, P. (1984): Diccionario Oxford de la música (2ª ed.), Buenos Aires: Edhasa Hermes Sudamericana.

Maersch, K. (1987): Atlas de los instrumentos musicales, Madrid: Alianza. Michels, U. (1982): Atlas de música, vol. I y II. Madrid: Alianza.

Tranchefort, R. (2004): Los instrumentos musicales en el mundo, Madrid: Alianza.

Bermudo, J. (1555): Declaración de instrumentos musicales. Osuna (Sevilla) (ed. facsímil de Editorial Maxtor, 2009). Bonanni, F. (1723): Gabinetto Armonico, Roma (ed. facsímil de la Old Book Factory).

Cerone, P. (1613): El Mellopeo y el Maestro, vol. I y II, ed. a cargo de Antonio Esquerro Esteban (2007), Barcelona: CSIC, Institución "Milá i Fontanals", Dpto. de Musicología.

Praetorius, M. (1615-1619): Syntagma Musicum, vol. I-III, (ed. facsímil de Bärenreiter, 2001).

Schaeffner, A. (1932): "D'une nouvelle classification méthodique des instruments de musique", Revue Musicale, vol. 10-11: 215-31.

Schaeffner, A. (1994): Origine des instruments de musique. Introduction ethnologique à l'histoire de la musique instrumentale, París: L'ecole des hautes-etudes en sciences sociales.

Virdung, S. (1511): Musica Getutscht. A Treatise on musical instruments, ed. a cargo de Beth Bullard, Londres (1993): Cambridge University Press.

Programación docente de Socioloxía da Música

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Produción e Xestión (ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA SOCIOLOXÍA DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión				ITINERARIO	Produción e Xestión	
CARÁCTER	Obrigatorio				TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal	
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII
ETCS/ CUADRIMESTRE	6						
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB		TITORÍA
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com		Lúns 20:30 – 21:30
							*Solicitar cita previa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Estudo das relacións entre música e sociedade. Estudo formal da socioloxía musical desde principios do século XX. Introducción ao uso das ferramentas da socioloxía na historia da música. Diferentes aproximacións ao feito musical entendido como fenómeno social
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Comunicación, promoción e representación: Técnicas de mercado; Crítica musical; Inglés / francés; Alemán / italiano
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17
XERAIS	X5, X8, X10, X12, X14, X16, X17, X18
ESPECÍFICAS	EPX6, EPX7

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principios básicos do método sociolóxico, e a historia da socioloxía como paso previo á aproximación á socioloxía da música	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X5, X8, X10, X12, X14, X16, X17, X18, EPX6, EPX7
2. Coñecer o que foron as aproximacións á música como parte da construción de significados sociais ao longo da historia e o estado actual da disciplina	
3. Desenvolver a capacidade de observar o mercado e o público desde unha perspectiva sociolóxica	
4. Afondar nos proxectos socio-musicais existentes en España e no exterior	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Introducción á socioloxía	A socioloxía como ciencia, breve aproximación histórica e conceptual. Fundamentos do método sociolóxico.	4
Lectura dos principais exponentes da socioloxía da música	- o M. Weber: Os fundamentos racionais e sociolóxicos da música. - o Ch. Lalo: a estética musical científica.	8

	- o Silbermann e K. Blaukopf: a estrutura social da música. A socioloxía marxista e a música. - o Th. W. Adorno: a socioloxía da música como crítica social, a Escola de Frankfurt e a Escola de Birmingham. - o Outras aportacións desde a posmodernidade: Foucault, P. Bourdieu	
Proxectos socio-musicais	El Sistema. Música en Vena. Obra social de Abanca. Juventudes Musicales de España. Fundación Acción por la Música. Músicos Solidarios sin fronteras. Fundación Voces. REDOMI (red de organizaciones musicosociales). Outros proxectos socio-musicais investigados polo alumnado.	8
Música e Industrias culturais. Socioloxía da recepción e estudos de mercado	A música como articulador de identidades sociais. Alta cultura, cultura popular e cultura de masas. Socioloxía da comunicación de masas. A música como acción política.	4
	A música dentro do mercado: Música e capital, a industria da música, as novas tecnoloxías e o seu impacto no mercado musical: cine, radio, televisión e internet. Socioloxía do público. A socioloxía como ferramenta para o marketing: casos e experiencias.	4
Seminarios e exposicións		6
Total de sesións por curso académico		34

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	68		68
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	25	25	50
Traballo persoal		62	62
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por curso académico			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X5, X8, X10, X12, X14, X16, X17, X18, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X5, X8, X10, X12, X14, X16, X17, X18, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X5, X8, X10, X12, X14, X16, X17, X18, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
EXTRAORDINARIA			

Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre.	T2, T4, T8, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, X5, X8, X10, X12, X14, X16, X17, X18, EPX6, EPX7	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Arts Marketing. Keith Diggle
- Artist Management. Paul Alen. 2018
- Informe do Consello da Cultura Galega 2017
- Comunicación y Marketing 2.0 BIC Galicia. Manuales prácticos de xestión.
- Como elaborar un plan de marketing. BIC Galicia. Colección Manuales prácticos pyme.
- Cómo ganarse la vida con la música. David Little.
- Como dejamos de pagar por la música: el fin de una industria, el cambio de siglo y el paciente cero de piratería. Stephen Witt. 2016
- Fundamentos de gestión financiera, marketing y producción. Francisco Díez Martín. 2018
- Guide to arts Marketing. Keith Diggle.
- El mercado son personas. JOSEP CHIAS
- Marketing de las artes y la cultura. Françoise Colbert/Manuel Cuadrado y colaboradores.
- Marketing estratégico. Roger J. Best. 2007
- Marketing 4.0 Philip Kotler
- Marketing Management. Phillip Kotler.
- Xestión de proxectos e produción de espectáculos. Francisco Oti Ríos, 2006
- Política y financiación pública de la música. Edwin Harvey, 2006
- Guía do sector audiovisual. BIC Galicia.
- <https://promocionmusical.es/25-ideas-contenido-para-redes-sociales-marketing-musical/>
- <http://elnegociodelamusica.blogspot.com/2008/01/3-quin-es-que.html>
- <http://recursostic.educacion.es/artes/rem/web/index.php/es/dossier-educativo/item/226-fundamentos-de-las-tic-en-educacion-musical-planteamientos-iniciales>
- E ti, de que marca es? 20 claves para xestionar a túa reputación persoal. Neus Arqués. 2019
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación Docente de Técnicas de grabación y postproducción I													
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)													
1. Identificación e contextualización:													
DISCIPLINA Técnicas de grabación y postproducción I													
ESPECIALIDADE		TECNOLOXÍA MUSICAL						ITINERARIO		-----			
CARÁCTER		OBRIGATORIA						TIPO DE CLASES		COLECTIVA			
DEPARTAMENTO		PRODUCCIÓN E XESTIÓN						XEFE/A DO DEPARTAMENTO		D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		D.Oswaldo Costal Oro	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase		1.5	
ETCS/ CUADRIMESTRE						2				Observacións			
DOCENTES		NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
		D.Oswaldo Costal Oro					oswaldo_costal@csmvigo.com					Xoves 10:00- 11:00	
2. Descritor e competencias													
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016													
DESCRITOR		Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.											
COÑECEMENTOS PREVIOS		Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior											
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS		Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise, Composición para a imaxe											
TRANSVERSAIS		T2, T4, T8, T13											
XERAIS		X4, X5, X7, X10, X23											
ESPECÍFICAS		EC4, EC6, EC7, EC8, EC11											
3. Obxectivos													
DESCRICIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS				
1.- Estudar os procedementos no terreo da secuenciación de audio dixital, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolveselas no mundo da composición actual. 2.- Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, edición, mestura e postproducción musical. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación do audio dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.- Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado do audio dixital, como o uso de plug-ins, samplers, e instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun seito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, nun secuenciador realizando proxectos de midi-audio dixital diferentes. 6.- Estudar os conceptos básicos do uso da microfonía coa finalidade de realizar gravacións. 7.- Profundizar nos fundamentos físicos e musicais da Acústica.									T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11				
4. Contidos													
TEMAS						DESCRITOR SUBTEMAS				SESIÓNS			
1.- O audio dixital. 2.- Física do son.						Son analóxico, son dixital Procesado e uso de sinal, conversión analóxica-dixital Formatos de arquivo de audio: o				2			

	wave. Frecuencia de mostraxe e profundidade de bits. Teorema de Nyquist, Aliasing, dither, mostraxe a baixas frecuencias, resolución (bits). Rango dinámico. Relación sinal – ruído. Concepto de dbs. Espacio en memoria y grabación digital. Compresión de audio. Diferenzas entre hardware e software, analóxico e dixital . Optimización de sistemas informáticos. Que é o son: volume, ton e timbre, como se crea, transforma ou destrúe o son, cales son as súas características e como as medimos, frecuencia, amplitude, lonxitude de onda, o decibelio, concepto e uso, introdución á acústica.	
3.- Micrófonos e altosfalantes 4.- A Tarxeta de son e a mesa de mesturas.	Descrición e uso. Tipos e diferentes. Diagrama polar. Altavoces. Amplificadores. Cables e conectores. Liñas balanceadas e non balanceadas. Preparación dos sistemas. Material a gravar e acústica da sala. Prácticas de gravación. Tipos e características, drivers e configuración ASIO. Selección da frecuencia de mostraxe e profundidade de bits, conexións e controis, ruteo e envío de sinais.	2
5.- A gravación dixital. 6.- Edición	Secuenciador de audio, entorno de traballo, creación e configuración dun proxecto, configuración ASIO, creación de conexións e asignación de canais, creación, orde e nomeado de pistas. Ruteo, colocación da microfonía e cableado, probas de son: monitorización, problemas de ruído, ganancias, recollida do material. Estudio no programa Cubase SX3, Nuendo, Protools, e/ou outros. Entorno de traballo. Continuación e profundización no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas dos secuenciadores Cubase ou Nuendo etc. Edición destructiva e non-destructiva. Procesado sobor da amplitud. Normalización. Envoltentes. Modulacion de amplitud.. Portas de ruído. DC Bias Offset Fundidos. Limpeza xeral e de pistas. Ferramentas: seleccionar, borrar e cortar. DC-offset e normalización de pistas. Ferramentas de edición: lapis, goma, fade-in e fade-out. Uso de Plug-ins como insertos e envíos. O concepto prefader, postfader. Ferramentas de análise. Estatísticas e PAZ-Analyzer. O RMS. Eliminación de ruídos: X-click, X-crackle, X-hum, Xnoise. Dibuxar a onda. Edición e gravación de audio en cubase. Alixeirar o proxecto, render e conxelado de instrumentos de audio. Combinar gravacions con musica xenerada. humanizando a secuencia cuantizada. Loops. A piscina de audio. Como detectar o tempo orixinal. Como sincronizar ca partitura. O sampler (Halion e/ou outros. Unindo tratamento de audio y midi. Alternativas VST gratuitas.Exportar como arquivo de audio (render) Edición de muestras (Uso doutras aplicacións coma Soundforge, Adobe Audition, para a edición de mostrás audio)	5
7.-Mestura 8.- Efectos e procesamento do sinal.	Entorno de traballo. Niveis de volume e reparto do estéreo. Canais de subgrupo e auxiliares. Insercións envíos e plugins. Exportación da mestura de audio. Función de transferencia. Limitador e expander. Compresor. Compresor por bandas. De-esser. Portas de ruído. Visualización del sonido en el dominio de la frecuencia. Filtros. O ecualizador. Impulsos. Reverb, Echo e Delay,	5

	Delay sincronizado no tempo, retardos, efectos de retardo con variación en el tiempo. Flanger/Phaser. Wha-wha. Chorus. Convolución, reducción de ruido, time stretch, loops. Vocoder, efectos que se asocian comúnmente a certos instrumentos. Modos de automatización. A pista de tempo variable. A mesa de mesturas. Surround e Video en Cubase SX3. Retoques finais.	
9.- Masterización. 10.- Introducción a síntese e xeración dixital do son.	Entorno de traballo. Edición do wave final. Masterización. Gravación do CD. Uso da aplicación Wavelab. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc.	2
11.- Sincronía dunha pista de video dixital co audio. 12.- Introducción a sonorización de salas.	Archivos de video: AVI, Mpeg-1, Mpeg-2, Vob, etc. Archivos de audio: Wav, Mp3, Acc, Ogg, Real audio, WMA, Flac, Aiff, etc. Conversión de arquivos audio e video. Extracción do audio dun arquivo de video ou dun DVD.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor. Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40% 20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Diciembre-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4,EC6,EC7,EC8,EC11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			

- Música y nuevas tecnologías, Persepectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
- Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabrie Brncic, Ed. Fundadción Autor SGAE.
- Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
- Tratado de los objetos musicales Schaefer.
- Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
- Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
- Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
- Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
- El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
- Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
- Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación paraArtistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
- Manual de Csound
- Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
- Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
- Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
- Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
- Informá Midi , multimedia e sistemas de control
- Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
- Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
- Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
- Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
- Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
- Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
- Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
- Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .
- Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM). tica y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.

Programación Docente de Técnicas de grabación y postproducción II												
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)												
1. Identificación e contextualización:												
DISCIPLINA Técnicas de grabación y postproducción II												
ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL							ITINERARIO	-----			
CARÁCTER	OBRIGATORIA							TIPO DE CLASES	COLECTIVA			
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro			
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1.5		
ETCS/ CUADRIMESTRE						2			Observacións			
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA			
	D.Oswaldo Costal Oro				oswaldo_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00			
2. Descritor e competencias												
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016												
DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.											
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior											
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise, Composición para a imaxe											
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13											
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23											
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11											
3. Obxectivos												
DESCRIPCIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS			
1.- Estudar os procedementos no terreo da secuenciación de audio dixital, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolverlas no mundo da composición actual. 2.- Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, edición, mestura e postproducción musical. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación do audio dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.- Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado do audio dixital, como o uso de plug-ins, samplers, e instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun seito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, nun secuenciador realizando proxectos de midi-audio dixital diferentes. 6.- Estudar os conceptos básicos do uso da microfonía coa finalidade de realizar gravacións. 7.- Profundizar nos fundamentos físicos e musicais da Acústica.									T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11			
4. Contidos												
TEMAS					DESCRITOR SUBTEMAS					SESIÓNS		
1.- O audio dixital. 2.- Física do son.					Son analóxico, son dixital Procesado e uso de sinal, conversión analóxica-dixital Formatos de arquivo de audio: o wave. Frecuencia de mostraxe e profundidade de bits. Teorema de Nyquist. Aliasing, dither.					2		

	mostraxe a baixas frecuencias, resolución (bits). Rango dinámico. Relación sinal – ruído. Concepto de db. Espacio en memoria y grabación digital. Compresión de audio. Diferenzas entre hardware e software, analóxico e dixital . Optimización de sistemas informáticos. Que é o son: volume, ton e timbre, como se crea, transforma ou destrúe o son, cales son as súas características e como as medimos, frecuencia, amplitude, lonxitude de onda, o decibelio, concepto e uso, introdución á acústica.	
3.- Micrófonos e altosfalantes 4.- A Tarxeta de son e a mesa de mesturas.	Descrición e uso. Tipos e diferentes. Diagrama polar. Altavoces. Amplificadores. Cables e conectores. Liñas balanceadas e non balanceadas. Preparación dos sistemas. Material a gravar e acústica da sala. Prácticas de gravación. Tipos e características, drivers e configuración ASIO. Selección da frecuencia de mostraxe e profundidade de bits, conexións e controis, ruteo e envío de sinais.	2
5.- A gravación dixital. 6.- Edición	Secuenciador de audio, entorno de traballo, creación e configuración dun proxecto, configuración ASIO, creación de conexións e asignación de canais, creación, orde e nomeado de pistas. Ruteo, colocación da microfonía e cableado, probas de son: monitorización, problemas de ruído, ganancias, recollida do material. Estudio no programa Cubase SX3, Nuendo, Protools, e/ou outros. Entorno de traballo. Continuación e profundización no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas dos secuenciadores Cubase ou Nuendo etc. Edición destructiva e non-destructiva. Procesado sobor da amplitude. Normalización. Envoltentes. Modulacion de amplitude.. Portas de ruído. DC Bias Offset Fundidos. Limpeza xeral e de pistas. Ferramentas: seleccionar, borrar e cortar. DC-offset e normalización de pistas. Ferramentas de edición: lapis, goma, fade-in e fade-out. Uso de Plugins como insertos e envíos. O concepto prefader, postfader. Ferramentas de análise. Estatísticas e PAZ-Analyzer. O RMS. Eliminación de ruídos: X-click, X-crackle, X-hum, Xnoise. Dibuxar a onda. Edición e gravación de audio en cubase. Alixeirar o proxecto, render e conxelado de instrumentos de audio. Combinar gravacións con musica xenerada. humanizando a secuencia cuantizada. Loops. A piscina de audio. Como detectar o tempo orixinal. Como sincronizar ca partitura. O sampler (Halion e/ou outros. Unindo tratamento de audio y midi. Alternativas VST gratuítas. Exportar como arquivo de audio (render) Edición de mostraxes (Uso doutras aplicacións coma Soundforge, Adobe Audition, para a edición de mostraxes audio)	5
7.-Mestura 8.- Efectos e procesamento do sinal.	Entorno de traballo. Niveis de volume e reparto do estéreo. Canais de subgrupo e auxiliares. Insercións envíos e plugins. Exportación da mestura de audio. Función de transferencia. Limitador e expander. Compresor. Compresor por bandas. De-esser. Portas de ruído. Visualización del sonido en el dominio de la frecuencia. Filtros. O ecualizador. Impulsos. Reverb, Echo e Delay, Delay sincronizado no tempo, retardos, efectos de retardo con variación en el tiempo. Flanger/Phaser. Wha-wha.	5

	Chorus. Convolución, redución de ruído, time stretch, loops. Vocoder, efectos que se asocian comúnmente a certos instrumentos. Modos de automatización. A pista de tempo variable. A mesa de mesturas. Surround e Video en Cubase SX3. Retoques finais.	
9.- Masterización. 10.- Introducción a síntese e xeración dixital do son.	Entorno de traballo. Edición do wave final. Masterización. Gravación do CD. Uso da aplicación Wavelab. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc.	2
11.- Sincronía dunha pista de vídeo dixital co audio. 12.- Introducción a sonorización de salas.	Arquivos de vídeo: AVI, Mpeg-1, Mpeg-2, Vob, etc. Arquivos de audio: Wav, Mp3, Acc, Ogg, Real audio, WMA, Flac, Aiff, etc. Conversión de arquivos audio e vídeo. Extracción do audio dun arquivo de vídeo ou dun DVD.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor. Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	X4, X5, X7, X10 X23 EC4, EC6, EC7 EC8, EC11	40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Diciembre-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4,EC6,EC7 EC8, EC11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4,EC6,EC7 EC8, EC11	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4,EC6,EC7 EC8, EC11	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4,EC6,EC7 EC8, EC11	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4,EC6,EC7 EC8, EC11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4,EC6,EC7 EC8, EC11	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
- Música y nuevas tecnologías, Persepectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L´Angelot - Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabrie Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE. - Teoría de la composición J Pedro de Oliveira			

- Tratado de los objetos musicales Schaefer.
- Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
- Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
- Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
- Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
- El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
- Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
- Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
- Manual de Csound
- Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
- Acústica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
- Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
- Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
- Informá Midi , multimedia e sistemas de control
- Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
- Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
- Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
- Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
- Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
- Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
- Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
- Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .
- Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM). tica y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.

Programación Docente de Técnicas de grabación y postproducción III												
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)												
1. Identificación e contextualización:												
DISCIPLINA Técnicas de grabación y postproducción III												
ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL							ITINERARIO	-----			
CARÁCTER	OBRIGATORIA							TIPO DE CLASES	COLECTIVA			
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1.5		
ETCS/ CUADRIMESTRE							2		Observacións			
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA		
	D.Oswaldo Costal Oro					oswaldo_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00		
2. Descritor e competencias												
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016												
DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.											
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior											
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise, Composición para a imaxe											
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13											
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23											
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11											
3. Obxectivos												
DESCRICIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS			
1.- Estudar os procedementos no terreo da secuenciación de audio dixital, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolve-las no mundo da composición actual. 2.- Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, edición, mestura e postproducción musical. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación do audio dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.- Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado do audio dixital, como o uso de plug-ins, samplers, e instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun seito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, nun secuenciador realizando proxectos de midi-audio dixital diferentes. 6.- Estudar os conceptos básicos do uso da microfonía coa finalidade de realizar gravacións. 7.- Profundizar nos fundamentos físicos e musicais da Acústica.									T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11			
4. Contidos												
TEMAS					DESCRITOR SUBTEMAS					SESIÓNS		
1.- O audio dixital. 2.- Física do son.					Son analóxico, son dixital Procesado e uso de sinal, conversión analóxica-dixital Formatos de arquivo de audio: o					2		

	wave. Frecuencia de mostraxe e profundidade de bits. Teorema de Nyquist, Aliasing, dither, mostraxe a baixas frecuencias, resolución (bits). Rango dinámico. Relación sinal – ruído. Concepto de dbs. Espacio en memoria y grabación digital. Compresión de audio. Diferenzas entre hardware e software, analóxico e dixital . Optimización de sistemas informáticos. Que é o son: volume, ton e timbre, como se crea, transforma ou destrúe o son, cales son as súas características e como as medimos, frecuencia, amplitude, lonxitude de onda, o decibelio, concepto e uso, introducción á acústica.	
3.- Micrófonos e altosfalantes 4.- A Tarxeta de son e a mesa de mesturas.	Descrición e uso. Tipos e diferentes. Diagrama polar. Altavoces. Amplificadores. Cables e conectores. Liñas balanceadas e non balanceadas. Preparación dos sistemas. Material a gravar e acústica da sala. Prácticas de gravación. Tipos e características, drivers e configuración ASIO. Selección da frecuencia de mostraxe e profundidade de bits, conexións e controis, ruteo e envío de sinais.	2
5.- A gravación dixital. 6.- Edición	Secuenciador de audio, entorno de traballo, creación e configuración dun proxecto, configuración ASIO, creación de conexións e asignación de canais, creación, orde e nomeado de pistas. Ruteo, colocación da microfonía e cableado, probas de son: monitorización, problemas de ruído, ganancias, recollida do material. Estudio no programa Cubase SX3, Nuendo, Protools, e/ou outros. Entorno de traballo. Continuación e profundización no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas dos secuenciadores Cubase ou Nuendo etc. Edición destructiva e non-destructiva. Procesado sobor da amplitud. Normalización. Envoltentes. Modulacion de amplitud.. Portas de ruído. DC Bias Offset Fundidos. Limpeza xeral e de pistas. Ferramentas: seleccionar, borrar e cortar. DC-offset e normalización de pistas. Ferramentas de edición: lapis, goma, fade-in e fade-out. Uso de Plug-ins como insertos e envíos. O concepto prefader, postfader. Ferramentas de análise. Estatísticas e PAZ-Analyzer. O RMS. Eliminación de ruídos: X-click, X-crackle, X-hum, Xnoise. Dibuxar a onda. Edición e gravación de audio en cubase. Alixeirar o proxecto, render e conxelado de instrumentos de audio. Combinar gravacions con musica xenerada. humanizando a secuencia cuantizada. Loops. A piscina de audio. Como detectar o tempo orixinal. Como sincronizar ca partitura. O sampler (Halion e/ou outros. Unindo tratamento de audio y midi. Alternativas VST gratuitas.Exportar como archivo de audio (render) Edición de muestras (Uso doutras aplicacións coma Soundforge, Adobe Audition, para a edición de mostras audio)	5
7.-Mestura 8.- Efectos e procesamento do sinal.	Entorno de traballo. Niveis de volume e reparto do estéreo. Canais de subgrupo e auxiliares. Insercións envíos e plugins. Exportación da mestura de audio. Función de transferencia. Limitador e expander. Compresor. Compresor por bandas. De-esser. Portas de ruído. Visualización del sonido en el dominio de la frecuencia. Filtros. O ecualizador. Impulsos. Reverb, Echo e Delay,	5

	Delay sincronizado no tempo, retardos, efectos de retardo con variación en el tiempo. Flanger/Phaser. Wha-wha. Chorus. Convolución, reducción de ruido, time stretch, loops. Vocoder, efectos que se asocian comúnmente a certos instrumentos. Modos de automatización. A pista de tempo variable. A mesa de mesturas. Surround e Video en Cubase SX3. Retoques finais.	
9.- Masterización. 10.- Introducción a síntese e xeración dixital do son.	Entorno de traballo. Edición do wave final. Masterización. Gravación do CD. Uso da aplicación Wavelab. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc.	2
11.- Sincronía dunha pista de video dixital co audio. 12.- Introducción a sonorización de salas.	Archivos de video: AVI, Mpeg-1, Mpeg-2, Vob, etc. Archivos de audio: Wav, Mp3, Acc, Ogg, Real audio, WMA, Flac, Aiff, etc. Conversión de arquivos audio e video. Extracción do audio dun arquivo de video ou dun DVD.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e asinidacións do profesor. Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	40 % 20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7,EC8 EC11	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC1	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7,EC8,EC11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7,EC8, EC11	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			

- Música y nuevas tecnologías, Persepectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L´Angelot
- Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabrie Brncic, Ed. Fundadción Autor SGAE.
- Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
- Tratado de los objetos musicales Schaefer.
- Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
- Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
- Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
- Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
- El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
- Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
- Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación paraArtistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
- Manual de Csound
- Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
- Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
- Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
- Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
- Informá Midi , multimedia e sistemas de control
- Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
- Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
- Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
- Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
- Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
- Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
- Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
- Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .
- Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM). tica y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.

Programación Docente de Técnicas de grabación y postproducción IV												
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)												
1. Identificación e contextualización:												
DISCIPLINA Técnicas de grabación y postproducción IV												
ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL							ITINERARIO	-----			
CARÁCTER	OBRIGATORIA							TIPO DE CLASES	COLECTIVA			
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1.5		
ETCS/ CUADRIMESTRE								2	Observacións			
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA			
	D.Oswaldo Costal Oro				oswaldo_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00			
2. Descritor e competencias												
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016												
DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.											
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior											
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise, Composición para a imaxe											
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13											
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23											
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11											
3. Obxectivos												
DESCRIPCIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS			
1.- Estudar os procedementos no terreo da secuenciación de audio dixital, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolverlas no mundo da composición actual. 2.- Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, edición, mestura e postproducción musical. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación do audio dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.- Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado do audio dixital, como o uso de plug-ins, samplers, e instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun seito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, nun secuenciador realizando proxectos de midi-audio dixital diferentes. 6.- Estudar os conceptos básicos do uso da microfonía coa finalidade de realizar gravacións. 7.- Profundizar nos fundamentos físicos e musicais da Acústica.									T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11			
4. Contidos												
TEMAS					DESCRITOR SUBTEMAS					SESIÓNS		
1.- O audio dixital. 2.- Física do son.					Son analóxico, son dixital Procesado e uso de sinal, conversión analóxica-dixital Formatos de arquivo de audio: o wave. Frecuencia de mostraxe e profundidade de bits. Teorema de Nyquist. Aliasing, dither.					2		

	mostraxe a baixas frecuencias, resolución (bits). Rango dinámico. Relación sinal – ruído. Concepto de db. Espacio en memoria y grabación digital. Compresión de audio. Diferenzas entre hardware e software, analóxico e dixital . Optimización de sistemas informáticos. Que é o son: volume, ton e timbre, como se crea, transforma ou destrúe o son, cales son as súas características e como as medimos, frecuencia, amplitude, lonxitude de onda, o decibelio, concepto e uso, introdución á acústica.	
3.- Micrófonos e altófalantes 4.- A Tarxeta de son e a mesa de mesturas.	Descrición e uso. Tipos e diferentes. Diagrama polar. Altavoces. Amplificadores. Cables e conectores. Liñas balanceadas e non balanceadas. Preparación dos sistemas. Material a gravar e acústica da sala. Prácticas de gravación. Tipos e características, drivers e configuración ASIO. Selección da frecuencia de mostraxe e profundidade de bits, conexións e controis, ruteo e envío de sinais.	2
5.- A gravación dixital. 6.- Edición	Secuenciador de audio, entorno de traballo, creación e configuración dun proxecto, configuración ASIO, creación de conexións e asignación de canais, creación, orde e nomeado de pistas. Ruteo, colocación da microfonía e cableado, probas de son: monitorización, problemas de ruído, ganancias, recollida do material. Estudio no programa Cubase SX3, Nuendo, Protools, e/ou outros. Entorno de traballo. Continuación e profundización no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas dos secuenciadores Cubase ou Nuendo etc. Edición destructiva e non-destructiva. Procesado sobor da amplitude. Normalización. Envoltentes. Modulacion de amplitude.. Portas de ruído. DC Bias Offset Fundidos. Limpeza xeral e de pistas. Ferramentas: seleccionar, borrar e cortar. DC-offset e normalización de pistas. Ferramentas de edición: lapis, goma, fade-in e fade-out. Uso de Plug-ins como insertos e envíos. O concepto prefader, postfader. Ferramentas de análise. Estatísticas e PAZ-Analyzer. O RMS. Eliminación de ruídos: X-click, X-crackle, X-hum, Xnoise. Dibuxar a onda. Edición e gravación de audio en cubase. Alixeirar o proxecto, render e conxelado de instrumentos de audio. Combinar gravacións con musica xenerada. humanizando a secuencia cuantizada. Loops. A piscina de audio. Como detectar o tempo orixinal. Como sincronizar ca partitura. O sampler (Halion e/ou outros. Unindo tratamento de audio y midi. Alternativas VST gratuitas.Exportar como arquivo de audio (render) Edición de muestras (Uso doutras aplicacións coma Soundforge, Adobe Audition, para a edición de mostrax audio)	5
7.-Mestura 8.- Efectos e procesamento do sinal.	Entorno de traballo. Niveis de volume e reparto do estéreo. Canais de subgrupo e auxiliares. Insercións envíos e plugins. Exportación da mestura de audio. Función de transferencia. Limitador e expander. Compresor. Compresor por bandas. De-esser. Portas de ruído. Visualización del sonido en el dominio de la frecuencia. Filtros. O ecualizador. Impulsos. Reverb, Echo e Delay, Delay sincronizado no tempo, retardos, efectos de retardo con variación en el tiempo. Flanger/Phaser. Wha-wha.	5

	Chorus. Convolución, redución de ruído, time stretch, loops. Vocoder, efectos que se asocian comúnmente a certos instrumentos. Modos de automatización. A pista de tempo variable. A mesa de mesturas. Surround e Video en Cubase SX3. Retoques finais.	
9.- Masterización. 10.- Introducción a síntese e xeración dixital do son.	Entorno de traballo. Edición do wave final. Masterización. Gravación do CD. Uso da aplicación Wavelab. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc.	2
11.- Sincronía dunha pista de vídeo dixital co audio. 12.- Introducción a sonorización de salas.	Arquivos de vídeo: AVI, Mpeg-1, Mpeg-2, Vob, etc. Arquivos de audio: Wav, Mp3, Acc, Ogg, Real audio, WMA, Flac, Aiff, etc. Conversión de arquivos audio e vídeo. Extracción do audio dun arquivo de vídeo ou dun DVD.	1
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e asindicacións do profesor. Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	EC4, EC6, EC7,EC8, EC11	40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23	40%

	contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	EC4, EC6, EC7 EC8, EC11	
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4, EC6, EC7 EC8, EC11	40% 20%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7 X10, X23 EC4, EC6, EC7 EC8, EC11	20%

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10 X23 EC4, EC6, EC7 EC8, EC11	20

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
- Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.
- Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
- Tratado de los objetos musicales Schaefer.
- Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
- Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.

- Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
- Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
- El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
- Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
- Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
- Manual de Csound
- Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
- Acústica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
- Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
- Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
- Informá Midi , multimedia e sistemas de control
- Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
- Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
- Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
- Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
- Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
- Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
- Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
- Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .
- Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM). tica y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.

Programación docente de Técnicas de Mercado I

Enseñanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión (enseñanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA TÉCNICAS DE MERCADO I

ESPECIALIDADE	Producción e Xestión				ITINERARIO	Producción e Xestión	
CARÁCTER	Obrigatorio				TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	Producción e Xestión				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal	
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VIII
ETCS/ CUADRIMESTRE		2					
DOCENTES	NOME E APELIDOS			MAIL/TEL/WEB			TITORÍA
	Andrea González			andrea.glez.perez@csmvigo.com			Lúns 20:30 – 21:30
							*Solicitar cita previa

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Estratexias de promoción de artistas. Técnicas de venda. Principais axentes a nivel nacional e internacional. Estratexias de promoción, difusión e comercialización de produtos e servizos. Marketing en empresas e institucións do ámbito cultural. Emprego da tecnoloxía e as telecomunicacións en relación coa música, aprendizaxe, creación e difusión.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Comunicación, promoción e representación: Socioloxía da música; Técnicas de mercado (outros cuadrimestres); Crítica musical; Inglés / francés; Alemán / italiano
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17
XERAIS	X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as principais estratexias de promoción artística	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8
2. Desenvolver habilidades de xestión de estratexias de promoción cultural	
3. Adquirir as ferramentas para a difusión e promoción do produto musical	
4. Profundizar na comercialización de produtos e servizos relacionados coa produción e difusión cultural	
5. Empregar as TIC na relación coa música, a creación e a difusión cultural e artística	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Introducción á mercadotecnia	Historia e conceptos xerais da mercadotecnia	1
Medios de comunicación	Coñecemento dos medios de comunicación xerais e específicos de música, online e offline: televisión, radio, prensa, revistas, outros	5
	Resumen e lectura semanal de notas de prensa	17
	Técnica, lectura e elaboración de notas de prensa	4
Comunicación verbal	Cualidades da voz. Técnicas e habilidades de comunicación verbal aplicados á actividade musical	3
Comunicación non verbal	Función e tipos da comunicación non verbal. Técnicas e habilidades de comunicación non verbal aplicados á actividade musical	3
	A moda como elemento comunicador na industria musical	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	25		25
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		15	15
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Marketing 4.0 Philip Kotler
- Marketing Management. Phillip Kotler.
- Informe do Consello da Cultura Galega 2017
- Comunicación y Marketing 2.0 BIC Galicia. Manuales prácticos de xestión.
- Como elaborar un plan de marketing. BIC Galicia. Colección Manuales prácticos pyme.
- Arts Marketing. Keith Diggle
- Guide to arts Marketing. Keith Diggle.
- El mercado son personas. JOSEP CHIAS
- Marketing de las artes y la cultura. Françoise Colbert/Manuel Cuadrado y colaboradores.

- Cómo ganarse la vida con la música. David Little.
- Como dejamos de pagar por la música: el fin de una industria, el cambio de siglo y el paciente cero de piratería. Stephen Witt. 2016
- Fundamentos de gestión financiera, marketing y producción. Francisco Díez Martín. 2018
- Xestión de proxectos e produción de espectáculos. Francisco Oti Ríos , 2006
- Política y financiación pública de la música. Edwin Harvey , 2006
- Guía do sector audiovisual. BIC Galicia.
- <https://promocionmusical.es/25-ideas-contenido-para-redes-sociales-marketing-musical/>
- <http://elnegociodelamusica.blogspot.com/2008/01/3-quin-es-que.html>
- <http://recursostic.educacion.es/artes/rem/web/index.php/es/dossier-educativo/item/226-fundamentos-de-las-tic-en-educación-musical-planteamientos-iniciales>
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Técnicas de Mercado II

Enseñanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión (enseñanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TÉCNICAS DE MERCADO II

ESPECIALIDADE	Produción e Xestión							ITINERARIO	Produción e Xestión	
CARÁCTER	Obrigatorio							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	Produción e Xestión							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso	4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VI I	VII I	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Andrea González					andrea.glez.perez@csmvigo.com				Lúns 20:30 – 21:30
										*Solicitar cita previa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Estratexias de promoción de artistas. Técnicas de venda. Principais axentes a nivel nacional e internacional. Estratexias de promoción, difusión e comercialización de produtos e servizos. Marketing en empresas e institucións do ámbito cultural. Emprego da tecnoloxía e as telecomunicacións en relación coa música, aprendizaxe, creación e difusión.
COÑECIMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Comunicación, promoción e representación: Socioloxía da música; Técnicas de mercado (outros cuadrimestres); Crítica musical; Inglés / francés; Alemán / italiano
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17
XERAIS	X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as principais estratexias de promoción artística	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8
2. Desenvolver habilidades de xestión de estratexias de promoción cultural	
3. Adquirir as ferramentas para a difusión e promoción do produto musical	
4. Profundizar na comercialización de produtos e servizos relacionados coa produción e difusión cultural	
5. Empregar as TIC na relación coa música, a creación e a difusión cultural e artística	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Canais de comunicación	Áreas e funcións na comunicación. Os periodistas dos medios culturais/musicais. O ciclo da comunicación. Análise de impacto (custo-beneficio)	3
Redes sociais	Facebook. WhatsApp. Telegram. Instagram. Ticktock. Twitter. LinkedIn. Outras redes sociais.	5
	Plan de redes sociais. Aplicacións para editar e xestionar contido en RRSS.	1
Kit de medios	Planificación e xestión de campaña de comunicación dun festival	4
	Planificación e xestión de campaña de comunicación dun proxecto discográfico	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	25		25

Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		15	15
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor			
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuatrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Arts Marketing. Keith Diggle
- Artist Management. Paul Alen. 2018
- Informe do Consello da Cultura Galega 2017
- Investigación de mercados. Aplicación al marketing estratéxico empresarial. Verónica Rosendo (2018)
- Comunicación y Marketing 2.0 BIC Galicia. Manuais prácticos de xestión.
- Como elaborar un plan de marketing. BIC Galicia. Colección Manuais prácticos pyme.
- Cómo ganarse la vida con la música. David Little.
- Como dejamos de pagar por la música: el fin de una industria, el cambio de siglo y el paciente cero de piratería. Stephen Witt. 2016
- Fundamentos de gestión financiera, marketing y producción. Francisco Díez Martín. 2018
- Guide to arts Marketing. Keith Diggle.
- El mercado son personas. JOSEP CHIAS
- Marketing de las artes y la cultura. Françoise Colbert/Manuel Cuadrado y colaboradores.
- Marketing estratéxico. Roger J. Best. 2007
- Marketing 4.0 Philip Kotler
- Marketing Management. Phillip Kotler.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN, UNIVERSIDADE

E FORMACIÓN PROFESIONAL

Conservatorio Superior de Música de Vigo

- Xestión de proxectos e produción de espectáculos. Francisco Oti Ríos , 2006
- Política y financiación pública de la música. Edwin Harvey , 2006
- Guía do sector audiovisual. BIC Galicia.
- <https://promocionmusical.es/25-ideas-contenido-para-redes-sociales-marketing-musical/>
- <http://elnegociodelamusica.blogspot.com/2008/01/3-quin-es-que.html>
- <http://recursostic.educacion.es/artes/rem/web/index.php/es/dossier-educativo/item/226-fundamentos-de-las-tic-en-educación-musical-planteamientos-iniciales>
- E ti, de que marca es? 20 claves para xestionar a túa reputación persoal. Neus Arqués. 2019
- Recursos e materiais proporcionados polo profesorado

Programación docente de Técnicas de Mercado III

Enseñanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión (enseñanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TÉCNICAS DE MERCADO III

ESPECIALIDADE	Producción e Xestión								ITINERARIO	Producción e Xestión
CARÁCTER	Obrigatorio								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	Producción e Xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso			COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Andrea González
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	HORAS DE CLASE SEMANAIS	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					OBSERVACIÓNS	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	Andrea González				andrea.glez.perez@csmvigo.com					Lúns 20:30 – 21:30
										*Solicitar cita previa

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias nos anexos II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Estratexias de promoción de artistas. Técnicas de venda. Principais axentes a nivel nacional e internacional. Estratexias de promoción, difusión e comercialización de produtos e servizos. Marketing en empresas e institucións do ámbito cultural. Emprego da tecnoloxía e as telecomunicacións en relación coa música, aprendizaxe, creación e difusión.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Materia de Comunicación, promoción e representación: Socioloxía da música; Técnicas de mercado (outros cuatrimestres); Crítica musical; Inglés / francés; Alemán / Italiano
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17
XERAIS	X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8

3. Obxectivos

DESCRICIÓN		COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as principais estratexias de promoción artística		T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, X5, X10, X11, X12, X16, X18, X19, X23, X24, X26, X27, EPX1, EPX2, EPX3, EPX6, EPX8
2. Desenvolver habilidades de xestión de estratexias de promoción cultural		
3. Adquirir as ferramentas para a difusión e promoción do produto musical		
4. Profundizar na comercialización de produtos e servizos relacionados coa produción e difusión cultural		
5. Empregar as TIC na relación coa música, a creación e a difusión cultural e artística		
4. Contidos		
TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Principios do marketing	Historia do marketing. Orixe e evolución na industria musical	2
	O marketing mix e a súa evolución	1
Técnicas de investigación do mercado	O proceso de investigación de mercado. Técnicas cuantitativas e cualitativas	2
	Estudo comparativo dos festivais de Galicia	2

	Elaboración dun análise de mercado na industria musical	3
Transformación dixital do mercado	Evolución do mercado musical coas tecnoloxías. Casos reais.	2
A música como produto	Produtos musicais no pasado e agora. Análise de experiencias	2
	Creación dun produto e estratexia de venda do mesmo	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas. Exposicións de traballos e/ou exercicios	25		25
Prácticas en actividades e/ou traballos complementarios*	10	10	20
Traballo persoal		15	15
<i>*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor</i>			
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación	Asistencia e participación activa nas clases e noutras actividades e/ou traballos complementarios presenciais e non presenciais	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso		50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada -Decembro-)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e /ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non realizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba escrita que versará sobre aspectos contemplados nos contidos tratados durante o cuadrimestre.	T1, T3, T4, T5, T7, T10, T13, T15, T17, EPX8	50%
Traballos e/ou exercicios	Avaliación do grao de elaboración e completitude dos traballos e/ou exercicios non ralizados ao longo do curso, e da súa presentación e defensa no seu caso.		50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación
8. Bibliografía, materiais e documentos	
• Arts Marketing. Keith Diggle • Artist Management. Paul Alen. 2018 • Informe do Consello da Cultura Galega 2017 • Comunicación y Marketing 2.0 BIC Galicia. Manuales prácticos de xestión. • Como elaborar un plan de marketing. BIC Galicia. Colección Manuales prácticos pyme. • Cómo ganarse la vida con la música. David Little. • Como deixamos de pagar por la música: el fin de una industria, el cambio de siglo y el paciente cero de piratería. Stephen Witt. 2016 • Fundamentos de gestión financiera, marketing y producción. Francisco Díez Martín. 2018 • Guide to arts Marketing. Keith Diggle. • El mercado son personas. JOSEP CHIAS • Marketing de las artes y la cultura. Françoise Colbert/Manuel Cuadrado y colaboradores. • Marketing estratégico. Roger J. Best. 2007 • Marketing 4.0 Philip Kotler • Marketing Management. Phillip Kotler. • Xestión de proxectos e produción de espectáculos. Francisco Oti Ríos , 2006 • Política y financiación pública de la música. Edwin Harvey , 2006 • Guía do sector audiovisual. BIC Galicia. • https://promocionmusical.es/25-ideas-contenido-para-redes-sociales-marketing-musical/ • http://elnegociodelamusica.blogspot.com/2008/01/3-quin-es-que.html • http://recursostic.educacion.es/artes/rem/web/index.php/es/dossier-educativo/item/226-fundamentos-de-las-tic-en-educación-musical-planteamientos-iniciales • E ti, de que marca es? 20 claves para xestionar a túa reputación persoal. Neus Arqués. 2019 • Recursos e materiais proporcionados polo profesorado	

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Oswaldo Costal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Idiomas	Galego, español, inglés
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com				Mércores ás 13h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	A materia de "Tecnoloxías aplicadas á composición" constitúe unha aproximación ás técnicas compositivas que utilizan a informática na creación musical e ofrece, ao mesmo tempo, unha excelente oportunidade para presentar ao alumnado as principais correntes estéticas, así como autores e obras máis significativas relativas á músicaelectroacústica que existiron desde os inicios do século XX ata os nosos días; coñecementos imprescindibles para a formación integral do futuro compositor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a historia da electroacústica e da composición mediante medios informáticos, así como os seus principais autores, obras, técnicas, estéticas e períodos, desde as súas orixes ata a actualidade.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC4, 6, 7, 8, 11
Utilizar con soltura os principais programas informáticos utilizados na composición asistida por ordenador.	
Coñecer e utilizar as principais técnicas compositivas de música electroacústica.	
Compoñer obras electrónicas, instrumentais, vocais ou mixtas mediante a utilización de distintos programas informáticos. Crear, manipular, combinar material sonoro.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Historia da Electroacústica e da Composición asistida por ordenador	Historia da música electroacústica antes de 1950 Inicios da música electroacústica ata a aparición do ordenador Principais autores e contexto histórico/estético Principais obras da electroacústica: escoita activa e análise	8
Composición musical	Ferramentas informáticas para a creación musical (Max/MSP, Reaper, Ableton Live, Logic Pro, etc) Dispositivos de audio analóxico e dixital, de control e de procesado Aplicación das novas tecnoloxías no ámbito da creación musical	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico/prácticas	18,5		18,5
Titorías	1		1
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2

Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuatrimestre		90	

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Realización das tarefas, actividades e cuestionarios propostos na Aula Virtual. Rendemento diario.	Todas	60%
Portfolio	Entrega dun portfolio final co material proposto pola docente.	Todas	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bateman, W. (1983). *Introduction to computer music*. John Wiley & Sons.
- Benson, D. (2008). Music: a mathematical offering. *The Mathematical Intelligencer*, 30(1), 76-77.
- Berenguer, J. (1974). *Introducción a la música electroacústica*. Fernando Torres Editor.
- Boulez, P. y Cage, J. (1995). *The Boulez-Cage Correspondence*. Cambridge University Press.
- Cage, J. (2011). *Silence: lectures and writings*. Wesleyan University Press.
- Cage, J., Kirby, M. y Schechner, R. (1965). An Interview with John Cage. *The Tulane Drama Review*, 10(2), 50-72.
- Calvo-Manzano, A. (1991). *Acústica físico-musical*. Real Musical Madrid.
- Caesar, R. (1994). *Música electroacústica*.
- Chowning, J. (1973). The synthesis of complex audio spectra by means of frequency modulation. *Journal of the audio engineering society*, 21(7), 526-534.
- Chowning, J. & Bristow, D. (1987). *FM theory and applications: By musicians for musicians*. Hal Leonard Corp.
- De Gainza, V. H. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. *Música y educación: Revista trimestral de pedagogía musical*, 8(24), 17-24.
- De Olazábal, T. & de Arias, R. C. (1954). *Acústica musical y organología*. Ricordi.
- Hiller, L. (1968). *Music composed with computers: an historical survey* (No. 18). University of Illinois.
- Lewin-Richter, A. (1998). La música electroacústica en España. En G. BRNCIC, *Guía profesional de laboratorios de música electroacústica*. Fundación Autor
- Marinetti, F. T. (1909). *El manifiesto futurista*.
- Martín Cruzado, C. G., Witew, I. B., Vorländer, M., & Luna Ramírez, S. (2000). Influencia de la claridad sonora (c80) de salas de concierto en la percepción acústica. *Sea-acústica*.
- Mathews, M. V. (1963). The digital computer as a musical instrument. *Science*, 142(3592), 553-557.
- Mathews, M. V., Miller, J. E., Moore, F. R., Pierce, J. R., & Risset, J. C. (1969). *The technology of computer music* (Vol. 969). Cambridge: MIT press.
- Miranda, E. R. (2007). *Evolutionary computer music*. J. Al Biles (Ed.). Springer.
- Moore, F. R. (1990). *Elements of computer music*. Prentice-Hall, Inc.
- Nuñez, A. (1993). *Informática y electrónica musical*. Editorial Paraninfo.

- Pajares, Roberto (2012). *Historia de la Música en seis bloques*. Visión Libros.
- Puckette, M. S. (1997). *Pure Data*. En ICMC.
- Randel, D. M. (1997). *Diccionario Harvard de música*. Alianza.
- Roads, C., & Strawn, J. (1996). *The computer music tutorial*. MIT press.
- Risset, J. C., & Wessel, D. L. (1999). Exploration of timbre by analysis and synthesis. *In The Psychology of Music* (Second Edition) (pp. 113-169).
- Russolo, L. (1986). *The art of noises* (No. 6). Pendragon Press
- Schaeffer, P. (1988). *Tratado de los objetos musicales*.
- Schaeffer, P., Mâche, F. B., Philippet, M., Bayle, F., Ferrari, L., Malec, I., & Parmegiani, B. (1967). *La musique concrète*. Presses universitaires de France.
- Schaeffer, P. (2012). *In search of a concrete music* (Vol. 15). Univ of California Press
- Supper, M. (2004). *Música electrónica y música con ordenador: historia, estética, métodos, sistemas*. Alianza Editorial.
- Xenakis, I. (1992). *Formalized music: thought and mathematics in composition* (No. 6). Pendragon Press.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Oswaldo Costal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	Galego, español, inglés
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com				Mércores ás 20h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	A materia de "Tecnoloxías aplicadas á composición" constitúe unha aproximación ás técnicas compositivas que utilizan a informática na creación musical e ofrece, ao mesmo tempo, unha excelente oportunidade para presentar ao alumnado as principais correntes estéticas, así como autores e obras máis significativas relativas á músicaelectroacústica que existiron desde os inicios do século XX ata os nosos días; coñecementos imprescindibles para a formación integral do futuro compositor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a historia da electroacústica e da composición mediante medios informáticos, así como os seus principais autores, obras, técnicas, estéticas e períodos, desde as súas orixes ata a actualidade.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC4, 6, 7, 8, 11
Utilizar con soltura os principais programas informáticos utilizados na composición asistida por ordenador.	
Coñecer e utilizar as principais técnicas compositivas de música electroacústica.	
Compoñer obras electrónicas, instrumentais, vocais ou mixtas mediante a utilización de distintos programas informáticos. Crear, manipular, combinar material sonoro.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Historia da Electroacústica e da Composición asistida por ordenador	Principais autores e contexto histórico/estético Principais obras da electroacústica: escoita activa e análise	8
Composición musical	Ferramentas informáticas para a creación musical (Max/MSP, Reaper, Ableton Live, Logic Pro, etc) Dispositivos de audio analóxico e dixital, de control e de procesado Aplicación das novas tecnoloxías no ámbito da creación musical	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico/prácticas	18,5		18,5
Titorías	1		1
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5

Traballo individual		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Realización das tarefas, actividades e cuestionarios propostos na Aula Virtual. Rendemento diario.	Todas	60%
Portfolio	Entrega dun portfolio final co material proposto pola docente.	Todas	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bateman, W. (1983). *Introduction to computer music*. John Wiley & Sons.
- Benson, D. (2008). Music: a mathematical offering. *The Mathematical Intelligencer*, 30(1), 76-77.
- Berenguer, J. (1974). *Introducción a la música electroacústica*. Fernando Torres Editor.
- Boulez, P. y Cage, J. (1995). *The Boulez-Cage Correspondence*. Cambridge University Press.
- Cage, J. (2011). *Silence: lectures and writings*. Wesleyan University Press.
- Cage, J., Kirby, M. y Schechner, R. (1965). An Interview with John Cage. *The Tulane Drama Review*, 10(2), 50-72.
- Calvo-Manzano, A. (1991). *Acústica físico-musical*. Real Musical Madrid.
- Caesar, R. (1994). *Música electroacústica*.
- Chowning, J. (1973). The synthesis of complex audio spectra by means of frequency modulation. *Journal of the audio engineering society*, 21(7), 526-534.
- Chowning, J. & Bristow, D. (1987). *FM theory and applications: By musicians for musicians*. Hal Leonard Corp.
- De Gainza, V. H. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. *Música y educación: Revista trimestral de pedagogía musical*, 8(24), 17-24.
- De Olazábal, T. & de Arias, R. C. (1954). *Acústica musical y organología*. Ricordi.
- Hiller, L. (1968). *Music composed with computers: an historical survey* (No. 18). University of Illinois.
- Lewin-Richter, A. (1998). La música electroacústica en España. En G. BRNCIC, *Guía profesional de laboratorios de música electroacústica*. Fundación Autor
- Marinetti, F. T. (1909). *El manifiesto futurista*.
- Martín Cruzado, C. G., Witew, I. B., Vorländer, M., & Luna Ramírez, S. (2000). Influencia de la claridad sonora (c80) de salas de concierto en la percepción acústica. *Sea-acústica*.
- Mathews, M. V. (1963). The digital computer as a musical instrument. *Science*, 142(3592), 553-557.
- Mathews, M. V., Miller, J. E., Moore, F. R., Pierce, J. R., & Risset, J. C. (1969). *The technology of computer music* (Vol. 969). Cambridge: MIT press.
- Miranda, E. R. (2007). *Evolutionary computer music*. J. Al Biles (Ed.). Springer.
- Moore, F. R. (1990). *Elements of computer music*. Prentice-Hall, Inc.
- Núñez, A. (1993). *Informática y electrónica musical*. Editorial Paraninfo.
- Pajares, Roberto (2012). *Historia de la Música en seis bloques*. Visión Libros.
- Puckette, M. S. (1997). *Pure Data*. En ICMC.

- Randel, D. M. (1997). *Diccionario Harvard de música*. Alianza.
- Roads, C., & Strawn, J. (1996). *The computer music tutorial*. MIT press.
- Risset, J. C., & Wessel, D. L. (1999). Exploration of timbre by analysis and synthesis. In *The Psychology of Music* (Second Edition) (pp. 113-169).
- Russolo, L. (1986). *The art of noises* (No. 6). Pendragon Press
- Schaeffer, P. (1988). *Tratado de los objetos musicales*.
- Schaeffer, P., Mâche, F. B., Philpott, M., Bayle, F., Ferrari, L., Malec, I., & Parmegiani, B. (1967). *La musique concrète*. Presses universitaires de France.
- Schaeffer, P. (2012). *In search of a concrete music* (Vol. 15). Univ of California Press
- Supper, M. (2004). *Música electrónica y música con ordenador: historia, estética, métodos, sistemas*. Alianza Editorial.
- Xenakis, I. (1992). *Formalized music: thought and mathematics in composition* (No. 6). Pendragon Press.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición V

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Oswaldo Costal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	Galego, español, inglés
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com					Mércores ás 13h

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	A materia de "Tecnoloxías aplicadas á composición" constitúe unha aproximación ás técnicas compositivas que utilizan a informática na creación musical e ofrece, ao mesmo tempo, unha excelente oportunidade para presentar ao alumnado as principais correntes estéticas, así como autores e obras máis significativas relativas á músicaelectroacústica que existiron desde os inicios do século XX ata os nosos días; coñecementos imprescindibles para a formación integral do futuro compositor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a historia da electroacústica e da composición mediante medios informáticos, así como os seus principais autores, obras, técnicas, estéticas e períodos, desde as súas orixes ata a actualidade.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC4, 6, 7, 8, 11
Utilizar con soltura os principais programas informáticos utilizados na composición asistida por ordenador.	
Coñecer e utilizar as principais técnicas compositivas de música electroacústica.	
Compoñer obras electrónicas, instrumentais, vocais ou mixtas mediante a utilización de distintos programas informáticos. Crear, manipular, combinar material sonoro.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Historia da Electroacústica e da Composición asistida por ordenador	Principais autores e contexto histórico/estético Principais obras da electroacústica: escoita activa e análise	8
Composición musical	Ferramentas informáticas para a creación musical (Max/MSP, Reaper, Ableton Live, Logic Pro, etc) Dispositivos de audio analóxico e dixital, de control e de procesado Aplicación das novas tecnoloxías no ámbito da creación musical	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico/prácticas	18,5		18,5
Titorías	1		1
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5

Traballo individual		40	40
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Realización das tarefas, actividades e cuestionarios propostos na Aula Virtual. Realización dunha composición e/ou <i>patches</i> de Max/MSP para expoñer e/ou entregar durante as clases Rendemento diario.	Todas	60%
Portfolio	Entrega dun portfolio final co material proposto pola docente.	Todas	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bateman, W. (1983). *Introduction to computer music*. John Wiley & Sons.
- Benson, D. (2008). Music: a mathematical offering. *The Mathematical Intelligencer*, 30(1), 76-77.
- Berenguer, J. (1974). *Introducción a la música electroacústica*. Fernando Torres Editor.
- Boulez, P. y Cage, J. (1995). *The Boulez-Cage Correspondence*. Cambridge University Press.
- Cage, J. (2011). *Silence: lectures and writings*. Wesleyan University Press.
- Cage, J., Kirby, M. y Schechner, R. (1965). An Interview with John Cage. *The Tulane Drama Review*, 10(2), 50-72.
- Calvo-Manzano, A. (1991). *Acústica físico-musical*. Real Musical Madrid.
- Caesar, R. (1994). *Música electroacústica*.
- Chowning, J. (1973). The synthesis of complex audio spectra by means of frequency modulation. *Journal of the audio engineering society*, 21(7), 526-534.
- Chowning, J. & Bristow, D. (1987). *FM theory and applications: By musicians for musicians*. Hal Leonard Corp.
- De Gainza, V. H. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. *Música y educación: Revista trimestral de pedagogía musical*, 8(24), 17-24.
- De Olazábal, T. & de Arias, R. C. (1954). *Acústica musical y organología*. Ricordi.
- Hiller, L. (1968). *Music composed with computers: an historical survey* (No. 18). University of Illinois.
- Lewin-Richter, A. (1998). La música electroacústica en España. En G. BRNCIC, *Guía profesional de laboratorios de música electroacústica*. Fundación Autor
- Marinetti, F. T. (1909). *El manifiesto futurista*.
- Martín Cruzado, C. G., Witew, I. B., Vorländer, M., & Luna Ramírez, S. (2000). Influencia de la claridad sonora (c80) de salas de concierto en la percepción acústica. *Sea-acústica*.
- Mathews, M. V. (1963). The digital computer as a musical instrument. *Science*, 142(3592), 553-557.
- Mathews, M. V., Miller, J. E., Moore, F. R., Pierce, J. R., & Risset, J. C. (1969). *The technology of computer music* (Vol. 969). Cambridge: MIT press.
- Miranda, E. R. (2007). *Evolutionary computer music*. J. Al Biles (Ed.). Springer.
- Moore, F. R. (1990). *Elements of computer music*. Prentice-Hall, Inc.
- Núñez, A. (1993). *Informática y electrónica musical*. Editorial Paraninfo.

- Pajares, Roberto (2012). *Historia de la Música en seis bloques*. Visión Libros.
- Puckette, M. S. (1997). *Pure Data*. En ICMC.
- Randel, D. M. (1997). *Diccionario Harvard de música*. Alianza.
- Roads, C., & Strawn, J. (1996). *The computer music tutorial*. MIT press.
- Risset, J. C., & Wessel, D. L. (1999). Exploration of timbre by analysis and synthesis. *In The Psychology of Music* (Second Edition) (pp. 113-169).
- Russolo, L. (1986). *The art of noises* (No. 6). Pendragon Press
- Schaeffer, P. (1988). *Tratado de los objetos musicales*.
- Schaeffer, P., Mâche, F. B., Philippet, M., Bayle, F., Ferrari, L., Malec, I., & Parmegiani, B. (1967). *La musique concrète*. Presses universitaires de France.
- Schaeffer, P. (2012). *In search of a concrete music* (Vol. 15). Univ of California Press
- Supper, M. (2004). *Música electrónica y música con ordenador: historia, estética, métodos, sistemas*. Alianza Editorial.
- Xenakis, I. (1992). *Formalized music: thought and mathematics in composition* (No. 6). Pendragon Press.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición VI

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Oswaldo Costal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	Galego, español, inglés
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com				Mércores ás 20h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	A materia de "Tecnoloxías aplicadas á composición" constitúe unha aproximación ás técnicas compositivas que utilizan a informática na creación musical e ofrece, ao mesmo tempo, unha excelente oportunidade para presentar ao alumnado as principais correntes estéticas, así como autores e obras máis significativas relativas á músicaelectroacústica que existiron desde os inicios do século XX ata os nosos días; coñecementos imprescindibles para a formación integral do futuro compositor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a historia da electroacústica e da composición mediante medios informáticos, así como os seus principais autores, obras, técnicas, estéticas e períodos, desde as súas orixes ata a actualidade.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC4, 6, 7, 8, 11
Utilizar con soltura os principais programas informáticos utilizados na composición asistida por ordenador.	
Coñecer e utilizar as principais técnicas compositivas de música electroacústica.	
Compoñer obras electrónicas, instrumentais, vocais ou mixtas mediante a utilización de distintos programas informáticos. Crear, manipular, combinar material sonoro.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Historia da Electroacústica e da Composición asistida por ordenador	Principais autores e contexto histórico/estético Principais obras da electroacústica: escoita activa e análise	8
Composición musical	Ferramentas informáticas para a creación musical (Max/MSP, Reaper, Ableton Live, Logic Pro, etc) Dispositivos de audio analóxico e dixital, de control e de procesado Aplicación das novas tecnoloxías no ámbito da creación musical	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico/prácticas	18,5		18,5
Titorías	1		1
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5

Traballo individual			40	40
			Total de horas por cuatrimestre	90
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Traballo persoal	Realización das tarefas, actividades e cuestionarios propostos na Aula Virtual. Rendamento diario.		Todas	60%
Portfolio	Entrega dun portfolio final co material proposto pola docente.		Todas	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos		Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.		Todas	100%
EXTRAORDINARIA				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.		Todas	100%
ERASMUS				
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.				
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
- Bateman, W. (1983). <i>Introduction to computer music</i>. John Wiley & Sons. - Benson, D. (2008). Music: a mathematical offering. <i>The Mathematical Intelligencer</i>, 30(1), 76-77. - Berenguer, J. (1974). <i>Introducción a la música electroacústica</i>. Fernando Torres Editor. - Boulez, P. y Cage, J. (1995). <i>The Boulez-Cage Correspondence</i>. Cambridge University Press. - Cage, J. (2011). <i>Silence: lectures and writings</i>. Wesleyan University Press. - Cage, J., Kirby, M. y Schechner, R. (1965). An Interview with John Cage. <i>The Tulane Drama Review</i>, 10(2), 50-72. - Calvo-Manzano, A. (1991). <i>Acústica físico-musical</i>. Real Musical Madrid. - Caesar, R. (1994). <i>Música electroacústica</i>. - Chowning, J. (1973). The synthesis of complex audio spectra by means of frequency modulation. <i>Journal of the audio engineering society</i>, 21(7), 526-534. - Chowning, J. & Bristow, D. (1987). <i>FM theory and applications: By musicians for musicians</i>. Hal Leonard Corp. - De Gainza, V. H. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. <i>Música y educación: Revista trimestral de pedagogía musical</i>, 8(24), 17-24. - De Olazábal, T. & de Arias, R. C. (1954). <i>Acústica musical y organología</i>. Ricordi. - Hiller, L. (1968). <i>Music composed with computers: an historical survey</i> (No. 18). University of Illinois. - Lewin-Richter, A. (1998). La música electroacústica en España. En G. BRNCIC, <i>Guía profesional de laboratorios de música electroacústica</i>. Fundación Autor - Marinetti, F. T. (1909). <i>El manifiesto futurista</i>. - Martín Cruzado, C. G., Witew, I. B., Vorländer, M., & Luna Ramírez, S. (2000). Influencia de la claridad sonora (c80) de salas de concierto en la percepción acústica. <i>Sea-acústica</i>. - Mathews, M. V. (1963). The digital computer as a musical instrument. <i>Science</i>, 142(3592), 553-557. - Mathews, M. V., Miller, J. E., Moore, F. R., Pierce, J. R., & Risset, J. C. (1969). <i>The technology of computer music</i> (Vol. 969). Cambridge: MIT press. - Miranda, E. R. (2007). <i>Evolutionary computer music</i>. J. Al Biles (Ed.). Springer. - Moore, F. R. (1990). <i>Elements of computer music</i>. Prentice-Hall, Inc. - Núñez, A. (1993). <i>Informática y electrónica musical</i>. Editorial Paraninfo. - Pajares, Roberto (2012). <i>Historia de la Música en seis bloques</i>. Visión Libros. - Puckette, M. S. (1997). <i>Pure Data</i>. En ICMC.				

- Randel, D. M. (1997). *Diccionario Harvard de música*. Alianza.
- Roads, C., & Strawn, J. (1996). *The computer music tutorial*. MIT press.
- Risset, J. C., & Wessel, D. L. (1999). Exploration of timbre by analysis and synthesis. In *The Psychology of Music* (Second Edition) (pp. 113-169).
- Russolo, L. (1986). *The art of noises* (No. 6). Pendragon Press
- Schaeffer, P. (1988). *Tratado de los objetos musicales*.
- Schaeffer, P., Mâche, F. B., Philpott, M., Bayle, F., Ferrari, L., Malec, I., & Parmegiani, B. (1967). *La musique concrète*. Presses universitaires de France.
- Schaeffer, P. (2012). *In search of a concrete music* (Vol. 15). Univ of California Press
- Supper, M. (2004). *Música electrónica y música con ordenador: historia, estética, métodos, sistemas*. Alianza Editorial.
- Xenakis, I. (1992). *Formalized music: thought and mathematics in composition* (No. 6). Pendragon Press.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición VII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Oswaldo Costal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	Galego, español, inglés
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com				Mércores ás 13h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	A materia de "Tecnoloxías aplicadas á composición" constitúe unha aproximación ás técnicas compositivas que utilizan a informática na creación musical e ofrece, ao mesmo tempo, unha excelente oportunidade para presentar ao alumnado as principais correntes estéticas, así como autores e obras máis significativas relativas á músicaelectroacústica que existiron desde os inicios do século XX ata os nosos días; coñecementos imprescindibles para a formación integral do futuro compositor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a historia da electroacústica e da composición mediante medios informáticos, así como os seus principais autores, obras, técnicas, estéticas e períodos, desde as súas orixes ata a actualidade.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC4, 6, 7, 8, 11
Utilizar con soltura os principais programas informáticos utilizados na composición asistida por ordenador.	
Coñecer e utilizar as principais técnicas compositivas de música electroacústica.	
Compoñer obras electrónicas, instrumentais, vocais ou mixtas mediante a utilización de distintos programas informáticos. Crear, manipular, combinar material sonoro.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Historia da Electroacústica e da Composición asistida por ordenador	Principais autores e contexto histórico/estético Principais obras da electroacústica: escoita activa e análise	8
Composición musical	Ferramentas informáticas para a creación musical (Max/MSP, Reaper, Ableton Live, Logic Pro, etc) Dispositivos de audio analóxico e dixital, de control e de procesado Aplicación das novas tecnoloxías no ámbito da creación musical	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico/prácticas	18,5		18,5
Titorías	1		1
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5

Traballo individual			40	40
			Total de horas por cuadrimestre	90
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Traballo persoal	Realización das tarefas, actividades e cuestionarios propostos na Aula Virtual. Rendamento diario.		Todas	60%
Portfolio	Entrega dun portfolio final co material proposto pola docente.		Todas	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos		Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.		Todas	100%
EXTRAORDINARIA				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.		Todas	100%
ERASMUS				
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.				
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
- Bateman, W. (1983). <i>Introduction to computer music</i>. John Wiley & Sons. - Benson, D. (2008). Music: a mathematical offering. <i>The Mathematical Intelligencer</i>, 30(1), 76-77. - Berenguer, J. (1974). <i>Introducción a la música electroacústica</i>. Fernando Torres Editor. - Boulez, P. y Cage, J. (1995). <i>The Boulez-Cage Correspondence</i>. Cambridge University Press. - Cage, J. (2011). <i>Silence: lectures and writings</i>. Wesleyan University Press. - Cage, J., Kirby, M. y Schechner, R. (1965). An Interview with John Cage. <i>The Tulane Drama Review</i>, 10(2), 50-72. - Calvo-Manzano, A. (1991). <i>Acústica físico-musical</i>. Real Musical Madrid. - Caesar, R. (1994). <i>Música electroacústica</i>. - Chowning, J. (1973). The synthesis of complex audio spectra by means of frequency modulation. <i>Journal of the audio engineering society</i>, 21(7), 526-534. - Chowning, J. & Bristow, D. (1987). <i>FM theory and applications: By musicians for musicians</i>. Hal Leonard Corp. - De Gainza, V. H. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. <i>Música y educación: Revista trimestral de pedagogía musical</i>, 8(24), 17-24. - De Olazábal, T. & de Arias, R. C. (1954). <i>Acústica musical y organología</i>. Ricordi. - Hiller, L. (1968). <i>Music composed with computers: an historical survey</i> (No. 18). University of Illinois. - Lewin-Richter, A. (1998). La música electroacústica en España. En G. BRNCIC, <i>Guía profesional de laboratorios de música electroacústica</i>. Fundación Autor - Marinetti, F. T. (1909). <i>El manifiesto futurista</i>. - Martín Cruzado, C. G., Witew, I. B., Vorländer, M., & Luna Ramírez, S. (2000). Influencia de la claridad sonora (c80) de salas de concierto en la percepción acústica. <i>Sea-acústica</i>. - Mathews, M. V. (1963). The digital computer as a musical instrument. <i>Science</i>, 142(3592), 553-557. - Mathews, M. V., Miller, J. E., Moore, F. R., Pierce, J. R., & Risset, J. C. (1969). <i>The technology of computer music</i> (Vol. 969). Cambridge: MIT press. - Miranda, E. R. (2007). <i>Evolutionary computer music</i>. J. Al Biles (Ed.). Springer. - Moore, F. R. (1990). <i>Elements of computer music</i>. Prentice-Hall, Inc. - Núñez, A. (1993). <i>Informática y electrónica musical</i>. Editorial Paraninfo. - Pajares, Roberto (2012). <i>Historia de la Música en seis bloques</i>. Visión Libros. - Puckette, M. S. (1997). <i>Pure Data</i>. En ICMC.				

- Randel, D. M. (1997). *Diccionario Harvard de música*. Alianza.
- Roads, C., & Strawn, J. (1996). *The computer music tutorial*. MIT press.
- Risset, J. C., & Wessel, D. L. (1999). Exploration of timbre by analysis and synthesis. In *The Psychology of Music* (Second Edition) (pp. 113-169).
- Russolo, L. (1986). *The art of noises* (No. 6). Pendragon Press
- Schaeffer, P. (1988). *Tratado de los objetos musicales*.
- Schaeffer, P., Mâche, F. B., Philpott, M., Bayle, F., Ferrari, L., Malec, I., & Parmegiani, B. (1967). *La musique concrète*. Presses universitaires de France.
- Schaeffer, P. (2012). *In search of a concrete music* (Vol. 15). Univ of California Press
- Supper, M. (2004). *Música electrónica y música con ordenador: historia, estética, métodos, sistemas*. Alianza Editorial.
- Xenakis, I. (1992). *Formalized music: thought and mathematics in composition* (No. 6). Pendragon Press.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Idiomas
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com				Mércores ás 13h

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	A materia de "Tecnoloxías aplicadas á composición" constitúe unha aproximación ás técnicas compositivas que utilizan a informática na creación musical e ofrece, ao mesmo tempo, unha excelente oportunidade para presentar ao alumnado as principais correntes estéticas, así como autores e obras máis significativas relativas á músicaelectroacústica que existiron desde os inicios do século XX ata os nosos días; coñecementos imprescindibles para a formación integral do futuro compositor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a historia da electroacústica e da composición mediante medios informáticos, así como os seus principais autores, obras, técnicas, estéticas e períodos, desde as súas orixes ata a actualidade.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC4, 6, 7, 8, 11
Utilizar con soltura os principais programas informáticos utilizados na composición asistida por ordenador.	
Coñecer e utilizar as principais técnicas compositivas de música electroacústica.	
Compoñer obras electrónicas, instrumentais, vocais ou mixtas mediante a utilización de distintos programas informáticos. Crear, manipular, combinar material sonoro.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Historia da Electroacústica e da Composición asistida por ordenador	Principais autores e contexto histórico/estético Principais obras da electroacústica: escoita activa e análise	8
Composición musical	Ferramentas informáticas para a creación musical (Max/MSP, Reaper, Ableton Live, Logic Pro, etc) Dispositivos de audio analóxico e dixital, de control e de procesado Aplicación das novas tecnoloxías no ámbito da creación musical	9
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico/prácticas	18,5		18,5
Titorías	1		1
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5

Traballo individual		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Realización das tarefas, actividades e cuestionarios propostos na Aula Virtual. Rendemento diario.	Todas	60%
Portfolio	Entrega dun portfolio final co material proposto pola docente.	Todas	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bateman, W. (1983). *Introduction to computer music*. John Wiley & Sons.
- Benson, D. (2008). Music: a mathematical offering. *The Mathematical Intelligencer*, 30(1), 76-77.
- Berenguer, J. (1974). *Introducción a la música electroacústica*. Fernando Torres Editor.
- Boulez, P. y Cage, J. (1995). *The Boulez-Cage Correspondence*. Cambridge University Press.
- Cage, J. (2011). *Silence: lectures and writings*. Wesleyan University Press.
- Cage, J., Kirby, M. y Schechner, R. (1965). An Interview with John Cage. *The Tulane Drama Review*, 10(2), 50-72.
- Calvo-Manzano, A. (1991). *Acústica físico-musical*. Real Musical Madrid.
- Caesar, R. (1994). *Música electroacústica*.
- Chowning, J. (1973). The synthesis of complex audio spectra by means of frequency modulation. *Journal of the audio engineering society*, 21(7), 526-534.
- Chowning, J. & Bristow, D. (1987). *FM theory and applications: By musicians for musicians*. Hal Leonard Corp.
- De Gainza, V. H. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. *Música y educación: Revista trimestral de pedagogía musical*, 8(24), 17-24.
- De Olazábal, T. & de Arias, R. C. (1954). *Acústica musical y organología*. Ricordi.
- Hiller, L. (1968). *Music composed with computers: an historical survey* (No. 18). University of Illinois.
- Lewin-Richter, A. (1998). La música electroacústica en España. En G. BRNCIC, *Guía profesional de laboratorios de música electroacústica*. Fundación Autor
- Marinetti, F. T. (1909). *El manifiesto futurista*.
- Martín Cruzado, C. G., Witew, I. B., Vorländer, M., & Luna Ramírez, S. (2000). Influencia de la claridad sonora (c80) de salas de concierto en la percepción acústica. *Sea-acústica*.
- Mathews, M. V. (1963). The digital computer as a musical instrument. *Science*, 142(3592), 553-557.
- Mathews, M. V., Miller, J. E., Moore, F. R., Pierce, J. R., & Risset, J. C. (1969). *The technology of computer music* (Vol. 969). Cambridge: MIT press.
- Miranda, E. R. (2007). *Evolutionary computer music*. J. Al Biles (Ed.). Springer.
- Moore, F. R. (1990). *Elements of computer music*. Prentice-Hall, Inc.
- Núñez, A. (1993). *Informática y electrónica musical*. Editorial Paraninfo.
- Pajares, Roberto (2012). *Historia de la Música en seis bloques*. Visión Libros.
- Puckette, M. S. (1997). *Pure Data*. En ICMC.

- Randel, D. M. (1997). *Diccionario Harvard de música*. Alianza.
- Roads, C., & Strawn, J. (1996). *The computer music tutorial*. MIT press.
- Risset, J. C., & Wessel, D. L. (1999). Exploration of timbre by analysis and synthesis. In *The Psychology of Music* (Second Edition) (pp. 113-169).
- Russolo, L. (1986). *The art of noises* (No. 6). Pendragon Press
- Schaeffer, P. (1988). *Tratado de los objetos musicales*.
- Schaeffer, P., Mâche, F. B., Philpott, M., Bayle, F., Ferrari, L., Malec, I., & Parmegiani, B. (1967). *La musique concrète*. Presses universitaires de France.
- Schaeffer, P. (2012). *In search of a concrete music* (Vol. 15). Univ of California Press
- Supper, M. (2004). *Música electrónica y música con ordenador: historia, estética, métodos, sistemas*. Alianza Editorial.
- Xenakis, I. (1992). *Formalized music: thought and mathematics in composition* (No. 6). Pendragon Press.

Programación Docente de Tecnologías aplicadas a la producción y difusión I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA Tecnologías aplicadas a la producción y difusión I

ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL								ITINERARIO	-----
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1.5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D.Oswaldo Costal Oro				oswaldo_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Realizar edicións de todo tipo de partituras do xeito máis eficaz e abrangendo todas as posibilidades dun editor de partituras	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
2. Realizar instrumentacións virtuais de partituras empregando todas as posibilidades do audio e do MIDI	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
3. Coñecer os conceptos teóricos básicos no terreo do audio dixital.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
4. Interacción do programa FINALE con outros programas para permitir a súa exportación noutros formatos, como pdf, XL, audio ou extracción de exemplos musicais en jpg ou tiff, a súa importación en word, e aplicación a outros campos.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
5. Aplicar os coñecementos adquiridos na realización de traballos.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
-------	--------------------	---------

1. A tecnoloxía dixital.	1. O ordenador, as plataformas e os sistemas operativos. A edición musical e a informática. Coñecemento do contorno da notación. Os editores de partituras. Configuración das preferencias. As ferramentas de notación.	17
2. Elementos básicos.	2. Elementos básicos da notación musical e creación de patróns de instrumentos: Figuras. Silencios. Alteracións. Ligaduras de valor e expresivas. Capas. Puntillo. Notas de adorno. Símbolos de 8ª alta e baixa. Pauta, número de liñas. Compases e números de compás. Pentagramas e grupos. Armadura, compás (metro) e clave. Características de cada instrumento: nome, clave, barrado, transporte, eliminar pausas, etc.	
3. Elementos máis complexos.	3. Elementos máis complexos da notación e adición de texto a un fragmento musical: notas dun pentagrama a outro. Divisi (escrita por capas). Enarmónicos. Grupos irregulares. Signos de articulación, expresión e repetición. Transposición diatónica e cromática. Trinos e trémolos. Notación antiga. Modificación das cabezas de nota e plicas. Escrita do texto nunha e en varias voces. Duplicación do texto no mesmo ou noutro pentagrama. Colocación do texto. Colocación individual de sílabas. Borrar sílabas. Melismas. Menús. expression, articulation, smart, special, note move, text, staff, etc.	
4. Formato e impresión.	4. Formateo e impresión da partitura: Tamaño, disposición e sangrado da páxina. Títulos. Números de páxina. Bloques de texto. Impresión. Partes extractadas.	
5. Formatos	5. Formatos de arquivo e compatibilidades: .sib, .mus, etc., exportar como gráficos, pdf. Cambio de fontes.	
6. Avaliacións	6. Avaliacións inicial e final.	
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e asindicacións do profesor. Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21,	40%

	Contados contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	X22, X23 EI6, EP2	
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21,X22, X23 EI6, EP2	40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiada-Dezembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21 X22, X23 EI6, EP2	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9 X21,X22, X23 EI6, EP2	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21 X22, X23 EI6, EP2	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21 X22, X23 EI6, EP2	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21 X22, X23 EI6, EP2	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21 X22, X23 EI6, EP2	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Rasskin, Martín - Música virtual. S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.

Reck Miranda, E. - Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI. Ed. ACC L'Angelot.

Rumsey, Fancis & Mc Cormick, Tim - Sonido y grabación. Ediciones Omega (2008).

Supper, M.: (2004) "Música electrónica y música con ordenador". Alianza Editorial, Madrid (Spain).

Tutoriais dixitais e audiovisuais do programa Finale 2008.

Tu Bowen, Jeff - Como Convertirse en un músico informático. Ed. Anaya multimedia SGAE

Calvo-Manzano, A.: (2002) "Acústica físico-musical". Real Musical, Madrid (Spain)

De Olazábal, Tirso - Acústica musical e organoloxía. Ed. Ricordi.

Enrique, Luis L. - Acústica Musical. Ed. Fundación Calouste Gulbenkian.

Fernández de la Gándara, Gonzalo & Lorente, Miguel - Acústica musical. Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.

Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
toriais dixitais e audiovisuais do programa Sibelius 6.

Programación Docente de Tecnologías aplicadas a la producción y difusión II

Enseñanzas Superiores de Música Título superior de música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA Tecnologías aplicadas a la producción y difusión II

ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL								ITINERARIO	-----
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1.5
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D.Oswaldo Costal Oro				oswaldos_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Realizar edicións de todo tipo de partituras do xeito máis eficaz e abrangendo todas as posibilidades dun editor de partituras	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
2. Realizar instrumentacións virtuais de partituras empregando todas as posibilidades do audio e do MIDI	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
3. Coñecer os conceptos teóricos básicos no terreo do audio dixital.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
4. Interacción do programa FINALE con outros programas para permitir a súa exportación noutros formatos, como pdf, XL, audio ou extracción de exemplos musicais en jpg ou tiff, a súa importación en word, e aplicación a outros campos.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
5. Aplicar os coñecementos adquiridos na realización de traballos.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2

4. Contidos				
TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS	
1. A tecnoloxía dixital.		1. O ordenador, as plataformas e os sistemas operativos. A edición musical e a informática. Coñecemento do contorno da notación. Os editores de partituras. Configuración das preferencias. As ferramentas de notación.	17	
2. Elementos básicos.		2. Elementos básicos da notación musical e creación de patróns de instrumentos: Figuras. Silencios. Alteracións. Ligaduras de valor e expresivas. Capas. Puntillo. Notas de adorno. Símbolos de 8ª alta e baixa. Pauta, número de liñas. Compases e números de compás. Pentagramas e grupos. Armadura, compás (metro) e clave. Características de cada instrumento: nome, clave, barrado, transporte, eliminar pausas, etc.		
3. Elementos máis complexos.		3. Elementos máis complexos da notación e adición de texto a un fragmento musical: notas dun pentagrama a outro. Divisi (escrita por capas). Enarmónicos. Grupos irregulares. Signos de articulación, expresión e repetición. Transposición diatónica e cromática. Trinos e trémolos. Notación antiga. Modificación das cabezas de nota e plicas. Escrita do texto nunha e en varias voces. Duplicación do texto no mesmo ou noutro pentagrama. Colocación do texto. Colocación individual de sílabas. Borrar sílabas. Melismas. Menús. expression, articulation, smart, special, note move, text, staff, etc.		
4. Formato e impresión.		4. Formateo e impresión da partitura: Tamaño, disposición e sangrado da páxina. Títulos. Números de páxina. Bloques de texto. Impresión. Partes extractadas.		
5. Formatos		5. Formatos de arquivo e compatibilidades: .sib, .mus, etc., exportar como gráficos, pdf. Cambio de fontes.		
6. Avaliacións		6. Avaliacións inicial e final.		
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e asindicacións do profesor. Total de sesións por cuatrimestre			17	
5. Metodoloxía e Planificación Docente				
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas		12		12
Exposición traballos		5		5
Avaliación		1		1
Revisión do exame		1		1
Titorías		1		1
Traballo persoal			70	70
Total de horas por cuatrimestre				90
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento		T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23	40%

	teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	EI6, EP2	
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.		40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Rasskin, Martín - Música virtual. S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.

Reck Miranda, E. - Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI. Ed. ACC L'Angelot.

Rumsey, Fancis & Mc Cormick, Tim - Sonido y grabación. Ediciones Omega (2008).

Supper, M.: (2004) "Música electrónica y música con ordenador". Alianza Editorial, Madrid (Spain).

Tutoriais dixitais e audiovisuais do programa Finale 2008.

Tu Bowen, Jeff - Como Convertirse en un músico informático. Ed. Anaya multimedia SGAE

Calvo-Manzano, A.: (2002) "Acústica físico-musical". Real Musical, Madrid (Spain)

De Olazábal, Tirso - Acústica musical e organoloxía. Ed. Ricordi.

Enrique, Luis L. - Acústica Musical. Ed. Fundación Calouste Gulbenkian.

Fernández de la Gándara, Gonzalo & Lorente, Miguel - Acústica musical. Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.

Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
toriais dixitais e audiovisuais do programa Sibelius 6.

Programación Docente de Tecnologías aplicadas a la producción y difusión III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA Tecnologías aplicadas a la producción y difusión III

ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL								ITINERARIO	-----
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1.5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D.Oswaldo Costal Oro				oswaldo_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aprender os conceptos básicos de conexión dos aparatos electrónicos fundamentais para crear un estudio persoal de informática musical	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
2. Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, mestura e posproducción musical.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
3. Capacitar o alumno no proceso de sincronía de vídeo e audio.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2
4. Elaborar guión (score) e particellas con calidade a partir dunha partitura proposta do século XX-XXI, levando así á práctica os coñecementos adquiridos.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Actividades introdutorias	.	17
2. Novas técnicas	2. Edición de partituras do século XX, cuxa dificultade técnica será aquela que as partituras propoñan.	

3. Elementos máis complexos.	3. Sincronización dunha pista de vídeo con audio: arquivos de vídeo: AVI, mpeg-1, mpeg-2, etc.. Arquivos de audio: wav, mp3, etc.	
4. Introducción a gravación	4. Introducción a gravación en Cubase ou Reaper. Conceptos básicos..	
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor. Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.		40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	80 %

Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T1, T3, T4, T16 X5, X8, X9, X21, X22, X23 EI6, EP2	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Rasskin, Martín - Música virtual. S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.			
Reck Miranda, E. - Música y nuevas tecnologías, Persepectivas para el siglo XXI. Ed. ACC L´Angelot.			
Rumsey, Fancis & Mc Cormick, Tim - Sonido y grabación. Ediciones Omega (2008).			
Supper, M.: (2004) "Música electrónica y música con ordenador". Alianza Editorial, Madrid (Spain).			
Tutoriais dixitais e audiovisuais do programa Finale 2008.			
Tu Bowen, Jeff - Como Convertirse en un músico informático. Ed. Anaya multimedia SGAE			
Calvo-Manzano, A.: (2002) "Acústica físico-musical". Real Musical, Madrid (Spain)			
De Olazábal, Tirso - Acústica musical e organoloxía. Ed. Ricordi.			
Enrique, Luis L. - Acústica Musical. Ed. Fundación Calouste Gulbenkian.			
Fernández de la Gándara, Gonzalo & Lorente, Miguel - Acústica musical. Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.			
Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.			
toriais dixitais e audiovisuais do programa Sibelius 6.			

Programación Docente de Tecnologías aplicadas a la producción y difusión IV

Enseñanzas Superiores de Música Título superior de música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA Tecnologías aplicadas a la producción y difusión IV

ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL								ITINERARIO	-----
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1.5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D.Oswaldo Costal Oro				oswaldos_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise, Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar os conceptos informáticos básicos de son dentro do computador.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11
2.-Aprender os conceptos básicos de conexión dos diferentes aparatos electrónicos fundamentais para a creación dun estudio persoal de informática musical.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11
3.- Coñecer as diferentes aplicacións informáticas relacionadas coa edición de partituras.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11
4.-Realizar edicións de partituras en diferentes orgánicos instrumentais, abranguendo todas as posibilidades dun editor de partituras do xeito máis eficaz.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11
5.- Estudar en profundidade todas as funcións e características esenciais dun editor de partituras de xeito teórico e práctico	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11
6.- Comprender todos os arquivos relacionados ca edición dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación hacia outras aplicacións informáticas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

7.- Empregar o uso dos instrumentos virtuais dentro do interior dun editor de partituras.		T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11
4. Contidos		
TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- A tecnoloxía dixital:	1. O ordenador, plataformas e diferentes sistemas operativos. Elementos de hardware básicos e necesarios para a confección dun estudo persoal de informática musical. Conexións concepto on off e in out. Altosfalantes externos no computador, tipos de conexións, salidas e entradas. A tarxeta de son: configuración no ordenador e nos programas de edición de partituras; tipos de tarxetas, externas ou internas, salidas e entradas usb firewire, tipos de drivers. Introdución a mesa de mixturas. Instrumentos virtuais internos ou externos. Conexión de instrumentos a través do protocolo midi.	2
2.- A edición musical e a informática:	2. Coñecemento do contorno da notación. Os editores de partituras nos entornos de software máis coñecidos coma encore, finale e sibelius e outros, configuración das preferencias, as ferramentas de notación. Elementos básicos da notación musical: Figuras, silencios, alteracións, tipos de ligaduras, puntillo, notas de adorno, símbolos de 8ª alta	1
3.- Funcións e características esenciais dun editor de partituras.	3. Creación de patróns de instrumentos: pauta, número de liñas, compases e números de compás, pentagramas e grupos, armadura, compás (metro) e clave, características de cada instrumento coma nome, clave, barrado, transporte, eliminar pausas, etc. Elementos máis complexos da notación: mostrar e ocultar elementos da notación, harmónicos, articulacións e calderóns, cifrados, cruce de notas dun pentagrama a outro, divisi (escrita por capas), enharmónicos, grupos irregulares, signos de articulación, expresión e repetición, transposición diatónica e cromática, trinos e trémolos, notación antiga, modificación das cabezas de nota e plicas, modificación das cabezas de nota e plicas. Diferentes métodos de introducción do texto musical nos programas de edición: O teclado do computador, o teclado midi. Adición de texto a un fragmento musical: Escribir o texto nunha e en varias voces, duplicación do texto no mesmo ou noutro pentagrama, colocación do texto, colocación individual de sílabas, borrar sílabas, melismas. Formateo e impresión da partitura: tamaño, disposición e sangrado da páxina, títulos, números de páxina, bloques de texto, impresión, partes extractadas. Creación de elementos: matices, símbolos, debuxos, etc Instrumentos virtuais dentro dos programas de edición: recursos, instalación e uso. Formatos de arquivo e compatibilidades: .sib, .mus, enc, etc. exportar como gráficos, pdf.	11
4. Introdución a gravación	4. Introdución a gravación en Cubase ou Reaper. Conceptos básicos..	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
*As horas en prácticas de actividades e/ou traballos complementarios pódense transferir entre presenciais ou non presenciais según a tipoloxía e as indicacións do profesor. Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10,X23 EC4,EC6,EC7, EC8, EC11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.		40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	20%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	20

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Midi , multimedia e sistemas de control
- Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
- Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
- Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
- Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
- Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
- Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
- Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
- Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .
- Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
- Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
- Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castelán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
- Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
- Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.
- Técnicas de Gravación e Post-Producción
- Acústica e psicoacústica
- Roederer, J. (1997) Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.
- Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).
- Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.
- Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.
- Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.
- Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.
- Páxina 4 de 4 Programacións Docentes
- Conservatorio Superior de Música de Vigo
- McAdams, S., e E. Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.
- Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.
- Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.
- Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.
- Análise e representación da estrutura musical
- Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.
- Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.

- Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.
- Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.
- Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.
- Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.
- Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.
- Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.
- Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
- Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
- Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
- Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
- Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.
- Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).
- Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
- Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.
- Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
- Tratado de los objetos musicales Schaefer.
- Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
- Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
- Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
- Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
- El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
- Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
- Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
- Manual de Csound

Programación Docente de Tecnoloxía para la Música III													
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)													
1. Identificación e contextualización:													
DISCIPLINA TECNOLOXÍA PARA LA MÚSICA III													
ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL								ITINERARIO	-----			
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA			
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro			
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2			
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Observacións				
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA			
	D.Oswaldo Costal Oro					oswaldo_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00			
	Miguel Millán Torre Castro					millan.m_torre_castro@csmvigo.com				Xoves ás 12h			
2. Descritor e competencias													
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016													
DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.												
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior												
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe												
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13												
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23												
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11												
3. Obxectivos													
DESCRICIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS				
1.- Estudar os procedementos no terreo da secuenciación de audio dixital, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolve-las no mundo da composición actual. 2.- Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, edición, mestura e postproducción musical. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación do audio dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.- Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado do audio dixital, como o uso de plug-ins, samplers, e instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun seito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, nun secuenciador realizando proxectos de midi-audio dixital diferentes. 6.- Estudar os conceptos básicos do uso da microfonía coa finalidade de realizar gravacións. 7.- Profundizar nos fundamentos físicos e musicais da Acústica.									T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11				

4. Contidos				
TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS	
1.	Actividades introdutorias.	. 1. 1. Repaso dos contidos anteriores e avaliación inicial. 2. Edición de partituras do século XX, cuxa dificultade técnica será aquela que as partituras propoñan. 3. Sincronización dunha pista de video con audio: aquivos de vídeo: AVI, mpeg-1, mpeg-2, etc,. Arquivos de audio: wav, mp3, etc. 4. Introducción a gravación en Cubase ou Reaper. Conceptos básicos.	17	
2.	Novas técnicas.			
3.	Sincronía de audio e vídeo.			
4.	Introducción a gravación.			
Total de sesións por cuadrimestre			17	
5. Metodoloxía e Planificación Docente				
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas		17		17
Titorías		1		1
Actividades introdutorias		1,5		1,5
Exposición traballos		6		6
Avaliación		2		2
Revisión		2		2
Busca de información			20,5	20,5
Traballo individual			40	40
Total de horas por cuadrimestre			90	
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas		T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.			40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas		T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40%

Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
• Música y nuevas tecnologías, Persepectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L´Angelot • Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE. • Teoría de la composición J Pedro de Oliveira. • Tratado de los objetos musicales Schaefer. • Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi. • Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música. • Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia. • Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992. • El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia. • Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi. • ColaMidi , multimedia e sistemas de control • Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987. • Bernd Enders and Wolfgang Klemme. MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing. 1989.			

- Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
- Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
- Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
- Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
- Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
- Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical.Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .
- Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
- Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
- Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castellán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
- Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
- Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.
- Técnicas de Grabación e Post-Producciónsanto F., Max/MSP Guía de Programación paraArtistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
- O audio dixital e a súa restauración
- Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co.1994
- Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castellán: La Biblia de Multimedia).
- Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.
- Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.
- Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.
- Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.
- Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.
- Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castellán da primeira edición, editada por o IORTV).
- Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Ultima revisión: 01 / 02 / 2001).
- Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.
- Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.
- Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.
- Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.
- Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.
- Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999

Programación Docente de Tecnoloxía para la Música III													
Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro)													
1. Identificación e contextualización:													
DISCIPLINA TECNOLOXÍA PARA LA MÚSICA III													
ESPECIALIDADE	TECNOLOXÍA MUSICAL								ITINERARIO	-----			
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	COLECTIVA			
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D.Oswaldo Costal Oro			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D.Oswaldo Costal Oro			
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2			
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Observacións				
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA			
	D.Oswaldo Costal Oro					oswaldo_costal@csmvigo.com				Xoves 10:00- 11:00			
	Miguel Millán Torre Castro					millan.m_torre_castro@csmvigo.com				Xoves ás 12h			
2. Descritor e competencias													
Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016													
DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.												
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior												
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe												
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13												
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23												
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11												
3. Obxectivos													
DESCRICIÓN									COMPETENCIAS RELACIONADAS				
1.- Estudar os procedementos no terreo da secuenciación de audio dixital, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolve-las no mundo da composición actual. 2.- Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, edición, mestura e postproducción musical. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación do audio dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.- Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado do audio dixital, como o uso de plug-ins, samplers, e instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun seito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, nun secuenciador realizando proxectos de midi-audio dixital diferentes. 6.- Estudar os conceptos básicos do uso da microfonía coa finalidade de realizar gravacións. 7.- Profundizar nos fundamentos físicos e musicais da Acústica.									T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11				

4. Contidos				
TEMAS		DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS	
1. Actividades introdutorias. 2. Novas técnicas. 3. Sincronía de audio e vídeo. 4. Introdución a gravación.		. 1. 1. Repaso dos contidos anteriores e avaliación inicial. 2. Edición de partituras do século XX, cuxa dificultade técnica será aquela que as partituras propoñan. 3. Sincronización dunha pista de video con audio: aquivos de vídeo: AVI, mpeg-1, mpeg-2, etc,. Arquivos de audio: wav, mp3, etc. 4. Introdución a gravación en Cubase ou Reaper. Conceptos básicos.	17	
Total de sesións por cuadrimestre			17	
5. Metodoloxía e Planificación Docente				
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas		17		17
Titorías		1		1
Actividades introdutorias		1,5		1,5
Exposición traballos		6		6
Avaliación		2		2
Revisión		2		2
Busca de información			20,5	20,5
Traballo individual			40	40
Total de horas por cuadrimestre				90
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e Contados contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas		T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.			40 % 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas		T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40%

Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	40% 20%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80 %
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	T2, T4, T8, T13 X4, X5, X7, X10, X23 EC4, EC6, EC7, EC8, EC11	20
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
• Música y nuevas tecnologías, Persepectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L´Angelot • Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE. • Teoría de la composición J Pedro de Oliveira. • Tratado de los objetos musicales Schaefer. • Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi. • Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música. • Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia. • Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992. • El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia. • Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi. • ColaMidi , multimedia e sistemas de control • Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987. • Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989			

- Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
- Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
- Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
- Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
- Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
- Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical.Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .
- Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
- Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
- Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castellán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
- Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
- Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.
- Técnicas de Grabación e Post-Producciónsanto F., Max/MSP Guía de Programación paraArtistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
- O audio dixital e a súa restauración
- Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co.1994
- Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castellán: La Biblia de Multimedia).
- Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.
- Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.
- Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.
- Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.
- Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.
- Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castellán da primeira edición, editada por o IORTV).
- Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Ultima revisión: 01 / 02 / 2001).
- Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.
- Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.
- Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.
- Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.
- Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.
- Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999

Programación Docente de TECNOLOXÍAS PARA A MÚSICA I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Todos agás Etnomusicoloxía e Composición
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Oswaldo Costal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Idiomas	Español
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com				Mércores às 13h	
	Miguel Millán Torre Castro				millan.m_torre_castro@csmvigo.com				Xoves às 12h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise; Harmonía e contrapunto.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver habilidades na edición e creación de partituras utilizando programas de notación musical.	T1, T4 T3, X5 X9 X22, EI6 T16, X8
2. Comprender e aplicar conceptos teóricos e prácticos do audio dixital	
3. Adquirir habilidades en gravación, edición e mestura de audio.	
4. Aprender a aplicar e configurar efectos de audio como reverberación, delay e ecualización para mellorar a calidade do son.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Programas de notación musical	- Introducción a MuseScore e súa interface. - Creación e edición de partituras. - Aplicación de símbolos e marcas de expresión musical.	12
Gravación, edición e mestura de audio	Gravación - Configuración do dispositivo de audio - Creación e armamento de pistas Edición de audio - Ferramentas de edición - Uso de <i>crossfades</i> e automatización de volumen - Corrección de erros e eliminación de ruidos Mestura - Balanceo de niveis de pistas - Uso de compresores e limitadores Masterización - Aplicación de efectos de masterización	3
Efectos y procesamientos de audio	Ecualización, compresión, reverberación, delay, modulación, distorsión, etc.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	32		32
Traballo persoal		26	26
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula que recollan os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	20%
Portfolio	Entrega de portfolio	EI62, EP2	80%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Barceló, M. (2010). *Una historia de la informática*. Editorial UOC.
- Bielawa, H. (1997). *Sibelius 7 Music Notation Software*
- Dormido, S., Mellado, M., & Estrada, M. F. (1984). *La revolución informática*. Salvat.
- García, S. R. (2016). MuseScore. *Eufonía: Didáctica de la música*, (67), 74-76.
- Leider, C. N. (2004). *Digital audio workstation*. McGraw-Hill, Inc
- Mayer, J. G. (2010). *The Finale Projects: The New Approach to Learning Finale*.
- Prieto, A., Lloris, A., & Torres, J. C. (1995). *Introducción a la Informática*. McGraw-Hill.
- Purse, B. (2014). *The Finale Primer, 2014 Edition: Mastering the Art of Music Notation with Finale*. Alfred Music.
- Rudolph, T. E., & Leonard, V. A. (2005). *Finale: An easy guide to music notation*. Berklee Press.
- Valenzuela, J. (1996). *Audio digital*. Hal Leonard Corporation.

Programación Docente de TECNOLOXÍAS PARA A MÚSICA I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Todos agás Etnomusicoloxía e Composición
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Oswaldo Costal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Oswaldo Costal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Idiomas	Español
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	María Domínguez Pérez				maria_dguez_perez@csmvigo.com				Mércores às 13h	
	Miguel Millán Torre Castro				millan.m_torre_castro@csmvigo.com				Xoves às 12h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise; Harmonía e contrapunto.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver habilidades na edición e creación de partituras utilizando programas de notación musical.	T1, T4 T3, X5 X9 X22, EI6 T16, X8
2. Comprender e aplicar conceptos teóricos e prácticos do audio dixital	
3. Adquirir habilidades en gravación, edición e mestura de audio.	
4. Aprender a aplicar e configurar efectos de audio como reverberación, delay e ecualización para mellorar a calidade do son.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Programas de notación musical	- Introducción a MuseScore e súa interface. - Creación e edición de partituras. - Aplicación de símbolos e marcas de expresión musical.	12
Gravación, edición e mestura de audio	Gravación - Configuración do dispositivo de audio - Creación e armamento de pistas Edición de audio - Ferramentas de edición - Uso de <i>crossfades</i> e automatización de volumen - Corrección de erros e eliminación de ruidos Mestura - Balanceo de niveis de pistas - Uso de compresores e limitadores Masterización - Aplicación de efectos de masterización	3
Efectos y procesamientos de audio	Ecualización, compresión, reverberación, delay, modulación, distorsión, etc.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	32		32
Traballo persoal		26	26
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula que recollan os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	20%
Portfolio	Entrega de portfolio	EI62, EP2	80%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Barceló, M. (2010). *Una historia de la informática*. Editorial UOC.
- Bielawa, H. (1997). *Sibelius 7 Music Notation Software*
- Dormido, S., Mellado, M., & Estrada, M. F. (1984). *La revolución informática*. Salvat.
- García, S. R. (2016). MuseScore. *Eufonía: Didáctica de la música*, (67), 74-76.
- Leider, C. N. (2004). *Digital audio workstation*. McGraw-Hill, Inc
- Mayer, J. G. (2010). *The Finale Projects: The New Approach to Learning Finale*.
- Prieto, A., Lloris, A., & Torres, J. C. (1995). *Introducción a la Informática*. McGraw-Hill.
- Purse, B. (2014). *The Finale Primer, 2014 Edition: Mastering the Art of Music Notation with Finale*. Alfred Music.
- Rudolph, T. E., & Leonard, V. A. (2005). *Finale: An easy guide to music notation*. Berklee Press.
- Valenzuela, J. (1996). *Audio digital*. Hal Leonard Corporation.

Programación Docente de TECNOLOXÍAS PARA A MÚSICA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL

ESPECIALIDADE		INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	Todos agás Etnomusicoloxía e Composición		
CARÁCTER		A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva		
DEPARTAMENTO		PRODUCCIÓN E XESTIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Oswaldo Costal		
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Oswaldo Costal	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2	
ETCS/ CUADRIMESTRE			2							Idiomas	Español	
DOCENTES		NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
		María Domínguez Pérez					maria_dguez_perez@csmvigo.com					Mércores ás 20h.
		Miguel Millán Torre Castro					millan.m_torre_castro@csmvigo.com					Xoves ás 12h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise; Harmonía e contrapunto.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar efectos de audio e procesamentos.	T1, T4 T3, X5 X9 X22, EI6 T16, X8
2. Adquirir habilidades en gravación, edición e mestura de audio.	
3. Explorar e aplicar o protocolo MIDI, incluíndo a configuración e uso de dispositivos MIDI e a programación e edición de datos MIDI en DAWs.	
4. Realizar exercicios prácticos de edición e mestura para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos e mellorar a destreza técnica.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Aplicación de efectos e procesamentos de audio	Efectos básicos - Ecualización: tipos de filtros e súa aplicación. - Compresión: parámetros e técnicas. - Reverberación e Delay: uso e control para mellorar a profundidade e o espazo do son.	7
Gravación, edición e mestura de audio	Gravación - Configuración do dispositivo de audio e preferencias. - Creación e armamento de pistas para gravación. - Control de niveis e uso do metrónomo. - Técnicas de gravación e evitación de saturación. Edición de audio - Ferramentas de edición: cortar, copiar, pegar e mesturar fragmentos. - Uso de crossfades e automatización de volume. - Corrección de erros e eliminación de ruidos. Mestura - Balanceo de niveis de pistas. - Técnicas de paneo e EQ para unha mestura equilibrada. - Uso de compresores e limitadores na mestura. Masterización - Preparación para a masterización: normalización e limpeza final. - Aplicación de efectos de masterización: EQ, compresión multibanda e limitación.	5

	- Creación de ficheiros finais e formatos de saída.	
Exploración e aplicación do protocolo MIDI	Configuración de dispositivos MIDI - Conexión e configuración de teclados e controladores MIDI. - Uso de interfaces MIDI e sincronización con DAWs. Programación e edición de datos MIDI - Creación de patróns MIDI e gravación de notas. - Edición de eventos MIDI: notas, tempo e controladores. - Aplicación de efectos MIDI e automatización.	5

Total de sesións por cuadrimestre **17**

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	32		32
Avaliación final	2		2
Busca de información		4	4
Traballo persoal		20	20
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula que recollan os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	80%
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Barceló, M. (2010). *Una historia de la informática*. Editorial UOC.
- Bielawa, H. (1997). *Sibelius 7 Music Notation Software*

- Dormido, S., Mellado, M., & Estrada, M. F. (1984). *La revolución informática*. Salvat.
- García, S. R. (2016). MuseScore. *Eufonía: Didáctica de la música*, (67), 74-76.
- Leider, C. N. (2004). *Digital audio workstation*. McGraw-Hill, Inc
- Mayer, J. G. (2010). *The Finale Projects: The New Approach to Learning Finale*.
- Prieto, A., Lloris, A., & Torres, J. C. (1995). *Introducción a la Informática*. McGraw-Hill.
- Purse, B. (2014). *The Finale Primer, 2014 Edition: Mastering the Art of Music Notation with Finale*. Alfred Music.
- Rudolph, T. E., & Leonard, V. A. (2005). *Finale: An easy guide to music notation*. Berklee Press.
- Valenzuela, J. (1996). *Audio digital*. Hal Leonard Corporation.

Programación Docente de TECNOLOXÍAS PARA A MÚSICA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL

ESPECIALIDADE		INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	Todos agás Etnomusicoloxía e Composición		
CARÁCTER		A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva		
DEPARTAMENTO		PRODUCCIÓN E XESTIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Oswaldo Costal		
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Oswaldo Costal	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2	
ETCS/ CUADRIMESTRE			2							Idiomas	Español	
DOCENTES		NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
		María Domínguez Pérez					maria_dguez_perez@csmvigo.com					Mércores ás 20h.
		Miguel Millán Torre Castro					millan.m_torre_castro@csmvigo.com					Xoves ás 12h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise; Harmonía e contrapunto.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar efectos de audio e procesamentos.	T1, T4 T3, X5 X9 X22, EI6 T16, X8
2. Adquirir habilidades en gravación, edición e mestura de audio.	
3. Explorar e aplicar o protocolo MIDI, incluíndo a configuración e uso de dispositivos MIDI e a programación e edición de datos MIDI en DAWs.	
4. Realizar exercicios prácticos de edición e mestura para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos e mellorar a destreza técnica.	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Aplicación de efectos e procesamentos de audio	Efectos básicos - Ecualización: tipos de filtros e súa aplicación. - Compresión: parámetros e técnicas. - Reverberación e Delay: uso e control para mellorar a profundidade e o espazo do son.	7
Gravación, edición e mestura de audio	Gravación - Configuración do dispositivo de audio e preferencias. - Creación e armamento de pistas para gravación. - Control de niveis e uso do metrónomo. - Técnicas de gravación e evitación de saturación. Edición de audio - Ferramentas de edición: cortar, copiar, pegar e mesturar fragmentos. - Uso de crossfades e automatización de volume. - Corrección de erros e eliminación de ruidos. Mestura - Balanceo de niveis de pistas. - Técnicas de paneo e EQ para unha mestura equilibrada. - Uso de compresores e limitadores na mestura. Masterización - Preparación para a masterización: normalización e limpeza final. - Aplicación de efectos de masterización: EQ, compresión multibanda e limitación.	5

	- Creación de ficheiros finais e formatos de saída.	
Exploración e aplicación do protocolo MIDI	Configuración de dispositivos MIDI - Conexión e configuración de teclados e controladores MIDI. - Uso de interfaces MIDI e sincronización con DAWs. Programación e edición de datos MIDI - Creación de patróns MIDI e gravación de notas. - Edición de eventos MIDI: notas, tempo e controladores. - Aplicación de efectos MIDI e automatización.	5

Total de sesións por cuatrimestre **17**

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	32		32
Avaliación final	2		2
Busca de información		4	4
Traballo persoal		20	20
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula que recollan os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	80%
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba práctica	EI62, EP2, T1, T3, T4, T15, X5, X8, X9, X23	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Barceló, M. (2010). *Una historia de la informática*. Editorial UOC.
- Bielawa, H. (1997). *Sibelius 7 Music Notation Software*

- Dormido, S., Mellado, M., & Estrada, M. F. (1984). *La revolución informática*. Salvat.
- García, S. R. (2016). MuseScore. *Eufonía: Didáctica de la música*, (67), 74-76.
- Leider, C. N. (2004). *Digital audio workstation*. McGraw-Hill, Inc
- Mayer, J. G. (2010). *The Finale Projects: The New Approach to Learning Finale*.
- Prieto, A., Lloris, A., & Torres, J. C. (1995). *Introducción a la Informática*. McGraw-Hill.
- Purse, B. (2014). *The Finale Primer, 2014 Edition: Mastering the Art of Music Notation with Finale*. Alfred Music.
- Rudolph, T. E., & Leonard, V. A. (2005). *Finale: An easy guide to music notation*. Berklee Press.
- Valenzuela, J. (1996). *Audio digital*. Hal Leonard Corporation.

TFE- Traballo final de estudos

Ensinanzas Superiores de Música - Título Superior de Música en Producción e Xestión (ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TFE

ESPECIALIDADE	Produción e xestión								ITINERARIO		
CARÁCTER									TIPO DE CLASES	Titorías online/presenciais	
DEPARTAMENTO	Produción e xestión								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	OSWALDO COSTAL ORO	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADORA/A DA DISCIPLINA	OSWALDO COSTAL ORO	
CUATRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII			
ETCS/ CUATRIMESTRE							10		Observacións		
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	OSWALDO COSTAL ORO					oswaldo_costal@csmvigo.com					Con cita previa por mail presencial ou telemática
	MARÍA FERNÁNDEZ TRILLO					maria.fernandez.trillo@csmvigo.com					Con cita previa por mail presencial ou telemática
	ANDREA GONZÁLEZ PÉREZ					andrea.glez.perez@csmvigo.com					Con cita previa por mail presencial ou telemática

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II e III do decreto 171/2016, do 24 de novembro (DOG do 12 de decembro de 2016)

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo académico que estea directamente vinculado con algún dos seguintes supostos ou calquera outra temática relacionada coa especialidade: un proxecto de organización dun espectáculo musical, un proxecto de management musical o un proxecto de asesoramento técnico para institucións musicais. Elaboración dunha memoria crítica e razoada que relacione directamente o proxecto elixido coa actual normativa sobre os dereitos de autor/a.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os propios da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina ten relación directa cos contidos das disciplinas do itinerario.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T14, T16
XERAIS	X5, X8, X10, X12, X14, X15, X16, X17, X18, X21, X23, X27
ESPECÍFICAS	EPX1, EPX2, EPX3, EPX4, EPX6, EPX8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN
• Elaborar e defender un traballo académico de investigación que integre, sintetice e aplique os coñecementos teóricos adquiridos o longo dos cursos. • Buscar, seleccionar información, analizar datos e extraer conclusións de xeito crítico. • Manifestar un espírito emprendedor e autónomo na elaboración do TFE. • Usar as ferramentas necesarias con sensibilidade cara ao patrimonio cultural e ambiental. • Aplicar metodoloxías de estudo e investigación para o desenvolvemento e innovación da actividade musical. • Demostrar coñecementos do feito musical e a súa evolución, dun repertorio amplo e dos axentes culturais. • Aplicar a lexislación vixente, nacional e internacional, en materias artísticas, de espectáculos e de dereitos de autor/a. • Dinamizar o uso das tecnoloxías no desenvolvemento de proxectos artísticos nas fases de creación, produción e xestión. • Empregar estudos da economía, xestión, contabilidade, estratexias de mercado e recursos humanos. • Argumentar por escrito e verbalmente con capacidade crítica e fundamentada. • Desenvolver proxectos situándoos nun contexto histórico-musical, social e cultural con atención ao seu contorno máis inmediato e á súa dimensión global.
4. Contidos
Traballo académico e defensa: O traballo poderá versar sobre diversos aspectos relacionados coa especialidade, ou calquera temática aprobada polo departamento. Deberá estar debidamente presentado e encadernado, para o seu posterior arquivo na biblioteca do centro. Dito traballo deberá conter un resumo en galego, castelán e inglés, hasta 400 palabras.
5. Metodoloxía e Planificación Docente
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN
• Elixir o tema do traballo de forma razoada e relacionada co presente ou futuro profesional: O alumnado poderá aproveitar unha das dúas opcións que se contemplan a continuación, segundo das especificacións que o departamento aproba ao respecto. Os estudantes poden escoller calquera das dúas opcións ou modalidades, pero será un requisito esencial que tanto o tema como o deseño da obra escollida aproveiten a adquisición de competencias e contidos da especialidade correspondente: → MODALIDADE A: traballo teórico-práctico de carácter profesional Esta modalidade incluíra o proxecto, deseño, composición, creación ou interpretación artística aplicada orixinal dun repertorio de dificultade segundo o nivel de estudos (montaxes, interpretacións musicais, coreográficas ou escénicas, entre outras), e terá que estar conectado indivisiblemente coa parte teórica do traballo. Os traballos deberán estar debidamente desenvolvidos e cumprir coa existencia de solvencia investigativa, orixinalidade e novidade, se non, poden ser rexeitados. Especifique que será necesario no deseño e desenvolvemento desta modalidade, o rexistro do proceso de creación da proposta para presentar en Defensa (gravación, audio, fotografías, follas de traballo, etc.), servindo de todo isto como base á hora de fundamentar e demostrar a devandita creación propia. Todo este material debe ser editado e acompañado co TFE, como ficheiros multimedia indispensables para a avaliación do proxecto no seu conxunto. → MODALIDADE B: traballo documental de investigación teórica Esta modalidade dirixirase á análise e comentario científico-crítico sobre unha materia relacionada co campo de coñecemento da docencia correspondente. Os traballos presentados dentro desta modalidade deberán estar solidamente xustificadas para ser admitidos na especialidade de Produción e Xestión. • Preparación e aprobación da proposta de traballo de fin de estudos. Estrutura: → Título do proxecto → Índice Xeral → Xustificación do traballo → Descrición breve do contido y máximo de cinco palabras clave • Axuste da extensión do proxecto. O formato específico en cada caso será o seguinte: → MODALIDADE A: Traballo teórico-práctico de carácter profesional → O Proxecto Fin de Estudos, debe ter un mínimo de 60 páxinas e un máximo de 90 páxinas (sen incluír portadas, contraportadas, índices, referencias, referencias e anexos). → MODALIDADE B: Traballo documental de investigación teórica → O Traballo Fin de Estudos, debe ter un mínimo de 70 páxinas e un máximo de 100 páxinas (sen incluír portadas, contraportadas, índices, referencias, referencias e anexos).

Estrutura da parte escrita do TFE, tanto para a modalidade A como para a modalidade B, debe conter as seguintes seccións:

- Portada
- Índice xeral
- Índice de imaxes ou gráficos (se os hai)
- Índice de táboas (se os hai)
- Resumo en castellano
- Resumo
- Abstract
- 1. Introducción
- 2. Xustificación
- 3. Hipótese
- 4. Obxectivos
- 5. Estado da cuestión ou revisión da literatura
- 6. Metodoloxía / Marco metodolóxico
- 7. Marco teórico / Contexto
- 8. Desenvolvemento
- 9. Conclusións
- 10. Traballo futuro
- 11. Referencias
- 12. Anexos (se os hai)

6. Avaliación

ORDINARIA Y EXTRAORDINARIA

- O alumno/a disporá de dúas convocatorias, ordinaria e extraordinaria respectivamente, para a superación desta disciplina.
- A avaliación e cualificación correspondente á convocatoria ordinaria realizarase ao remate do segundo cuadrimestre de cada ano académico, e a correspondente á convocatoria extraordinaria realizarase no mes de xullo.
- De ser o caso, o alumnado que non supere ou non presente o traballo fin de estudos (TFE) no curso escolar en que finaliza os estudos, terá dereito a utilizar as convocatorias correspondentes durante o primeiro cuadrimestre do seguinte ano académico.
- Ao longo do curso, o tutor/a orientará ao alumnado sobre as distintas actividades a avaliar polo tribunal na Defensa, co fin de informar o alumnado sobre o proceso de avaliación.
- O alumno/a disporá dun máximo de 30 minutos para a defensa do seu traballo académico. A continuación, o tribunal abrirá un proceso de debate onde haberá unha rolda de preguntas, cun máximo de 20 minutos para dita parte.

Criterios específicos de avaliación:

- Coñecer as implicacións escénicas que implica a actividade profesional e ser capaz de desenvolver as súas aplicacións prácticas
- Argumentar e expresar verbalmente proxectos musicais ben estruturados, concretos e globais, de carácter teórico, analítico, estético e crítico.
- Amosar capacidade de desenvolverse en distintos campos de acción, como a economía, a comunicación e a organización de recursos humanos e materiais, a xestión lóxística e a planificación estratéxica.
- Comprender e relacionar as condicións artísticas, históricas e sociais en que se desenvolveu a creación musical e a práctica interpretativa.
- Coñecer e aplicar as novas tecnoloxías necesarias na gravación, reprodución e difusión de documentos sonoros de diferentes formatos, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.
- Dominar a informática musical, a ofimática e as redes de comunicación.
- Coñecer profundamente a lexislación vixente, nacional e internacional, en materias artísticas, de espectáculos e de dereitos de autor/a.
- Coñecer os fundamentos de acústica musical, as características acústicas dos instrumentos, así como as particularidades acústicas relacionadas coas características estruturais dos espazos culturais, cunha especial atención á acústica de salas e a lóxística de grupos musicais de diferentes formatos, as súas posibilidades técnicas, sonoras e expresivas, así como as súas posibles combinacións.

As actividades avaliadas serán:

- Proxecto (80%)
- Defensa (20%)

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Cameron, J., (1992). *The Artist's Way*. Nueva York: Estados Unidos, Penguin Random House.
- Chiantore, L., Domínguez, Á., Martínez, S., (2018). *Escribir sobre música*. Barcelona: Musikeon Books.
- Eco, U., (1977). *Cómo se hace una tesis*. Barcelona: Gedisa editorial.
- Elbow, P., (1981). *Writing with power. Techniques for Mastering the Writing Process*. Oxford: Oxford University Press.
- Hernández, F. (2006). Campos, temas y metodologías para la investigación relacionada con las artes. *Revista Aragonesa de Musicología*.
- López Cano, R. (2013). La investigación artística en los conservatorios del espacio educativo europeo. *Discusiones, modelos y propuestas*.
- Pascual, F., (2014). *Word 2013: Manual básico*. Recuperado de <https://ebookcentral.proquest.com>
- Real Academia Española y Asociación de Academias de la Lengua Española, (2018). *Libro de estilo de la lengua española según la norma panhispánica*. Madrid: Espasa.
- Reynolds, G. (2010). *Presentation Zen. Simple ideas on Presentation design and Delivery*. Berkeley, Pearson Education.
- Roselló, D. (2004). *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Editorial Ariel.
- Roselló, D. (2017). *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Editorial Ariel.
- Roselló, D. y Colombo A. (2008). *Gestión cultural*. Editorial Ariel.
- ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das ensinanzas artísticas superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, do 29 de outubro, polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía na Comunidade Autónoma de Galicia (dog do 1 de decembro de 2016).
- Código de las Artes Escénicas y de la Música
- Manual de estilo para o traballo académico:
 - Tipo páxina: DIN A-4
 - Fonte: Times New Roman
 - Tamaño de letra: 12 puntos para o corpo principal do texto. 11 puntos para citacións literais largas en texto aparte (considéranse citacións largas as que excedan de 40 palabras). 10 puntos para notas a pé de páxina con interlineado sencillo.
 - Alineamento: xustifico
 - Interlineado general: 1,5 puntos
 - Espazamento anterior e posterior: 6 puntos
 - Marxe esquerda e dereita: 2,5 puntos
 - Cabeceira: 10 puntos. Nome do centro, acrónimo TFE e nome do alumno/a.
 - Pé de páxina: 10 puntos. Número de páxina e título da obra. Posición do texto no centro.
 - Numeración páxinas: A páxina 1 será a primeira páxina da Introducción con números arábigos. As páxinas anteriores deberán ir numeradas con números romanos en minúscula.
 - Capítulos: comezan en folia a parte.
 - Títulos dos capítulos: 16 puntos en negrita. Deben incluír os números referenciales do índice.
 - Títulos dos apartados: 14 puntos en negrita e cursiva. Deben incluír os números referenciales do índice.
 - Títulos dos subapartados: 12 puntos en negrita. Deben incluír os números referenciales do índice.
 - Párrafo: despois do último párrafo dun apartado ou subapartado deixárase unha liña extra.
 - Portada: debe figurar en diferentes liñas: "Conservatorio Superior de Música de Vigo". Título do traballo, nome e apelidos do/a estudante que presenta o traballo. Nome da especialidade. Nome e apelidos do/a titor/a. O título do traballo en maiúsculas e negrita cunha medida de 18 puntos. Se o traballo ten subtítulo, escríbese baixo o título, en minúsculas e cunha medida de 16 puntos. Recoméndase elaborar unha portada visual con imaxe ou deseño.
 - Imaxes, gráficos ou táboas: deben ter un título inserido en 9 puntos en negrita. Indicar a fonte (autoría ou elaboración propia) na parte inferior da imaxe gráfico ou táboas. As imaxes, gráficos ou táboas empregadas deben inserirse entre o texto se teñen unha conexión inmediata co seu contido e aclaran a súa comprensión ou ilustran o concepto presentado. Se non, pódense achegar como anexos.
 - Referencias bibliográficas, citas de calquera tipo, notas a pé de páxina, etc. faranse seguindo as normas de estilo acordadas.
 - Haberá que respetar os criterios de estilo ao longo do traballo e non se poderá misturar diferentes normas